איז ליכט פון תורה

בנין אריאל

דאס צווייטע טהייל ווערט בעשריבען דאס בית המקדש וואס שלמה המלך עליו השלום האט גיבויעט אונ וואס איז ערנייערט גיווארען דארך הורדוס האשקלוני מלך ישראל, די הויכע מויערען, די טויערן, די צימערען מיט אלע כלי שרת אזוי ווי עס געפינט זיך אין ש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים, הויפטזעכליך פון מאנוסקריפטין פון דעם וואטיקאן אין רוים, אייגענהאנדיג אונטערשריבען פון יוסף בן גוריון הכהן, אונ די געזאנדעטע פון עגיפטען אונ טיטוס קייזער פון רוים, איך בין 4 מאהל דארט גיוועזן אונ האב דאס ארויס גישריבען פון דארט.

צווייטע טהייל

הוצאת „אמונה פאבלישינג"
142 RODNEY STREET
BROOKLYN, N. Y. 11211

22

כל הזכויות שמורות אצל

הוצאת אמונה

© Copyright 1969 by
M. G. & J. G.

EMUNA PUBLISHING
142 Rodney Street
Brooklyn, N.Y. 11211
388-8812 — 384-0002

הקדמה

דָאס סֵפֶר ענְטְהאלְט דִיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְג פוּן דֶער שְׁטָאדְט יְרוּשָׁלַיִם וְויא אַזוֹי דִיא שְׁטָאדְט יְרוּשָׁלַיִם אִיז גֶעוֶועהן פַאר 2638 יָאהְר אוּנ אַלֶע הֵיילִיגֶע גֶעגֶענְדֶע. אוּנ דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָואס שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ ע״ה הָאט גֶעבּוֹיעט. אִין דָאס צְווֵייטֶע בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וָואס דֶער קֶענִיג הוֹרְדוֹס הָאַשְׁקְלוֹנִי הָאט עֶרְנַייעט אוּנ אַלְלֶע כֵּלִים פוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּנ דִיא טַייעֶרֶע אַרְבֵּייט פוּן דִיא כֵּלִים. אוּנ צוּ וָואס מֶען הָאט יֶעדֶע כֵּלִי בֶּענִיצְט. אוּנ דָאס גֶעווִיכְט פוּן דֶעם גָאלְד פוּן דִיא כֵּלִים. אוּנ דִיא קְלֵיידֶער פוּן דִיא כֹּהֲנִים אוּנ דֶער שְׁטָאף מִיט דֶעם גָאלְד וָואס אִיז גֶעוֶועהן גֶעשְׁטִיקְט אִין דִיא קְלֵיידֶער. אוּנ דָאס מוּסְטֶער פוּן יֶעדֶען קְלֵייד עֶקְסְטִיר אוּנ צוּ וָואס אוּנ וֶוען מֶען הָאט יֶעדֶעם קְלֵייד בֶּענִיצְט. אוּנ דִיא טַייעֶרֶע שְׁטֵיינֶער כּ״ן דֶעם חוֹשֶׁן וְאֵפוֹד וָואס דֶער כֹּהֵן גָדוֹל הָאט גֶעטְרָאגֶען. יֶעדֶער שְׁטֵיין אִיז עֶקְסְטִיר בֶּעשְׁרִיבֶּען. וְויא יֶעדֶער שְׁטֵיין הֵייסְט. אוֹיף אַלְלֶע שְׁפְּרַאכֶען. אוּנ וְויא מֶען בֶּעקוּמְט דִיא שְׁטֵיינֶער. אוּנ דִיא אֵייגֶענְשַׁאפְט וָואס יֶעדֶער שְׁטֵיין הָאט אִין זִיךְ. פוּן יֶעדֶען שֵׁבֶט עֶקְסְטִיר. אוּנ דִיא קְרַייטֶער פוּן דִיא קְטוֹרֶת וָואס דֶער כֹּהֵן גָדוֹל הָאט מַקְטִיר גֶעוֶועהן אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. יֶעדֶעס קְרַייטֶער וְויא מֶען בֶּעקוּמְט עֶס אוּנ וְויא מֶען רוּפְט עֶס אִין אַלְלֶע שְׁפְּרַאכֶען. אוּנ צוּ וָואס יֶעדֶעס קְרַייטֶער ווִירְד בֶּענוּצְט. אוּנ דִי גְרֶעסְטֶע וואוּנְדֶער וָואס מֶען הָאט גֶעזֶעהֶען פוּן דִיא קְטוֹרֶת. אוֹיךְ ווִירְד בֶּעשְׁרִיבֶּען אַלֶע כֹּהֲנִים וָואס זֶענֶען

געוועזען פון אַהֲרֹן הַכֹּהֵן בִּיז דאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ איז חָרוּב געוואָרען. אונ וואס עס האט זיך פּאסירט מיט דיא יודען ביז טיטוּס קייזער פון רוים האט דאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מיט דער שטאדט יְרוּשָׁלַיִם חָרוּב געמאכט. דאס אַללעס האב איך אַרוֹיס גענומען פון ש״ס וּפוֹסְקִים רִאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים. אונ אויס ענגליש פראנצאזישע שריפטען איבער הויפּט בין איך זעלבסט פיער מאהל געוועזען אין רוים אונ האב אַללעס אַרויס גענומען פון דיא בעשרייבונגען פון יוֹסֵף בֶּן גּוּרְיוֹן הַכֹּהֵן. אונ פון דיא שריפטען פון דיא געזאנדטע וואס דער קעניג תַּלְמַי פון מִצְרַיִם האט געשיקט מען זאל אַללעס בעשרייבען. האב איך דאס אַללעס בעשריבען אויף איין ריינער שפּראכע עס זאל יעדער קענען פאר שטיין. אונ יעדער זאל זעהען אויף וואס מיר האבען צו קלאגען וואס מיר האבען פאר לוירען.

1.

ערשטענס שטעלט אונז פאָהר, דער מענטש וואס האט געבויעט דיא גרויסע געביידע, דער איז געוועזן דער קעניג שלמה וואס ער איז געוועזן דער גרעסטער קעניג אונ דער רייכסטער אונ דער שטארקסטער אויף דער גאנצער וועלט, אונ אויף זיין חכמה זאגט אונז דער פסוק, עדות אויף איהם ויחכם מכל האדם אז ער איז געוועזן דער קלינגסטער מענטש פון דער גאנצער וועלט מענטשען, אונ ביי דעם אלעם האט ער דיא געביידע פון בית המקדש ניט געמאכט אויס זיין פערשטאנד, נאר וואס ער האט געלערנט פון זיין פאטער דוד המלך, וואס דוד האט מקבל געוועזן פון שמואל הנביא דיא בעשרייבונג, וויא אזוי דאס בית המקדש זאל געבויעט ווערען, אויך וואס דוד האט מקבל געוועזן ברוח הקדש מן השמים, דאס געשטאלט פון דעם בית המקדש, וויא עס שטייט אין פסוק, הכל בכתב מיד יי׳, וואָרום משה רבינו האט מען געוויזען פון דעם הימעל דאס געשטאלט פון דעם משכן אונ פון אללע כלי שרת, ער זאל וויסען צו ווייזען וויא עס זאל געמאכט ווערען, אונ דער נאך האט מען געוויזען דוד המלך צום ערשטען, דאס געשטאלט פון בית המקדש אונ פון אלע כלי שרת פון ערשטען בית המקדש, צו ווייזען זיין זוהן שלמה, אזוי וויא דער פסוק זאגט, בנך היוצא מחלציך הוא יבנה את ביתי, אונ אזוי האט ער עס געבויעט אונ האט ניט פארענדערט דיא קלענסטע זאך.

2.

שטעלט אונז פאהר דיא גרויסע צאהל מענטשען
וואס האבען געארבייט ביי דעם בית המקדש.

ארבייטערס מיט מייסטערס זענען געוועזן אלע צו זאממען

דְרַייא מָאהל הוּנְדֶערְט דְרַייא אוּנ זֶעכְצִיג טוֹיזֶענְד זֶעקְס הוּנ־
דֶערְט מֶענְטְשֶׁען, אוּנ פוּן דִיא זֶענֶען גֶעוֶועןְ דְרַייא טוֹיזֶענְד דְרַייא
הוּנְדֶערְט עֶלְצְטֶע וָואס הָאבֶּען גֶעהַאט צוּ שַׁאפֶען אִיבֶּער דִיא
אַרְבֵּייטֶערְס. אִיבֶּער זֵייא אִיז וִויעדֶער גֶעוֶועןְ דְרַייא הוּנְדֶערְט
גְרֶעסֶערֶע וָואס זֵייא הָאבֶּען בַּאפוֹילֶען אוּנ אַרוּים גֶעגֶעבֶּען דִיא
אַרְבֶּעט אוֹיף דֶעם גַאנְצֶען טָאג וָואס הָאט גֶעבְּרוֹיכְט גֶעמַאכְט
צוּ וֶוערֶען.

דֶער לַארֶעם אוּנ דֶער רַעשׁ וָואס אִיז דַאמָאלְס גֶעוֶועןְ אִין
הִימֶעל אוּנ אוֹיף דֶער עֶרְד פוּן דֶער אַרְבֵּייט, אוֹיף דֶער גַאנְצֶער
וֶועלְט הָאט מֶען גֶעהֶערְט דִיא אַרְבֶּעט פוּן דִיא הֵיילִיגֶע גֶעבֵּיידֶע,
אַלֶע בֶּעשֶׁעפֶענִישֶׁען פוּן דֶער וֶועלְט זֶענֶען גֶעקוּמֶען זִיךְ בֶּעטֶען
מֶען זָאל זֵייא עֶפֶּעס בֶּענוּטְצֶען צוּ דֶער הֵיילִיגֶער גֶעבֵּיידֶע.

פֵייגֶעל פוּן הִימֶעל זֶענֶען גֶעקוּמֶען צוּ פְלִיהֶען אוּנ הָאבֶּען
זִיךְ אַנִידֶער גֶעשְׁטֶעלְט, טָאמֶער הָאט אֵיינֶער עֶפֶּעס פֶערְלַאנְגְט
הָאבֶּען זֵייא שׁוֹין פֶערְשְׁטַאנֶען, זֶענֶען זֵייא שְׁנֶעל גֶעפְלוֹיגֶען אוּנ
הָאבֶּען דָאס תֵּיכֶּף גֶעבְּרֶענְגְט, אוּם עֶס זָאל קֵיין מֶענְטְשׁ נִיט
גֶעשְׁטֶערְט וֶוערֶען פוּן זַיין אַרְבֶּעט. דִיא וָואלְקֶענֶעס פוּן הִימֶעל
זֶענֶען אַרָאפּ גֶעקוּמֶען אוּנ הָאבֶּען זֵייא גֶעקִיהלְט עֶס זָאל זֵייא נִיט
הֵיים זַיין צוּ אַרְבֵּייטֶען. קוּרְץ דִיא גַאנְצֶע וֶועלְט הָאט דַאמַאלְס
גֶעשְׁטָארֶעמְט בַּייא דֶער הֵיילִיגֶער גֶעבֵּיידֶע, אַלֶע הִימְלֶען זֶענֶען
דַאמָאלְס אָפֶען גֶעוֶועןְ אוּנ דִיא מַלְאָכִים זֶענֶען נָאר גֶעגַאנְגֶען
אַרוֹיף אוּנ אַרָאפּ צוּ הִיטֶען דִיא אַרְבֵּייטֶער, עֶס זָאל זֵייא חָלִילָה
קֵיין שׁוּם שָׁאדֶען נִיט זַיין.

גַאנְצֶע זִיבֶּען יָאהְר זֶענֶען דִיא מֶענְטְשֶׁען גֶעשְׁטַאנֶען אוֹיף
דֶעם פְּלַאץ אוּנ הָאבֶּען גֶעאַרְבֵּייט אוּנ קֵיין מֶענְטְשׁ אִיז נִיט
שְׁלָאף גֶעוָוארֶען אִיבֶּער דִיא גַאנְצֶע צֵייט, עֶס הָאט זִיךְ קֵיינֶער
קֵיין זֶעץ גֶעגֶעבֶּען אִיבֶּער דֶער גַאנְצֶער צֵייט אוּנ עֶס אִיז קֵיין
כְּלִי פוּן זַיין שְׁטִיהְל נִיט אַרָאפּ גֶעפַאלֶען אִיבֶּער דֶער גַאנְצֶער

צייט, זייא זענען שטענדיג געווען פריילוך און לוסטיג, עס איז קיין מענטש ניט אום וואהל געווארען איבער דער גאנצער צייט און אז מען האט געברענגט אפ געארבעט האלץ פון וואלד האט מען שוין מעהר קיין זעג און קיין הובעל און קיין שום זאך געדארפט צו פאר בעסערען, נאר עס האט שוין אזוי גוט געפאסט וויא עס וואלט פארטיג בעשאפען געווארען פון דעם הימעל, און דיא שטיינער וואס מען האט געברענגט צום בית המקדש האבען געבלישטשעט פאר דיא אויגען אז מען האט ניט געקענט אין זייא אריין קוקען פון זייער גלאנץ פון פאליר וואס זייא האבען פון זיך ארויס געגעבען. מען האט געזעהן מיט דיא אויגען אז דיא מאטריאלען האבען זיך אליין אויס געארבעט און האבען זיך ארויס געגעבען נאך בעסער און פיינער וואס דער מענטש פארשטייט גאר ניט אזוי פיין אפ צו ארבייטען. אלע פעלקער פון דער גאנצע וועלט האבען זיך דאמאלס נאר מקנא געווען אן דיא יודען, וואס מען האט געזעהען דעם שוץ וואס יודען האבען געהאט פון דעם הימעל צו דער הייליגע געביידע. השם יתברך זאל אונז העלפען מיר זאלען זוכה זיין צו זעהען מיט אונזערע אויגען דיא הילף במהרה בימינו אמן.

פון דיא פעלקער צידונים און צורים זענען געווען גרויסע קינצלער אין האלץ שניצען און אין שטיינער הויען און גיפס ארבייט, דיא שענסטע ציורים האבען זייא פערשטאנען צו מאכען פון האלץ און פון שטיין און פון גיפס, אזוי וויא דיא יודען האבען פערשטאנען פון גאלד און פון זילבער צו מאכען, אזוי האבען זייא געמאכט פון די געמיינערע מאטריאלען, און עס האבען זיך דאמאלס זעהר פיהל מענטשען מגייר געווען וועגען דער ארבייט וואס זייא האבען צו געברענגט אלע מאטריאלען אויף זייער ארט וויא מען האט זייא געהייסען פון דעם וואלד

דאס האלץ אונ די שטיינער פון זייער ארט וואו אהין מען האט זיי געהייסען אפ לייגען.

אונ איבער די גאנצע זיבען יאהר האט שלמה המלך קיין וויין נישט געטרינקען, ווייל ער האט זיך געפארכטין דאס ער זאל זיך נישט טועה זיין חלילה עטוואס אין דער היילינער געביידע.

צום בית שני האט הורדוס המלך אן געברייט 1,31,500 מענשען צו דער ארבייט. פון די זענען געווען 50,000 מיינסטערס קינצלערס וואס זיי האבען פארשטאנען די קינצלערישע ארבייט אונ 30,000 פון פרעמדע פעלקער וואס זיי האבען געהאקט די שטיינער אונ דאס האלץ וואס מען האט געבראכט. אונ 50,000 יודישע בעלי מלאכות וואס זיי האבען געארבייט אין ירושלים. אונ טויזענד געזונטע כהנים אן פעלערס וואס האבען געארבייט דאס קדשי קדשים אונ די היילינע זאכען וואס קיין פרעמדער האט נישט געטארט דארט אריין קומען ארבייטען אונ פינף הונדערט לוים וואס זיי האבען פארשטאנען די מוזיקאלישע אינסטרומענטען צו ארבייטען אונ די אלע צוא זאמען האבען געארבייט איין מאהל הונדערט איין אונ דרייסיג טויזענד פינף הונדערט מענשען אונ דאס האט אויך געדויערט אכט יאהר אונ איבער דער גאנצער צייט האט אויך ביי טאג נישט גירעגינט עס זאל זיי נישט שטערין די ארבייט.

די היך אויבען די געביידע אויף דעם בארג איז געווען אזוי הויך אז איין מענטש האט זיך ארויף געשטעלט אויף דעם אולם התימני דאס איז דרום וואנד פון אויסענווייניג פון הר הבית אונ אז ער האט אראפ געקוקט האט ער שוין נישט גיקענט זעהען מיט זיינע אויגען ביז אונטען אראפ ווארום עס האט איהם די ליכט פון די אויגען צו גענומען פון הייכקייט דאס אויג קען נאר אזוי הויך נישט זעהען אונ אז ער האט לאנג אראפ געקוקט פון דעם בארג אין די טאהלען אונ אין די

וואסערין איז ער חלשות געבליבען אונ עס איז געוועזען שווער איהם צו דער מונטערן, וואס דיא הויך האט איהם דעם קאפ מיט דיא אויגען צו גענומען.

3.

דא שטעלט אונז פאר דאס רייכקייט וואס איז געוועזען צו דעם בית המקדש, דהיינו גאלד, זילבער, אבנים טובות אונ אנדערע טייערע מאטריאלען.

אייזלען האט דוד אן געברייט צו דער ארבעט גאר אהן אצאהל. מארמארשטיינער, טעגען האלץ, קאראלין האלץ, נופך ספיר ויהלום אונ אלע גאטונג טייערע אבנים טובות איז גאר ניט געוועזען צו בערעכענען, קופער אונ אייזען איז געוועזען גאנצע בערג, מען האט דאס גאר ניט געקענט וואגין אונ ניט ציילען, נאר גאלד אונ זילבער איז געוועזען 1.80,000 צענטנער אונ צעהן טויזענד קילער, דאס האט בעטראפען 290 מיליאן 6800.750 דוקא־טען, אונ אז מען האט דאס געדארפט איבער צו טראגען פון איין ארט אויף דעם אנדערען, האט מען געמוזט צו דעם גאלד אונ זילבער האבען 1000 געוועהנליכע שיפען, ענטוועדער דיא גרויסע שיפען וואס גייען קיין אינדיען איז גענוג געוועזען הונדערט.

דאס איז אלעס געוועזען וואס שלמה האט צו גענומען פון זיין פאטער דוד, וואס ער האט דאס צוזאמען גענומען אויף דעם בנין המקדש, א חוץ וואס שלמה אליין האט געשענקט פון זיינע אוצרות.

טייל שרייבען, שלמה האט געגעבען פון זיינע אוצרות אזוי פיל וויא ער האט ביי זיין פאטער גענומען, וויא דער פסוק זאגט: ויתן המלך שלמה את הכסף ואת הזהב בירושלים כאבנים, דאס איז טייטש, אז שלמה המלך האט געגעבען גאלד אונ זילבער צום בית המקדש אזוי פיל וויא שטיינער, אונ נאך איין פסוק

שטייט אין כסף נחשב בימי שלמה למאומה, איז טייטש אז זילבער איז געווען אין שלמה'ס צייטען אזוי וואלוויל אז דאס האט ביא איהם נאר נישט קיין ווערט געהאט פאר קיין שאַ'ן וייל אזוי פיעל איז דאס געוועזען וואס עס האט זיך ארום געוואלגערט אונ עס האט פארלוירען ביא איהם דעם ווערט פון זילבער.

יעצט וועלען מיר בעשרייבען דאס רייכקייט פון די גאלדענע אונ זילבערנע כלים וואס זענען געווען אין בית המקדש.

גאלדענע לעפילעך איז געוועזען 20,000, זילבערנע לעפיל איז געווען 40,000, מנורות גרויסע גאלדענע מיט לאמפען איז געווען 10,000, קריגלעך גאלדענע אריין צו גיסען דעם ויין 80,000, דעקליך גאלדענע 10,000, אונ פון ריין זילבער איז געוועזען קריגלעך 20,000, שיסעליך גאלדענע וואס מען האט מיט זייא אריין דערלאנגט דיא מנחה צום מזבח איז געווען 80,000, זילבערנע שיסעליך איז געווען 1,60,000, ווידער אנדערע גאלדענע שיסעליך וואס מען האט אין זייא גיקנעטין דאס מעהל מיט דעם, אייל צו דער מנחה איז געווען 60,000, אונ זילבערנע אויך 60,000 אונ מאהסען צו מעסטין ויין אונ אייל איז געווען גאלדענע 20,000 אונ זילבערנע 40,000, גאלדענע פייערפאנען וואס מען האט אין זייא געטראגען דיא קטורת צום גאלדענעם מזבח איז געווען 20,000 אונ זילבערנע פייער פאנען וואס מען האט אין זייא געטראגען דאס פייער פון מזבח העולה צום מזבח הקטורת איז געווען 60,000, זילבערנע טראמייטען איז געווען 20,000, פידלען אונ אנדערע מוזיקאלישע אינסטרומענטען פון טייערסטען מעטאהל וואס הייסט אליקטירע דאס איז נאך טייערער וויא גאלד 40,000, גאלדענע טישען וואס מען האט אויף זייא געלייגט דיא טייערע כלי שרת איז געווען 10,000, אונ צו זאמען איז געווען גאלדענע כלים מיט דיא טישען 3,10,000 אונ זילבערנע איז געווען

צו זאַמען 5,17,000, אונ פון אַליקטירישע מעטאל איז געוועןפירציג טויזענד, אַלעס צוזאַמען איז געוועז ניין מאל הונדערטאונ צוואַנציג טויזענד שטיק, אונ דאס איז אַלעס געוועז אָןגעבּרייט אין א־צרות בּית ד׳ צו יעדער צייט ווען מען האטגעבּרויכט צו יעדער דיענסט.

שטעלט אונז פאַר דעם גרויסען שאַטץ פון בית המקדש.

פון דיא אַלע כּלים וואס דאָרט איז געוועז צו באַדיענעןאיז נישט געוועז צו איינציגע כּלים נאר אם וויינינגסטענס איזגעוועז פון יעדער כּלי צוויא אָדער דרייא. וויא באַלד אַז עסאיז איין כּלי טמא געוואָרען איז באַלד געוועז איין אַנדערע כּליצו ניצען דאס דיא עבודה זאל נישט דערוועיל מוזען וואַרטעןאונ בּלייבּען שטעהן. אונ אַז איין כּלי פון גאָלד אָדער פוןזילבער אָדער פון קופּער איז עטוואס פּעלערהאַפטיג געוואָרעןאָדער צו בּראָכען געוואָרען האט מען שוין נישט מעהר געלאָזטפאַר ריכטען נאר מען האט שוין דאס אין גאַנצען געשמאָלצעןאונ מען האט אין גאַנצען פון דעם געגאָסען איין נייע כּלי אונאַז עס איז געוועז איין מעטאַהל וואס מען קען שוין מעהר ניטאיבּער גיסען האט מען שוין דאס צובּראָכענע בעהאַלטען אונמען האט שוין גענומען איין גאַנץ נייע כּלי. אונ דיא קליידערפון דיא כּהנים אַז זייא זענען שמוציג געוואָרען האט מען זייאשוין מעהר ניט געטאָרט וואַשען נאר מען האט זייא שוין מעהרניט געניצט נאר מען האט זייא שוין אין גאַנצען בעהאַלטען איןדער לשכּה וואס מיר וועלין ווייטער שרייבּען אונ מען האט פוןזייא געמאַכט קנייטליך צו דיא לאָמפּען פון שמחת בית השואבהצו לייכטען.

שטעלט אונז פאַר דיא גאָלדענע בּלעכין וואס האָבען פאַר דעקט דיא וואנד.

דיא גאָלדענע בּלעכין וואס זייא זענען געוועז באַדעקט

אויף דיא ווענד אונ אויף דיא סאפיטען אונ אויף דיא בריקען זייא האבען געמוזט זיין אם ווייניגסטענס 3 רענדיל דיק איינס אויף דעם אנדערן ביז 3 פינגער דיק כדי דיא שניצונג דיא פייגיל אונ דיא בלומען וואס זייא זענען געווען פון דעם גאלד אוים געקלאפט אונ אוים געשניצט אויף דיא ווענד דיא האבין געמוזט זיין דייטליך אז דאס וואס איז געווען בולט האט געמוזט זיין גאנץ בולט אזוי וויא לעבעדיג פון גאלד אונ דאס וואס איז געווען שוקע האט ווידער געמוזט זיין דייטליך אריין שוקע אז יעדער מענש זאל קענען אן זעהען אונ דער קענען וואס פאר איין פויגעל דאס איז אדער וואס פאר איין רויז דאס איז נאטוראל אזוי וויא לעבעדיג.

דיא בלעכין וואס זייא זענען געווען באדעקט אין היכל אין קדשי קדשים מיט זייער גאלדענע פארציערונג האט דאס גאלד דער פון בעטראפען צוויא אונ צוואנציג מיליאן אונ פירציג טויזענד דוקאטען אין גאלד אונ דאס ארט האט געהאלטין 60 איילען דיא לענג 20 איילען דיא ברייט אונ 30 איילען דיא הייך וואס דאס האט פאר נומען דאס גאלד וואס מיר האבין אויבען געשריבען חוץ וואס עס איז געווען גאלד אין אולם אונ דיא ווענד אונ דיא באלקען אונ דיא טייערע פארציערונג אונ אויבען איבער דעם היכל אונ איבער דעם קדשי קדשים איז ווידער געווען דיא זעלבע גריים אונ דיא זעלבע הייך אויך אזוי באדעקט אונ פארצירט מיט גאלד אונ מיט טייערע פארצירונג אזוי וויא אונטען קען מען שוין פארשטיין וויא פיעל דאס האט ווידער פאר נומען גאלד אויפס נייא, קורץ עס האט נאר קיין שאץ געהאט דאס גאלד אונ דיא טייערע פארצירונג וואס דארט איז פארניצט געווארען. דיא מאנוסקריפטען אין וואטיקאן פון רוים שרייבען, ווען דאס גאלד אונ זילבער אונ דאס רייכקייט וואס דארט איז געווען צוזאמען אויף איין ארט וואלט צושפרייט געווארען אויף דער גאנצער וועלט, וואלט גאלד אונ זילבער

געקריגען איין ווערט וויא זאמד האט יעצט בייא אונז, אזוי פיעל איז דארטען געוועזען, אונ וויא דאס אללעס איז אהין געקומען וועלין מיר ווייטער בעשרייבען פון דיא שריפטען וואס עס געפינט זיך אין רוים אין וואטיקאן.

4.

שטעלט אונז פאר דעם גאנצען פלאהן פון דעם בית המקדש.

דאס גאנצע בית המקדש איז נישט געשטאנען אויף איין גלייכען פלאץ נאר עס איז געוועזען אין טהיילען, היינו, וואס אמאל איז דאס געגאנגען העכער ביז גאנץ אויבען, אונ דאס איז געוועזען עקסטרא געמאכט אזוי כדי יעדער זאל זעהען דיא שאנהייט פון דער געביידע, צום בייא שפיעל אז מען איז אריין געקומען אין הר הבית איז מען געגאנגען גלייך אויף דעם פוסבאדען ביז מען איז געקומען צום חיל פון מזרח זייט צום טויער פון עזרת נשים איז שוין דארט געוועזען דער ספאד העכער מיט 6 איילען וויא אין גאנצען חצר איז דארט שוין געוועזען 12 טרעפין צו האלבע אייל, יעדע טרעפ וואס האבען דער פיהלט דיא 6 איילען דיא הייך אונ האבען ארויף געפיהרט אין עזרת נשים אריין, דארט איז שוין ווידער געוועזען דיא בריק גלייך גאנץ עזרת נשים ביז מערב זייט 135 איילען בייא דער מערב וואנד פון עזרת נשים וויא מען גייט אריין אין עזרת ישראל אריין איז דיא בריק העכער מיט 7 איין האלב אייל איז דארט ווידער געוועזען 15 טרעפין צו האלבע איילען וואס זייא האבען ארויף געפיהרט אין עזרת ישראל אריין איז ווידער געוועזען גלייך דיא בריק ביז 11 איילען אריין אין עזרת ישראל, ענדע דיא 11 איילען איז ווידער געוועזען 3 טרעפין צו האלבע איילען וואס האבען ארויף געפיהרט אין עזרת כהנים אריין איז שוין געוועזען גלייך דיא בריק גאנץ עזרת כהנים אונ דאס ארט פון מזבח אונ דאס ליידיגע ארט נאך דעם מזבח ביז צום אולם, דארט ביים אולם איז שוין געוועהן

דִיא בְּרִיק הֶעכֶער מִיט 6 אֵיילֶען, ווִידֶער אִיז דָארְט גֶעוועזֶען 12 טְרֶעפִּין צוּא הַאלְבֶּע אֵיילֶען דִיא הֵייךְ וָואס זֵייא הָאבֶּען אַרוֹיף גֶעפִיהְרְט אִין אוּלָם אַרַיין, אוּנ דִיא רֶעשְׁט פְּלַאץ פוּן הֵיכָל אִין קָדְשֵׁי קֳדָשִׁים אִיז שׁוֹין גֶעגַאנְגֶען גָאר גְלַייךְ נִיט הֶעכֶער וִויא דֶער פְּלַאץ פוּן אוּלָם, אוּנ דֶער אוּלָם מִיט דֶעם הֵיכָל מִיט דֶעם קָדְשֵׁי קֳדָשִׁים אִיז גֶעוועזֶען זֵייעֶר בְּרִיק הֶעכֶער פוּן דִיא בְּרִיק פוּן אַנְפַאנְג עֶזְרַת נָשִׁים דִיא עֶרְשְׁטֶע טְרֶעפּ מִיט 22 אֵיילֶען הֶעכֶער אֵיין אוּנְטֶערְשִׁיעד פוּן גַאנְצֶען הַר הַבַּיִת.

5.

יעצט וועלען מיר פֿאָרשטעלען דעם באַרג מוריה אונ דיא געשיכטע וויא דוד המלך האָט אָנגעפֿאַנגען צו גרינדען דעם פֿאָדאַמענט צו דעם בית המקדש.

וִויא שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא אִיז גִיקוּמֶען צוּ דָוִד הַמֶּלֶךְ אוּנ הָאט אִיהם גֶעזָאגְט אִין נָאמֶען גָאטְטֶעס אַז עֶס דַארְף גֶעבּוֹיעְט וֶוערִין אֵיין הֵיילִיג הויז אוּנ עֶס וֶועט גֶערוּפֶען וֶוערֶען בֵּית דָוִד, הָאט עֶר אָן גֶעהוֹיבֶּען נָאךְ צוּ זוּכֶען אֵיין פְּלַאץ וָואס עֶר זָאל רָאוּי זַיין אוֹיף אִיהם צוּ שְׁטֶעלֶען דִיא גֶעבַּיידֶע, הָאבֶּען זֵייא אוֹיס דֶערְוֶוילְט דֶעם בַּארְג מוֹרִיָּה וַוייל אַבְרָהָם אָבִינוּ ע"ה הָאט אוֹיף אִיהם גֶעבְּרֶענְגְט זַיין זָאהן יִצְחָק אוֹיף דֶער עֲקֵידָה וִויא מִיר הָאבֶּען אוֹיבֶּען בֶּעשְׁרִיבֶּען וָואס עֶר הָאט אִיהם עֶרְקָאבֶּערְט פוּן אֲרַוְנָה הַיְבוּסִי אַזוֹי הָאט דָוִד הַמֶּלֶךְ אָן גֶעהוֹיבֶּען צוּ גְרָאבֶּען דֶעם פוּנְדַאמֶענְט אִיז אִיהם אָן גֶעקוּמֶען וַואסֶער אוּנ הָאט פַאר פְלֵייצְט דֶעם גַאנְצֶען פְּלַאץ אַרוּם דֶעם גַאנְצֶען בַּארְג אַז מֶען הָאט נִישְׁט גִיקֶענְט צוּ קוּמֶען צוּם בַּארְג מוֹרִיָּה, וָוארוּם דֶער בַּארְג הָאט זִיךְ גִיגְרֶענִיצְט מִיט דִיא טָאהלֶען פוּן עֵמֶק יְהוֹשָׁפָט מִיט דֶעם נַחַל קִדְרוֹן, אוּנ דֶער נַחַל קִדְרוֹן אִיז אַרַיין גֶעגַאנְגֶען אִין גְרוֹיסֶען מֶעעֶר אִיבֶּער דֶעם הָאט דָאס וַואסֶער גֶעהַאט זֵייעֶר אַ שְׁטַארְקֶע קְרַאפְט אַרוֹיף צוּ שְׁלָאגֶען אוּנ מִיט דֶער קְרַאפְט הָאט

דָאס פַאר פְלֵייצְט דֶעם גַאנְצֶען פְּלַאץ, אִיז בַּאלְד דָוִד הַמֶלֶךְ זֵייעֶר דֶערְשְׁרָאקֶען גֶעוָוארֶען אוּנ הָאט אָן גֶעהוֹיבֶּען זֵייעֶר שְׁטַארְק צוּ וֵויינֶען אוּנ צוּ בֶּעטִין צוּ הַשֵּׁי"ת וָוארוּם עֶר הָאט זִיךְ גֶעֵ-פַארְכְטִין אוֹיב עֶר הָאט נִישְׁט עֶטְוָואס פּוֹגֵם גֶעוֶועזֶען בַּייא דֶער גֶעבֵּיידֶע אוּנ הָאט זִיךְ פַאר זִינְדִיגְט אַזוֹי וִויא דוֹר הַמִדְבָּר הָאבִּין פַאר זִינְדִיגְט ח"ו אִיז דָאס שׁוֹין אֵיין גְרוֹיסֶער פְּגַם ח"ו אוֹיף אֵייבִּיג צוּ דֶעם בִּנְיָן אוּנ אִיז פַאר צָרוֹת שְׁטַארְבְּלִיי קְרַאנְק גֶעוָוארֶען אִיז תֵּיכֶף וִוידֶער גֶעקוּמֶען צוּ אִיהם שְׁמוּאֵל הַנָבִיא אוּנ הָאט אִיהם גֶעטְרֵייסְט אַז זַיין גֶעבֶּעט אִיז אָן גֶענוּמֶען גֶעוָוארֶען אַז זַיין אֵייגֶענֶער זוּהְן וֶועט בּוֹיעֶן דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ אוּנ עֶר זָאל אִיבֶּער גֶעבֶּען אַלֶע גֶעלְדֶער מִיט דֶעם גַאנְצֶען גָאלְד וָואס עֶר הָאט צוּזַאמֶען גֶענוּמֶען אוֹיף דֶער בּוֹיעָה מִיט דֶער שְׁרִיפְט וָואס עֶר הָאט, וִויא אַזוֹי עֶס זָאל גֶעבּוֹיעֶט וֶוערִין, דָאס זָאל עֶר אַלִין אִיבֶּער גֶעבֶּען זַיין זוּהְן שְׁלֹמֹה וֶועט עֶר אוֹיגֶען בְּלִיק גֶעזוּנְד וֶוערִין, אִיז עֶר דֶערְמִיט גֶעוֶוען זֵייעֶר צוּ פְרִידֶען אוּנ הָאט גִידַאנְקְט צוּ הַשֵּׁ"י פַאר דֶער בְּשׂוֹרָה וָואס עֶר הָאט בַּאקוּמֶען דוּרְךְ שְׁמוּאֵל הַנָבִיא. דֶער יַלְקוּט רוּת שְׁרֵייבְּט, אַזוֹי וִויא דֶער אִיבֶּערְשְׁטֶער הָאט גֶעזֶעהֶען אַז דָוִד הַמֶלֶךְ גִיט אִיבֶּער זַיין זוּהְן שְׁלֹמֹה אַלֶעם מִיט זַיין גַאנְץ הַארְץ אוּנ פְרֶעגְט נִישְׁט אִיבֶּער אוֹיף מַיינֶע רֵייד וָואס אִיךְ הָאבּ אַלֵיין גֶעזָאגְט אִין פָּסוּק וָאֶבְחַר בְּדָוִד עַבְדִי אִיז טַייטְשׁ אִיךְ הָאבּ אוֹיס דֶערְוֵוויילְט מַיין קְנֶעכְט דָוִד אוּנ יֶעצְט הַיים אִיךְ וִוידֶער אִיבֶּער גֶעבֶּען דֶעם זוּהְן שְׁלֹמֹה אִיבֶּער דֶעם מוּז אִיךְ אִיהם מְגַלֶה זַיין פַאר וָואס דָאס אִיז אַזוֹי גֶעוָוארֶען, אוּנ אַזוֹי גֵייט דִיא רֵייד פוּן הקב"ה צוּ דָוִד הַמֶלֶךְ בְּרוּחַ הַקוֹדֶשׁ. וִויא דָוִד הָאט גֶעהַרְגֶעט גָלְיַת הַפְּלִשְׁתִּי הָאבִּין אַלֶע יוּדִישֶׁע קִינְדֶער גֶעוָוארְפֶען צוּ אִיהם גָאלְד אוּנ זִילְבֶּער 100 צֶענְטְנֶער הָאט עֶר דָאס בַּאלְד גֶעמַאכְט אֵיין גֶעשַׁאנְק אוֹיף דֶעם בֵּית הַמִקְדָשׁ צוּא בּוֹיעֶן אוּנ מִיט אַ צַייט דֶער נָאךְ אִין 3 יָאהְר שְׁפֶּעטֶער אִיז גֶעוֶוען 3 יָאהְר הוּנְגֶער, הָאבֶּען יוּדֶען זִיךְ גֶעבֶּעטִין

ביא איהם אז ער זאל זייא ארוים העלפען פון דעם געלד זייא זאלען זיך דער האלטען זייער לעבען פאר דעם הונגער האט דוד המלך זייא ניט געוואלט הערין אונ האט זייא ניט געגעבען צו ראטעווין אין זייער גרויסע נויט, אזוי האבין זייא געשריגען צו השי"ת האט השי"ת נישט געשוויגען דאס רחמנות אונ האט געשוואורען אז דוא ביסט נישט חס געוועזען אויף מיינע קינדער צו ראטעווין אין זייער הונגערס נויט קען שוין דאס בית המקדש נישט געבויעט ווערין דורך דיר דוד נאר דורך דיין זוהן שלמה, נאר ווייל דוא ביסט אזוי איין צדיק אונ ביכט נאר ניט מהרהר נאך מיינע מדות שווער איך דיר אז דיין נאמען וועט ניט אפ געטהון ווערען פון מיין בית המקדש אויף אייביג אז אויף יעדען קרבן וועט מען זאגען דיינע קאפיטלעך תהלים מיט דיין נאמען מזמור לדוד אונ וויא מען וועט נאר אויף בויען דאס בית המקדש וועט מען שוין דאס גאנצע הויז רופען אויף דיין נאמען אונ ביים באנייען דאס הויז וועל איך שרייבען „מזמור שיר חנוכת הבית לדוד" ווארום איין זוהן איז גאנץ דאס זעלבע וואס דער פאטער אין אללע אינהאלט.

6.

יעצט וועלען מיר בעשרייבען וויא שלמה המלך האט איבער גענומען פון זיין פאטער דוד דיא אלע זאכען וויא מיר האבין אויבען געשריבען אונ וויא ער איז צו געגאנגען בויען דאס בית המקדש.

וויא שלמה המלך עליו השלום איז צו געקומען צו דעם בארג מוריה אונ האט געוואלט אן הייבען צו בויען דאס בית המקדש האט ער געזעהען עס איז נאר נישט מעגליך צו צו קומען צו דעם בארג פאר דיא פיעלע וואסערן וואס דארט איז ארום אונ ארום פאר פלייצט, נאך פון דעם גראבין וואס זיין פאטער דוד האט איבער געלאזט אונ האט איבער דעם געמוזט אויף הערין צו טוהן אזוי וויא מיר האבען אויבען בעשריבען.

יעצט וועלען מיר בעשרייבען די וואונדער מיט דער חכמת
וואס שלמה המלך האט בעוויזען בייא דעם פונדאמענט פון דעם
בית המקדש אזוי וויא דער פסוק זאגט אויף איהם. ויחכם
מכל האדם אונ דער אגדות משלי שרייבט אונ רופט איהם
איתיאל דאס איז טייטש ער פאר שטייט דיא אותיות פון השם
יתברך אויך פון מלאכי השרת אויך פון חיות אונ פון עופות
אויך פון דיא פיש פון דעם גרויסען מעער אונ דאס אלעס האט
מען געבראכט צום בנין המקדש.

אזוי איז ער ארוים געגאנגען צום ברעג פון דעם ים הגדול
וואס דארט זענען געוועזען דיא גרויסע שטיינער וואס יעדער שטיין
האט געהאט 40 איילען קוואדראט פיר עקיג, האט ער ווידער
נישט געפונען אין דער גאנצער וועלט קיין בעשעפעניש וואס זאל
האבען דיא קראפט דיא שטיינער אהין צו ברענגען צו דעם בארג
מוריה צו פאר שטעלין דאס וואסער, איז ער צו געגאנגען צו
דעם גרויסען מעער אונ האט גערופען דעם גרויסען פיש פון
דעם מעער אונ האט געזאגט צו איהם דאס ער זאל איהם צו
העלפען צו דער גרויסער היילינע געביידע אזוי איז ער תיכף ארוים
געקומען מיט זיין גאנצען קערפער אויף דעם ברעג צו שלמה
האט ער איהם אן געטאהן אייזערנע קייטען אויף זיין גאנצען
גוף אונ אין דעם אנדערן עק פון דיא קייטען האט שלמה אן
געבונדען אן דעם שטיין, אונ אזוי איז דער פיש אריין געגאנגען
אין וואסער אריין ווייט מיט דיא קייטען אונ אזוי וויא דער פיש
איז געגאנגען אין דעם וואסער מיט דיא קייטען ווייט, אזוי איז
ווידער דער שטיין מיט דעם אנדערן עק פון דיא קייטען זיך
געצויגען אויף דעם ארט וויא ער האט געדארפט צו דעם בארג,
אונ אז דער שטיין איז געבליבען ליגען אויף וועלכע זייט ער
האט זיך אנידער געלייגט איז אלץ געוועזען גוט ווארום ער איז
געוועזען פון אלע פיער זייטען גלייך צו פירציג איילען אונ אזוי
האט דער שטיין תיכף געגרינדעט דאס וואסער, אונ אויף דעם

שְׁטֵיין הָאט עֶר שׁוין גֶיקֶענְט מוּיֶערְן דֶעם רֶעשְׁט בִּיז אַרוֹיף אוֹיבֶען, אוּנ אַזוֹי הָאט עֶר אַנִידֶער גֶעשְׁטֶעלְט 3 שְׁטֵיינֶער צוּא 40 אֵיילֶען קְוַואדְרַאט אוּנ הָאט צוּ גִידֶעקְט דָאס וַואסֶער אוּנ הָאט אַרוֹיף גֶעמוּיֶערְט דֶעם בַּארג דְרַייא הוּנְדֶערְט אֵיילֶען דִיא הֵייךְ אוּנ הָאט אִיהם אַרוּם גֶעשִׁיט מִיט עֶרְד בִּיז אוֹיבֶען אַרוֹיף פוּן 3 זַייטֶען וָואס אִיז אִיבֶער גֶעבְּלִיבֶּען צְווִישֶׁען בֵּיידֶע מוּיֶערְן בִּיז צוּם שְׁפִּיץ בַּארג, אוּנ הָאט זִיךְ תֵּיכֶף אוֹיף דֶעם אָרְט אַנִידֶער גֶעשְׁטֶעלְט אוּנ הָאט אָפּ גֶעגֶעבֶּען אֵיין לוֹיבּ צוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וָואס עֶר הָאט אִיהם גֶעהָאלְפֶען צוּ דֶעם גְרוֹיסֶען בִּנְיָן, אוּנ דִיא גְרוֹיסֶע וואוּנְדֶער וָואס הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָאט מִיט אִיהם גֶעטָאהן, אוּנ גִידַאנְקְט דֶעם גְרוֹיסֶען גָאט בָּרוּךְ הוּא אוֹיף דֶעם צֵייכֶען וָואס מֶען הָאט אִיהם גֶעווִיזֶען אַז דוּרךְ אִיהם וֶועט שׁוין יֶעצְט גֶעבּוֹיעט וֶוערְין דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לוֹיט דִיא וואוּנְדֶער וָואס מֶען הָאט אִיהם דָא בֶּעוויזֶען.

דֶעם בְּרִיף הָאבֶען מִיר אִיבֶער גֶעזֶעצְט פוּן אֵיין בְּרִיף וָואס עֶר גֶעפִינְט זִיךְ אִין וַואטִיקַאן אִין רוֹים דֶער אָרְגִינַאל וָואס אֵיין אַרִיסְטֶע הָאט גֶעשְׁרִיבֶען צוּ אֵיין הֶערר פִילַאדֶעלְפֶע אִין דֶער גְרִיכִישֶׁע שְׁפְּרַאכֶע וָואס אַזֶעלְכֶע זַאכֶען אִיז נָאךְ פַאר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אוֹיךְ גֶעוֶועז אֵיין גְרוֹים וואוּנְדֶער אַז אֵיין מֶענְשׁ זָאל שַׁאפִין מִיט אֵיין פִּישׁ עֶר זָאל אִיהם בֶּעדִינֶען, אוּנ דֶער פִּישׁ זָאל אִיהם טָאהן זַיין רָצוֹן, אוּנ פוּן שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ בִּיז הַיינְט אִיז גֶעווֶעס שׁוֹין נִישְׁט גֶעהֶערְט גֶעוָוארֶען אַזֶעלְכֶע וואוּנְדֶער, אִיבֶער דֶעם הָאבִין מִיר דֶעם בְּרִיף אִיבֶער גֶעזֶעצְט אוֹיף דִיא רֵיינֶע שְׁפְּרַאכֶע דָאס יֶעדֶער מֶענְשׁ זָאל קֶענֶען פַארְשְׁטֵיין דִיא גְרוֹיסֶע וואוּנְדֶער וָואס מֶען הָאט אַמָאל גֶעהֶערְט.

אוּנ דֶער בְּרִיף אִיז אוֹיךְ שׁוֹין לַאנְג אִיבֶער זֶעצְט אִין דִיא עֶנְגְלִישֶׁע אוּנ דִיא פְרַאנְצֶאזִישֶׁע שְׁרִיפְטֶען.

Naged aforions trois 3, tab 29.

7.

דא וועלען מיר בעשרייבען דעם בארג מוריה, דאס איז דער בארג וואס אברהם אבינו ע"ה האט אויף איהם געבּרענגט זיין זוהן יצחק אויף דער עקידה.

דער בארג איז געוועזן דרייא הונדערט איילען הויך, אונ איז געוועזן אפּ געשטאכען פון דרייא זייטען, ארום געמויערט מיט גרויסע שטיינער צו פערציג איילען קוואדראט, אזוי וויא מיר האבען אויבען דיא שטיינער בעשריבען. ארום דעם בארג איז געוועזן פערשיעדענע שטיצען צום האלטען דיא מויער. פון ביידע זייטען דרום אונ צפון איז ארום געוועזן פערשיעדענע טרעפּ, אויך איז געוועזן ארום דעם בארג פערשיעדענע טאהלען אונ בריקען, וואו מיר וועלען ווייטער אלעם בעשרייבען. אויף דעם בארג האט דוד המלך מתפלל געוועזן, ווען ער האט געקויפט ביי ארונה היבוסי דעם פּלאץ ציון, אונ זיין געבעט איז דאמאלס אן גענומען געווארען.

דיא בריקען וואס זענען געוועזן ארום דעם בארג מוריה.

איין בריק איז געוועזן אויף צפון זייט פון דעם בארג וואס זיא האט געפיהרט אויף דעם אליווען בארג (הר הזיתים), אונ דארט אהין האט מען געפיהרט דאס אש פון דיא פרה אדומה, דיא בריק האט מען גערופען דיא קינצלערישע בריק, אין לשון הקודש הייסט זיא, כיפין על גבי כיפין, אבער קבר התהום, ווארום מען האט מורא געהאט אפשר איז אונטער דער ערד פון דער בריק א קבר פון א מת, וואס דאס קען מטמא זיין דאס אש פון דיא פרה אדומה, דען דאס אש האט אין זיך א איינגעשאפט אז זיא רירט אן א קבר פון א מת ווערט עס באלד טמא אונ עס איז נאך מטמא דעם מענטש וואס טראגט דאס אש, בפרט

דעם מענטש וואס מען שפרענגט אויף איהם, געווים האבען זיי געמאכט די בריק אזוי קינצלעריש, אז אפילו עס זאל זיך געפינען א קבר אונטער דער בריק, קען אויך ניט צו קומען די טומאה צו דעם אש וואס מען האט געטראגען אויף דער בריק, ווארום עס איז געווען געמאכט טאפילטע בריקען מיט טאפילטע טויערין איינס אויף דעם אנדערען, אונ די מיטעלע פילארען פון די אויבערשטע טויערין זענען געווען געפאסט אקוראט אין דער מיט סאפיט פון דעם אונטערשטען טויער, איז דער אונטערשטער טויער פון דער אונטערשטער בריק געווען איין געצעלט איבער דער ערד, האט שוין די טומאה ניט געקענט ארויף גיין, ווארום א געצעלט פערהאלט די טומאה דאס זיא גייט ניט ווייטער, אונ אונטער דעם חלל פון די אונטערשטע טויערען האט ווידער געמאכט א געצעלט די פילארען פון די אויבערשטע טויערען, איז מען שוין געגאנגען זיכער מיט דעם אש אויף דער אויבערשטער בריק, ווארום אז עס זאל זיך אפילו געפינען א קבר אונטען אין דער ערד, קען שוין אויך ניט די טומאה ארויף קומען אויף דער אויבערשטער בריק, ווארום עס האט שוין מאהיל געווען אין גאנצען איבער די טומאה, אזוי וויא דער דין איז פון קבר התהום, אונ דאס האט מען גערופען כיפין על גבי כיפין וכפת כנגד האוטם.

ווער עס האט געזעהען מיין געביידע, קען גוט פערשטיין וויא אזוי די בריקען זענען דאמאלס געווען געמאכט, נאר אפילו אין מיין פאטאגראפישעס בילד זעהט מען זייא אויך אקוראט.

די צווייטע בריק איז געווען אויף דרום זייט, די איז געגאנגען צו דער מדבר יריאל וואס מען האט אהין אוועק געפירט יום כפור דאס ציגעלע לעזאזל. דער פירער פון דעם ציגעלע האט מען געמוזט צו פירען ביז צום צוג, עס איז אבער געווען

בִּיז אַהִין צְוֵויא אוּנ אַ הַאלְבֶּע מַייל וָואס אִין יוֹם כִּפּוּר טָאר מֶען נִיט אַזוֹי וַויט גֵיין, דֶען עֶס אִיז מֶעהר וִויא אַ תְּחוּם שַׁבָּת, נוּר דֶער וָואס הָאט גֶעפִירְט דָאס צִיגֶעלֶע דֶער הָאט גֶעמֶעגְט גֵיין, וַוייל דָאס אִיז גֶעוֶועזֶן זַיין עֲבוֹדָה, אָבֶּער דִיא בֶּעגְלֵייטֶערְס נִיט, דַאדוּרְךְ הָאבֶּען זֵייא אוֹיף גֶעשְׁטֶעלְט צֶעהְן שְׁטִיבְּלֶעךְ אוֹיף דֶעם וֶועג, אוּנ פוּן אֵיין שְׁטִיבֶּעל בִּיז צוּם אַנְדֶערְן אִיז גֶעוֶוען וַוייגִיגֶער פוּן אַ תְּחוּם שַׁבָּת, אוּנ עֶרֶב יוֹם כִּפּוּר זֶענֶען אַרוֹיס גֶעגַאנְגֶען מֶענְטְשֶׁען אוּנ הָאבֶּען זִיךְ בֶּעזֶעצְט אִין דִיא שְׁטִיבְּלֶעךְ אוּנ הָאבֶּען זִיךְ מִיט גֶענוּמֶען צוּ עֶסִין, זֵייא הָאבֶּען חָלִילָה נִיט גֶעגֶעסֶען אִים יוֹם כִּפּוּר, זֵייא הָאבֶּען נָאר מִיט גֶענוּמֶען פַאר אַ צוּפַאל. דִיא וָואס הָאבֶּען אִיהם בַּאגְלֵייט פוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַרוֹיס, דִיא זֶענֶען נָאר גֶעגַאנְגֶען בִּיז צוּם עֶרְשְׁטֶען שְׁטִיבֶּעל, אוּנ זֵייא זֶענֶען שׁוֹין דָארְט אִיבֶּער גֶעבְּלִיבֶּען בִּיז נַאכְט, אוּנ דִיא וָואס זֶענֶען דָארְט גֶעוֶוען פוּן עֶרֶב יוֹם כִּפּוּר, הָאבֶּען אִיהם בַּאגְלֵייט צוּם צְוֵוייטֶען שְׁטִיבֶּעל אוּנ הָאבֶּען זִיךְ וַוייטֶער גִיבִּיטֶען מִיט דִיא פוּן דֶעם צְוֵוייטֶען שְׁטִיבֶּעל, אוּנ אַזוֹי בִּיז צוּם צֶעהְנְטֶען שְׁטִיבֶּעל.

דִיא פוּן צֶעהְנְטֶען שְׁטִיבֶּעל הָאבֶּען אִיהם שׁוֹין בַּאגְלֵייט בִּיז צוּם צוּק, אוּנ בַּיים צוּק הָאט עֶר שׁוֹין דָאס צִיגֶעלֶע אַרָאפּ גֶעוָוארְפֶען פוּן דֶעם הוֹיכֶען בַּארְג אוּנ הָאט אַכְטוּנְג גֶעגֶעבֶּען אוֹיף דֶעם רוֹיטֶען פָאדִים וָואס אִיז גֶעוֶוען אָן גֶעבּוּנְדֶען אָן דֶעם צִיגֶעלֶע, אוֹיב דֶער פָאדִים אִיז וַוייס גֶעוָוארֶען הָאט עֶר זִיךְ גֶעפְרֵייט, וָוארוּם אֵיין הֶעלְפְט פוּן דֶעם רוֹיטֶען פָאדִים הָאט גֶעהַאנְגֶען אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוֹיף דֶער טִיהר פוּן דֶעם אוּלָם, אוּנ אַז דֶער פָאדֶעם פוּן דֶעם צִיגֶעלֶע אִיז וַוייס גֶעוָוארֶען, אִיז דֶער אַנְדֶערֶער הַאלְבֶּער פָאדִים פוּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוֹיךְ וַוייס גֶעוָוארֶען, אִיז דָאס גֶעוֶועזֶן אַ צֵייכֶען אַז גָאט ב"ה הָאט מוֹחֵל גֶעוֶועזֶן דִיא יוּדֶען זֵייעֶרֶע זִינְד, דַאמָאלְס אִיז גֶעוָוארֶען אַ גְרוֹיסֶע שִׂמְחָה

צווישען אַלע יודען. צוריק גיין האָבען זייא שוין געמוזט וואַרטען ביז נאַכט, וואָרום צוריק גיין איז שוין ניט געווען קיין עבודה, אונ מודיע זיין פון דעם פּאַדים האָט מען ניט געדאַרפט וואָרום אין בית המקדש האָט מען שוין געוויסט אַז דער פּאַדים איז ווייס געוואָרען. אָבענד ווען זייא צוריק געגאַנגען, אונ אַלע יודען ווען זיך צוזאַמען געקומען, איז דיא שמחה געווען זעהר גרויס. השם יתברך זאָל אונז העלפען מיר זאָלען דאָס אויך זוכה זיין צו זעהען במהרה בימינו אמן.

דיא בריק פון קאָרעלין האָלץ וואָס שלמה האָט געמאַכט פון זיין פּאַלאַץ (וואָס האָט געהייסען בית יער הלבנון) איז געווען ווייט, זיין טויזענד פוס, ער איז טאָגליך געגאַנגען אויף איהר אין בית המקדש אַריין מיט זיינע יועצים אונ אַלע סנהדרין. זיא איז געווען אין גאַנצען געדעקט מיט אַ גאָלדענעם דאַך.

8.

דאָ בעשרייבען מיר דאָס בית המקדש וואָס שלמה האָט געבויעט, אויך וואָס דער קעניג הורדוס האָט ערנייערט מיט אַלע כלי שרת.

דער פּלאַץ אויבען אויף דעם באַרג מוריה האָט געהאַלטען 2,25,000 איילען קוואַדראַט, אויבען אין עק איז אַרום געווען אַ קליינע מויער פון זעקס איילען קוואַדראַט פאַר אַ גאַלעריע, מען זאָל ניט אַראָפּ פאַלען אין דיא טיפעניש וואָס איז געווען אַרום באַרג.

אַפּ געטרעטען פון דער קליינער מויער פינפציג איילען האָט זיך אָן געהויבען דיא גרויסע מויער, וואָס מען האָט זיא גערופען הומת הר הבית, זיא איז געווען פירציג איילען הויך, דיא בבייט איז געווען 25 איילען, אונ אינעווייניג אַריין אין דער לענג אונ אין דער הויך פון איין ווינקעל צום אַנדערען איז

גֶעוועֶן 500 אֵיילֶען, אַזוֹי אִיז גֶעוועֶן אַלֶע פִיר זַייטֶען פִיר עֶקִיג אוּנ דִיא מוֹיעֶר אַרוּם הָאט גֶעהַאט פִינְף טוֹיעֶרֶען. פוּן מִזְרַח זַייט אִיז גֶעוועֶן אֵיין טוֹיעֶר, דָאס הָאט מֶען גֶערוּפֶען שַׁעַר שׁוּשַׁן, דָאס אִיז גֶעוועֶן פוּן רוֹיט גָאלְד. דָאס טוֹיעֶר הָאט גֶעהַאט 20 אֵיילֶען דִיא הוֹיךְ אוּנ 10 אֵיילֶען דִיא בְּרֵייט, אוּנ אִיבֶּער דֶעם הָאט מֶען דָאס טוֹיעֶר גֶערוּפֶען שׁוּשַׁן ווייל כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס הָאט דִיא יוּדֶען אַרוֹיס גֶעלָאזְט פוּן גָלוּת אוּנ הָאט זַייא נָאךְ גֶעשְׁטִיצְט מִיט גֶעלְט צוּ בּוֹיעֶן דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ, הָאט כּוֹרֶשׁ פֶערְלַאנְגְט מֶען זָאל אוֹיף הֶענְגֶען דֶעם פֶּערְסִישֶׁען הֶערְבּ אוֹיף דֶעם עֶרְשְׁטֶען טוֹיעֶר וואוּ מֶען קוּמְט אַריין, אוּנ יוּדֶען הָאבֶּען דָאס נִיט גֶעקֶענְט טְהוּעֶן, הָאבֶּען זַייא גֶעלָאזְט אוֹים שְׁנִיצֶען דִיא שְׁטָאט שׁוּשַׁן דִיא הוֹיפְּטְשְׁטָאט פוּן פֶּערְסִיעֶן אוּנ הָאבֶּען דָאס אוֹיף גֶעזֶעצְט אוֹיף דֶעם טוֹיעֶר פוּן בֵּיידֶע זַייטֶען פַאר אַ צֵייכֶען, אַז וֶוער עֶס וֶועט דוּרְךְ גֵיין דֶעם טוֹיעֶר, זָאל זִיךְ דֶער מַאנֶען פוּן כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס וָואס הָאט יוּדֶען גוּטְס גֶעטְהוּעֶן אוּנ מֶען דַארְף אִין אִיהְם נִיט מוֹרֵד זַיין.

בַּייא דֶעם טוֹיעֶר אִיז דִיא מוֹיעֶר גֶעוועֶן אַבִּיסֶעל נִידְרִיגֶער וִויא דִיא גַאנְצֶע וַואנְד, אוּנ דָאס אִיז צוּפְּלַייס גֶעוועֶן גֶעמַאכְט פַאר דֶעם כֹּהֵן גָדוֹל וָואס עֶר הָאט פַאר בְּרֶענְט דִיא פָּרָה אֲדוּמָה אוֹיף דֶעם הַר הַזֵיתִים, עֶר הָאט גֶעמוּזְט אַדוּרְךְ קוּקֶען פוּן דֶעם הַר הַזֵיתִים בַּייא דֶעם שְׁפְּרֶענְגֶען דָאס בְּלוּט דוּרְךְ אַלֶע טוֹיעֶרֶען בִּיז אִין הֵיכָל אַריין, וָוארוּם דִיא טוֹיעֶרֶען זֶענֶען גֶעשְׁטַאנֶען גְלַייךְ אֵיינֶער קֶעגֶען אַנְדֶערֶען, נוּר דִיא בְּרִיק פוּן דֶעם הֵיכָל, דָאס הֵייסְט דֶער פוּס בָּאדֶען, אִיז גֶעוועֶן מִיט צְווייא אוּנ צְוַואנְצִיג אֵיילֶען הֶעכֶער וִויא דִיא עֶרְשְׁטֶע בְּרִיק פוּן דֶעם הָצֵר, אוּנ דָאס טוֹיעֶר הָאט גָאר גֶעהַאט דִיא הוֹיךְ צְוַואנְצִיג אֵיילֶען, קֶען מֶען דָאךְ נִיט זֶעהֶען דוּרְךְ אַ חָלָל פוּן צְוַואנְצִיג אֵיילֶען הוֹיךְ אוֹיף אַ הוֹיךְ פוּן צְווייא אוּנ צְוַואנְצִיג אֵיילֶען, אִיבֶּער דֶעם אִיז גֶעוועֶן

דאס גאַנצע שטיקעל וואַנד איבער דעם ערשטען טויער נידריגער, האט דער כהן שוין גיקענט אַריבער קוקען גלייך אין היכל אַריין, אונ האט געטהאָן זיין עבודה, ער האט גישפּרענגט זיבען מאהל דאס בלוט מיט זיין גראָבען פינגער אונ האט מכוין געוועזען כדין.

דאס צווייטע טויער אויף צפון זייט, האט מען גערופען שער טדי, דאס איז ניט געוועזען גלייך וויא אַלע טויערין, נור עס איז געוועזען געמאַכט דרייא עקיג, אויבען איז דער טויער געוועזען פון שוואַרצען ברילאַנד. דורך דעם טויער איז נור דורך גענאַנגען א כהן וואס ער איז טמא געוואָרען, (טדי איז אויף גריכיש אַ בעהיימניס), אונ דער כהן האט זיך זעהר געשעמט אַז ער איז דורך געגאַנגען דורך דעם טויער, עס זאל איהם קיינער ניט זעהען. אין מיין בילד וואס איך האב פאָטאָגראַפיש פון מיין איינענע אַרבייט קען מען אַקוראַט זעהען וויא עס איז דאָרט געוועזען געמאַכט פון דעם טייערען שטיין, לאַפּיס לאַזורעס, וואס מיר האבען שוין אויבען בעשריבען דיא איינענשאַפט פון דעם שטיין Lapis lazures.

דער דריטער טויער אויף מערב זייט האט געהייסען קיפוניות, דער טויער איז געוועזען פון גרינעם קרישטאַל, (קיפוניות איז אויף גריכיש גאַרטען-לויבע), וואָרום אין גאַנץ ירושלים האט ניט געטאָרט זיין קיין גאָרטען, איבער דעם האָלץ וואס מען האט געברענט אויף דעם מזבח אונ דאס האט געמוזט זיין ריין אָן ווערים, אַזוי וויא מיר וועלען דא ווייטער בעשרייבען, אַז גערטנער ברענגען ווערים. נור אונטער דעם טויער איז געוועזען איין גאָרטען וואס ער איז נאך געבליבען פון יהושע בן נון וואס מען האט פון איהם גענומען גינת ורדים צו דיא קטורת, האט מען דעם גאָרטען אַרום געזעהען דורך דעם קרישטאַלישען טויער, האבען זייא דאַמאָלס גערופען דעם טויער פאר א צייכען

קיפּוֹניוֹת, אַזוֹי אִיז דֶער זֶעלְבֶּער נָאמֶען גֶעשְׁרִיבֶּען אִין דֶער מִשְׁנַת פוּן מִדוֹת.

פוּן דָרוֹם זַייט אִיז גֶעוֶועזֶען צְוַייא טוֹיעֶרִין פוּן זִילְבֶּער, וָואס מֶען הָאט זַייא גֶערוּפֶען שְׁנֵי שַׁעֲרֵי הוּלְדָה, אוֹיף חוּלְדָה הַנְבִיאָה'ס נָאמֶען, וַוייל זִיא אִיז שְׁטֶענְדִיג גֶעזֶעסֶען בַּייא דִיא טוֹיעֶרִין אוּנ הָאט טְרוֹיעֶרִיג נְבִיאוֹת גֶעזָאגְט, אַז דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ וֶועט חָרוּב וֶוערֶען דוּרְךְ נְבוּכַדְנֶאצַר מֶלֶךְ בָּבֶל.

דִיא אַלֶע פִינְף טוֹיעֶרִין זֶענֶען גֶעוֶועזֶען צוּ צְוַואנְצִיג אֵיילֶען דִיא הוֹיךְ אוּנ צֶעהְן אֵיילֶען בְּרֵייט, נוּר יֶעדֶעס טוֹיעֶר אִיז גֶעוֶועזֶען פוּן אֵיין אַנְדֶער מַאטְרַיאַל. פָארֶענְט פוּן מִזְרַח זַייט אִיז גֶעוֶועזֶען פוּן גָאלְד אוּנ אִין צָפוֹן זַייט אִיז גֶעוֶועזֶען פוּן שְׁווַארְצֶען בְּרִילַאנְד, אִין מַעֲרָב זַייט אִיז גֶעוֶועזֶען פוּן גְרִינֶעם קְרִישְׁטַאל אוּנ פוּן דָרוֹם זַייט אִיז גֶעוֶועזֶען פוּן זִילְבֶּער, אָבֶּער אִין דִיא מָאס זֶענֶען אַלֶע טוֹיעֶרֶען גֶעוֶועזֶען גְלַייךְ.

אַרוּם דִיא מוֹיעֶר פוּן אוֹיסֶענְוֵויינִיג אִיז גֶעוֶועזֶען אַ שְׁפַּאצִיעֶר אַלֶעיֶע מִיט וַוייסֶע מַארְמָאר־שְׁטֵיינֶערְנֶע זַיילֶען, וָואס דִיא דִיק פוּן יֶעדֶער זַייל הָאבֶּען גֶעמוֹזְט דְרַייא מֶענְטְשֶׁען אַרוּם נֶעמֶען מִיט בֵּיידֶע הֶענְד אַלֶע צוּזַאמֶען, אַזוֹי אִיז גֶעשְׁטַאנֶען צוּ דְרַייא זַיילֶען אֵיינְס, אוּנְטֶער דֶעם אַנְדֶערֶען שְׁיעֶף אַרַיין גְלַייךְ אִין דֶער מוֹיעֶר, אוּנ פוּן אוֹיבֶּען דָאס גֶעשְׁנִיטְצֶעכְטֶס אִיבֶּער דִיא אַלֶע זַיילֶען אִיז גֶעוֶועזֶען פוּן רֵיין גָאלְד, אוּנ אִינֶעוֵויינִיג אִין דֶער מוֹיעֶר הָאט זִיךְ גֶעפוּנֶען אוֹיבֶּען אוּנ אוּנְטֶען אַלֶעס צוּזַאמֶען הוּנְדֶערְט פִינְף אוּנ דְרַייסִיג לְשָׁכוֹת, דָאס הֵייסְט צִימֶערִין, וָואס יֶעדֶעס צִימֶער הָאט גֶעהַאט זַיין נָאמֶען, צוּ וָואס פַאר אַ דִינְסְט עֶס אִיז גֶעוֶועזֶען, אוּנ אִין דִיא פֶענְצְטֶערְלֶעךְ וָואס זֶענֶען קְלֵיין גֶעוֶועזֶען, הָאבֶּען אִין זִיךְ גֶעהַאט בְּרִילַאנְטֶענֶע שוֹיבֶּען, וָוארוּם קֵיין גְלָאז אִיז דַאמָאלְס נִיט גֶעוֶועזֶען, אוּנ דִיא גְרֶעסֶערֶע שוֹיבֶּען זֶענֶען אוֹיךְ גֶעוֶועזֶען פוּן טַייעֶרֶע שְׁטֵיינֶער. דִיא בַּאמֶען זֶענֶען אַלֶע גֶעוֶועזֶען פוּן רֵיין גָאלְד

אויך דִיא נַאלֶערִיֶעס מִיט דִיא דֶעקֶער אִיז אַלֶעס גֶעוֶועזֶען פוּן הָיין נָאלְד, דִיא דָרוֹם וַואנְד אִיז גֶעוֶועזֶען דָאפֶּעלְט הוֹיךְ אוּנ דָאפֶּעלְט בְּרֵייט, אוּנ פָארִינְט פַאר דֶער מוֹיֶער אוֹיף מִזְרָח זַייט אִיז גֶע־שְׁטַאנֶען דְרַייא קְלֵיינֶע פֶעסְטוּנְגֶען, אוּנ צְווייא גְרֶעסֶערֶע זֶענֶען גֶעשְׁטַאנֶען אִין בֵּיידֶע עֶקֶין פוּן פְרָאנְט אוּנ הָאבֶּען גֶעהַאט דִיא זֶעלְבֶּע אַיינְרִיכְטוּנְג וְוִיא דִיא פֶעסְטוּנְג וָואס אִיז גֶעשְׁטַאנֶען פַאר דֶער גְרוֹיסֶער מוֹיֶער פוּן יְרוּשָׁלַיִם, וְוִיא מִיר הָאבֶּען שׁוֹין אוֹיבֶּען בֶּעשְׁרִיבֶּען.

דִיא אָלֶעיֶע פוּן דָרוֹם זַייט אִיז גֶעוֶועזֶען אַזוֹי גְרוֹיס, אַז דָארְט הָאט דֶער קֶענִיג הוֹרְדוֹס אַיין גֶעזַאמֶעלְט דָאס גַאנְצֶע פָאלְק אוּנ הָאט פַאר זַייא גֶעפִיהְרְט אַ פָּאלִיטִישֶׁע רֶעדֶע, דָארְט הָאט אוֹיךְ אַגְרִיפַּס הַמֶּלֶךְ אַיין גֶעזַאמֶעלְט 6000 מַאן אוּנ הָאט פַאר זַייא אוֹיךְ גֶעפִיהְרְט אַ פָּאלִיטִישֶׁע רֶעדֶע, אוּנ פוּן דָארְטֶען הֵייבֶּען זִיךְ אָן דִיא לִשְׁכוֹת וָואס מִיר הָאבֶּען אוֹיבֶּען גֶעשְׁרִיבֶּען.

9.

דָא וֶועלֶען מִיר בֶּעשְׁרַייבֶּען דִיא הוּנְדֶערְט אוּנ פִינְף אוּנ דְרַייסִיג לִשְׁכוֹת (דָאס הֵייסְט דִיא צִימֶערִין).

דִיא עֶרְשְׁטֶע לִשְׁכָּה הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכּוֹת בֵּית הַמִּדְרָשׁ וַוייל שַׁבָּת אוּנ יוֹם טוֹב הָאבֶּען דִיא סַנְהֶדְרִין נִיט גֶעמִשְׁפָּט זֶע־נֶען זַייא אַרַיין גֶעגַאנְגֶען אִין דֶער לִשְׁכָּה אוּנ הָאבֶּען גֶעלֶערֶענְט מִיט דִיא יוּדֶען תּוֹרָה אוּנ מִצְוֹת, אִיבֶּער דֶעם הָאט מֶען גֶערוּפֶען דִיא לִשְׁכָּה לִשְׁכּוֹת בֵּית הַמִּדְרָשׁ.

דִיא צְווייטֶע לִשְׁכָּה הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכּוֹת הַמְּגִנִּים, דָאס אִיז טַייטְשׁ אַ גֶעוֶועהְר צִימֶער, וָוארוּם דָארְט אִיז גֶעלֶעגֶען פֶערְשִׁידֶען גֶעוֶועהְר, אִיבֶּערְהוֹיפְּט וָואס דָוִד הַמֶּלֶךְ הָאט דָארְט אִין גֶעהֵיימְנִיש גֶעוֶועהְר אַרַיין גֶעלֵייגְט אוּנ קֵיינֶער הָאט נִיט גֶעקֶענְט עֶרְפַאהְרֶען, דָאס אִיז גֶעוֶועזֶען אַזַא גֶעוֶועהְר וָואס הָאט

גאָר ניט געשאָסען מיט קיין פולווער, ניט מיט פייהלען, נור ער איז דער גאַנגען איין מין קרייטער וואָס ער האָט דאָס אַריין גע־טהאָן אין געוועהר, האָט דאָס נור פערניפטעט אונ פאַרדאָרבען די גאַנצע לופט ביז צוויא מייל ווייט, אַז די מענטשען וואָס זענען געוועזען אויף דעם פלאַץ פון פאַרענט האָבען ניט געקענט מעהר אויסהאַלטען וויא צוויא שעה, אונ שפּעטער האָט זיך שוין ניט געפונען קיין לעבענדיגער מענטש אויף דעם פלאַץ ביז צוויא מייל ווייט, וואָס דער גיפט האָט זיי אַלע געטייט. אונ פון זיין זייט וואָס גייט צו זיך האָט ער ווידער געהאָט קרייטער וואָס האָט געשטאַרקט אונ פאַרבעסערט די לופט נאָך בעסער וויא זי איז פריהער געוועזען. דאָס האָט מען געזוכט אין דער גאַנצער וועלט נאָך צו מאַכען, אָבער קיינער האָט דאָס ניט געקענט ערפאַהרען.

דוד המלך איז מיט דעם געוועהר געוועזען געפעהרליך פאַר דער גאַנצער וועלט, זענען אַלע געקומען צו איהם בעטען אונ האָבען פערלאַנגט מיט איהם אָפּ צו מאַכען, אַז קיין מלך זאָל דאָס געוועהר ניט בענוטצען אונ ער אויך ניט, האָט ער באַרויף איינגעווילינט, אונ האָט באַלד גענומען דאָס געוועהר אונ האָט דאָס איינגעשלאָסען אין דעם צימער אַריין.

אין אַ צייט אַרום איז אויף געשטאַנען די קעניגען עתליה אונ האָט געוואָלט אויסראָטען די גאַנצע פאַמיליע פון מלכות בית דוד, האָט מען אַלע פון דוד'ס פאַמיליע אוים געהרגעט, אַזוי האָט מען דאַמאָלס אַרוים געכאַפּט יואש'ן פון צווישען די טויטע וואָס מען האָט געמיינט אַז ער איז אויך שוין טויט, אונ ער איז נאָך דאַמאָלס געוועזען אַ קליין קינד, האָט מען איהם בעהאַלטען אין בית המקדש מיט דער אם וואָס האָט איהם דאָרט געזייגט אין דעם צימער וואָס האָט געהייסען חדר המטות

וָואס מִיר וֶועלֶען וַוייטֶער בֶּעשְׁרַייבֶּען, אוּנ זַייא זֶענֶען דָארְט גֶעזֶעסֶען זֶעקְס יָאהְר בֶּעהַאלְטֶען. נָאךְ זֶעקְס יָאהְר הָאט מֶען אַיין גֶעזֶעהֶען, אַז עֶס וֶועט שׁוֹין זַיין שְׁוֶוער לֶענְגֶער זַייא דָארְט צוּ בֶּעהַאלְטֶען, אִיז מֶען גֶעגַאנְגֶען צוּם כֹּהֵן גָּדוֹל יְהוֹיָדָע, עֶר זָאל זָאגֶען וָואס מֶען הָאט וַוייטֶער צוּ טְהָאן, דַאמָאלְס אִיז עֶר אַרַיין גֶעגַאנְגֶען אִין דֶעם צִימֶער פוּן דֶעם גֶעוֶועהר אוּנ הָאט אַרוֹיס גֶענוּמֶען דָאס גֶעוֶועהר דַאמִיט צוּ שִׁיצֶען יוֹאָשׁ'ן, אוּנ הָאט אוֹיס גֶערוּפֶען אַז מֶען וֶועט הַיינְט קְרַיינֶען אוּנְזֶער מֶלֶךְ פוּן בֵּית דָּוִד, אַזוֹי הָאט מֶען דֶעם טָאג אַרוֹיס גֶענוּמֶען דֶעם יוֹאָשׁ'ן וֶוען עֶר אִיז אַלְט גֶעוָוארֶען זִיבֶּען יָאהְר אוּנ מֶען הָאט אִיהם אַרוֹיף גֶעשְׁטֶעלְט אוֹיף דֶעם טְרָאן אוּנ מֶען הָאט אִיהם אָן גֶעטְהָאן דִיא קְרוֹין אִין עֶזְרַת נָשִׁים אוֹיף דֶער בִּימָה וָואס שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ ע"ה הָאט גֶעמַאכְט צוּ לֵייגֶען אוֹיף אִיהר אַיין מָאל אִין זִיבֶּען יָאהְר שְׁמִטָּה דִיא פַּרְשַׁת הַקְהֵל וגו׳.

וִויא עֲתַלְיָה הָאט דֶער הֶערְט, מֶען שְׁרַייט שׁוֹין יְחִי הַמֶּלֶךְ יוֹאָשׁ יְחִי הַמֶּלֶךְ יוֹאָשׁ, אִיז זִיא בַּאלְד גֶעקוּמֶען צוּ לוֹיפֶען מִלְחָמָה צוּ הַאלְטֶען מִיט דִיא יוּדֶען, אוּנ וִויא זִיא אִיז נוּר אַרַיין גֶעקוּמֶען אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הָאט מֶען זִיא בַּאלְד גֶעוָואלְט טֵייטֶען, נוּר יְהוֹיָדָע הָאט נִיט גֶעלָאזְט, כְּדֵי זִיא זָאל נִיט מְטַמֵּא זַיין דָארְט טוּמְאַת מֵת וְחָלָל, הָאט מֶען זִיא אַרוֹיף גֶעצוֹיגֶען אוֹיף דֶער קִינִגְלֶעךְשֶׁע בְּרִיק אוּנ פוּן דָארְט הָאט מֶען אִיהר גֶעגֶעבֶּען אַ וָוארְף אַרָאפּ, דָאס אִיז גֶעוֶוען מֶעהְר וִויא דְרַייא הוּנְדֶערְט אֵיילֶען טִיעף, אַזוֹי הָאט מֶען דָארְט צוּזַאמֶען גֶעקְלִיבֶּען פוּן אִיהר דִיא שְׁטִיקְלֶעךְ אוּנ מֶען הָאט זַייא בַּאגְרָאבִּין.

דִיא דְרִיטֶע לִשְׁכָּה הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת גְּמַרְיָהוּ בֶּן צָפוֹן, אִין דֶעם צִימֶער הָאט בָּרוּךְ בֶּן נֵרִיָּהוּ נְבִיאוֹת גֶעזָאגְט אִין נָאמֶען פוּן יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא, אַז דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וֶועט חָרוּב וֶוערֶען דוּרְךְ נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל.

די פירטע לִשְׁכָּה האט מען גערופען לִשְׁכַּת נָתָן מֶלֶךְ הַסָרִים, דעם נאמען האט מען געגעבען דאס צימער פאר א שטראף, ווארום דאמאלס זענען יודען געווען אין דער גרעסטער שטופע, האבען דיא גרעסטע לייט פון דער וועלט מגייר געווען זייערע טעכטער דאס זייא זאלען זיך מתחתן זיין מיט יודען, איז דאמאלס געווען איינער וואס האט געפרעגט א עצה ביי נתן מלך הסרים וועגען אזא שידוך, האט נתן איהם ניט אפ גערעדט דער פון, אונ ער האט דעם שידוך געטהאן. דער נאך זענען געקומען דיא מחותנים גרויסע לייט אין בית המקדש אריין האט מען זייא אפ געגעבען דאס צימער, זייא האבען אבער דאמאלס געדיענט צו דיא זינן אונ צו דיא לבנה. וויא עס איז געקומען מארגען אין דער פריה אונ דיא זינן איז אויף געגאנגען האבען זייא געהאפט פערד אונ וואגען, אונ זענען געלאפען בייטענדיג אונ פארענדיג צו בוקען זיך צו דער זינן אונ געלאזט שטיין דאס בית המקדש מיט אלעס, איז דאך דאס געווען איין גרויסע שאנד פאר דעם בית המקדש, האט מען באלד דעם צימער א נאמען געגעבען נתן מלך הסרים פאר א קנס, ער זאל זיך שעמען, דאס דיא געשיכטע וועט דערצעהלט ווערען פון דעם צימער וואס איז דורך איהם געוועזען.

די פינפטע לִשְׁכָּה האט מען גערופען לִשְׁכּוֹת בֵּית הַמַהְפֶּכוֹת אין צִדְקִיָהוּ הַמֶלֶךְ'ס צייטען האט מען דארט יִרְמְיָהוּ הַנָבִיא איינגעזעצט תפוס דורך איין פאלשען נביא פַּשְׁחוּר בֶּן אִמֵר הַכֹּהֵן.

דיא זעקסטע לִשְׁכָּה האט מען גערופען לִשְׁכּוֹת יוֹחָנָן בֶּן אֶלְיָשִׁיב, אין דעם צימער האט עזרא אריין גענומען דיא עוֹלֵי הַגוֹלָה ווען זייא זענען געקומען קיין ירושלים אונ האט זייא מתקן געווען, ווארום זייא האבען געהאט הידישע ווייבער נֶגֶד הַתּוֹרָה וְהַמִצְוָה, נור וויא זייא זענען געווען אין בית המקדש אונ האבען

גֶעהֶערְט דָאס קוֹל פוּן דֶער מַגְרֵיפָה קְטַנָה, וואוּ מִיר וֶועלֶען דָאס ווייטֶער בֶּעשְׁרייבֶּען, הָאבֶּען זַייא בֶּעקוּמֶען אַ הִרְהוּר תְּשׁוּבָה אוּנ זֶענֶען בַּאלְד גֶעלָאפֶען צוּ דִיא סַנְהֶדְרִין אוּנ הָאבֶּען גֶעבֶּעטֶען מֶען זָאל זַייא אוֹיס גֶעבֶּען אַ תְּשׁוּבָה אוּנ זַייא ווילֶען בְּרֶענְגֶען אַ סַךְ קָרְבָּנוֹת, הָאבֶּען דִיא סַנְהֶדְרִין זַייא נָאר נִיט גֶעוָואלְט הֶערִין אוּנ קַיין קָרְבָּנוֹת הָאבֶּען זַייא אוֹיךְ נִיט גֶעוָואלְט צוּ נֶעמֶען, ווייל זַייא זֶענֶען גֶעוֶוען מְזִידִין, אַזוֹי הָאבֶּען זַייא שְׁטַארְק אָן גֶעהוֹיבֶּען צוּ ווייגֶען מִיט צוּבְּרָאכֶענֶע הֶארְצֶער, זַייא זָאלֶען שׁוֹין חָלִילָה פַארְלוֹירֶען זַיין פוּן בֵּיידֶע וֶועלְטֶען. ווִיא עֶזְרָא הָאט גֶעזֶעהֶען אַז זַייא ווייגֶען גַאנְץ עֶרְנְסְט אוּנ ווילֶען בֶּאֱמֶת תְּשׁוּבָה טְהָאן, אוּנ עֶזְרָא אִיז דַאמָאלְס גֶעוֶוען דֶער גְרֶעסְטֶער פוּן דִיא סַנְהֶדְרִין, הָאט עֶר זִיךְ מְיַישֵׁב גֶעוֶוען אוּנ הָאט צוּ זַייא אַזוֹי גֶעזָאגְט, אַז אִיהר ווילְט תְּשׁוּבָה טְהָאן עֶרְנְסְט, וֶועל אִיךְ אַייךְ מְתַקֵן זַיין אָן קָרְבָּנוֹת, נוּר אִיהר מוּזְט מִיךְ אַלֶעס פָאלְגֶען וָואס אִיךְ וֶועל אַייךְ הֵייסֶען.

עֶרְשְׁטֶענְס מוּזְט אִיהר זִיךְ שֵׁיידֶען מִיט אַייעֶרֶע ווייבֶּער אוּנ זָאלְט אוֹיף אַייךְ נֶעמֶען, אַז אִיהר זָאלְט שׁוֹין מֶעהר נִיט זִינְדִיגֶען, וֶועל אִיךְ אַייךְ הֶעלְפֶען פַאסְטֶען אוּנ אִיהר וֶועט הָאבֶּען אַ תִּיקוּן אָן קָרְבָּנוֹת, אוּנ דָאס זָאגְט דִיא גְמָרָא, „גְדוֹלָה הַתְּשׁוּבָה יוֹתֵר מִן הַקָרְבָּנוֹת", דָאס אִיז טַייטְשׁ אַז תְּשׁוּבָה אִיז גְרֶעסֶער פוּן קָרְבָּנוֹת, אוּנ מֶען בְּרֶענְגְט דִיא רְאָיָה פוּן עֶזְרָא. אוּנ עֶס אִיז אַזוֹי גֶעוֶוען, זַייא הָאבֶּען אִיהם אַלֶעס גֶעפָאלְגְט אוּנ עֶר הָאט זַיי מְתַקֵן גֶעוֶוען אָן קָרְבָּנוֹת.

דִיא זִיבֶּענְטֶע לִשְׁכָּה הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת טוֹבִיָה הָעַמוֹנִי, דֶער פְרֵיינְד פוּן סַנְבַלַט הַחוֹרֹנִי. סַנְבַלַט הַחוֹרֹנִי אִיז גֶעוֶוען אַ קֶענִיג אוּנ הָאט גֶעהַאט אַ יוּדִישֶׁען אֵיידִים פוּן יְרוּשָׁלַיִם, וואוּ מִיר הָאבֶּען אוֹיבֶּען גֶעשְׁרִיבֶּען, אַז דִיא גְרֶעסְטֶע לַייט פוּן דֶער וֶועלְט הָאבֶּען דַאמָאלְס מְגַיֵר גֶעוֶוען זַייעֶרֶע טֶאכְטֶער, זַייא

זאלען געמען יודישע איידימעס פון ירושלים, אזוי האט דער איידעם פערלאנגט פון זיין שווער אז ער זאל איהם מאכען פאר איין כהן גדול, דען דאמאלס איז מען געווארען א כהן גדול דורך דיא קרוין אדער מיט פיעל געלד, ער איז אבער קיין כהן גאר ניט געוועזן, פארשטייט מען דאך, אז מען האט איהם פאר א כהן גדול בודאי ניט געוואלט אויף נעמען, האט ער שטארק אן געהאלטען זיין שווער, ער זאל איהם מיט געוואלד מאכען פאר א כהן גדול און ער זאל מלחמה האלטען מיט דיא יודען דאריבער. האט זיך סנבלט החורני בעראטין מיט טוביה העמוני ווייל ער איז געוועזן דער גרויסער חכם און א גרויסער קעניג. האט טוביה געזאגט צו סנבלט'ס איידעם, עס איז אומזונסט דיין שמערץ, ווארום דוא מוזט וועניגסטענס זיין פון דיא פאמיליע כהנים און אז ניט איז אלעס אומזונסט, און וואס דוא מיינסט מלחמה צו האלטען, וועט נור בלוט פארגאסען ווערען און גאר ניט וועסט דוא אויס פירען.

אבער דאך האט טוביה ווייטער געזאגט, איך וועל דיר אזא עצה געבען, דאס בית המקדש שטייט אויף דעם בארג מוריה, און איך געפין גאר ניט אין דער תורה, אז דער בארג מוריה געהער צום בית המקדש, עס געהער זיך גלייכער דאס בית המקדש זאל שטיין אויף דעם בארג גריזים, ווארום אין דער תורה שטייט „ונתתי את הברכה על הר גריזים”, דארף דאך דארט שטיין דאס בית המקדש וואו מען האט געגעבען דיא ברכה, און דער בארג גריזים געהער דאך צו דיין שווער סנבלט החורני, זאלסט דוא אויף בויען א בית המקדש אויף זיין בארג וועסט דוא קענען זיין א כהן גדו׳ אין דיין אייגען בית המקדש, און אז דיא יודען פון ירושלים וועלען ערפאהרען פאר וואס מען האט געמאכט דאס בית המקדש אויף דעם בארג גריזים, צוליעב דיא ברכה, וואס מען האט אויף איהם געגעבען, וועלען אלע

יוּדֶען צוּ שְׁטֵיין צוּ דִיר אוּנ וֶועלֶען אָן גֶעמֶען דֵיין בֵּית הַמִקְדָשׁ נָאךְ בֶּעסֶער וִויא זֵייעֶרְם, וָואס זֵייא הָאבֶּען הַיינְט אוֹיף דֶעם בַּארְג מוֹרִיָּה. אוּנ וואוּ צוּ בֶּעקוּמֶען דֶעם פְּלַאן פוּן בֵּית הַמִקְדָשׁ הָאבּ אִיךְ אוֹיךְ אַ עֵצָה. אִיךְ וֶועל אַלֵיין פָּארִין קֵיין יְרוּשָׁלַיִם, וֶועט מֶען דָאךְ מִיר גֶעוִויס אָפְּגֶעבֶּען אַ צִימֶער אִין בֵּית הַמִקְדָשׁ וֶועל אִיךְ אָפּ צֵייכֶענֶען דֶעם גַאנְצֶען פְּלַאן אוּנ אִיךְ וֶועל דִיר דָאס אִיבֶּער שִׁיקֶען, וֶועסְט דוּא קֶענֶען פוּנְקְטְלִיךְ נָאךְ מַאכֶען.

אַזוֹי אִיז טוֹבִיָּה הָעַמוֹנִי אַרֵיין קֵיין יְרוּשָׁלַיִם, אוּנ יוֹחָנָן בֶּן אֶלְיָשִׁיב הָאט אִיהם שְׁטַארְק מְכַבֵּד גֶעוֶועזֶען, אוּנ הָאט אִיהם אָפּ־גֶעגֶעבֶּען דֶעם גְרֶעסְטֶען צִימֶער, כְּדֵי עֶר זָאל קֶענֶען צוּ נֶעמֶען גֶעסְט, אַזוֹי הָאט עֶר תֵּיכֶף אָן גֶעהוֹיבֶּען צוּ צֵייכֶענֶען דֶעם פְּלַאן פוּן בֵּית הַמִקְדָשׁ.

נְחֶמְיָה אִיז אָבֶּער בַּאלְד דֶער פוּן עֶרְפַאהְרֶען, אַזוֹ הָאט מֶען בַּאלְד זֵיינֶע זַאכֶען אַרוֹיס גֶעוָוארְפֶען אוּנ אִיהם הָאט מֶען פַאר דֶעם בֵן גֶעוֶועזֶען.

דִיא אַכְטֶע לִשְׁכָּה הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת בְּנֵי חָנָן בֶּן גְדַלְיָהוּ אִישׁ אֱלֹהִים, אִין דֶעם צִימֶער הָאט יִרְמְיָהוּ הַנָבִיא גֶע־פְּרִיוּוט דִיא קִינְדֶער פוּן יוֹנָדָב בֶּן רֵכָב, אוּנ הָאט זֵייא אִין נָאמְען גָאטֶעס גֶעזָאגְט וויין צוּ טְרִינְקֶען, אָבֶּער זֵייא הָאבֶּען נִיט גֶעוָואלְט אִיבֶּער דֶעם פַארְבָּאט פוּן זֵייעֶר פָאטֶער, אוּנ זֵייא הָאבֶּען אִיהם צוּ גֶעשְׁווָארֶען, אַז זֵייא זָאלֶען קֵיין וויין נִיט טְרִינְקֶען אוּנ קֵיין פְלֵייש נִיט עֶסִין. הָאט זִיךְ דָאס פָאלְק אַרוֹיס גֶענוּמֶען אַיין מוּסָר צוּ הַאלְטֶען דָאס גֶעבָּאט פוּן נָאט ב״ה.

דִיא נֵיינְטֶע לִשְׁכָּה הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת מַעֲשֵׂיָהוּ בֶּן שַׁלוּם, דָאס צִימֶער אִיז גֶעוֶועזֶען פַאר דֶעם שׁוֹמֵר הַסַּף, דָאס אִיז דֶער שְׁווֵייצֶער פוּן בֵּית הַמִקְדָשׁ, דֶען דֶער עֶרְשְׁטֶער הָאט גֶעהֵייסֶען מַעֲשֵׂיָהוּ בֶּן שַׁלוּם, אוּנ דִיא אַנְדֶערֶע זֶענֶען אַלֶע גֶעוֶועזֶען פוּן זֵיין פַאמִילְיֶע.

דָאס צֶעהְנְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת בֶּדֶק הַבַּיִת, דָארְט הָאט מֶען אַרַיין גֶעלֵייגְט דָאס גֶעלְד פוּן מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל, אוּנ מֶען הָאט דֶער פוּן גֶעקוֹיפְט קָרְבָּנוֹת צוּ וָואס מֶען הָאט גֶעדַארְפְט, אוּנ צוּ פַאר רֶעכְטֶען דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ הָאט מֶען גֶענוּמֶען פוּן דֶעם גֶעלְד.

דָאס עֶלֶעפְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת נִדְבוֹת הַכֵּלִים, אִין דֶעם צִימֶער הָאבֶּען דִיא גְרוֹיסֶע מְיוּחָסִים אַרַיין גֶע־בְּרֶענְגְט גָאלְדֶענֶע אוּנ זִילְבֶּערְנֶע כֵּלִים, וָואס זֵייא הָאבֶּען גֶע־שֶׁענְקְט אוֹיף דֶעם בֵּית הַמִקְדָשׁ, דָאס צִימֶער הָאט מֶען גֶעעֶפֶענְט אֵיין מָאהְל אִין דְרַייסִיג טָאג, נָאךְ צוּזֶעהֶען דִיא זַאכֶען וָואס זֶענֶען אַרַיין גֶעקוּמֶען אִיבֶּער דֶער צַייט, אוֹיב עֶס אִיז גֶעוֶועז אַ כְּלִי וָואס עֶס הָאט גֶענוּצְט צוּם בֵּית הַמִקְדָשׁ, הָאט מֶען דִיא כְּלִי אַרַיין גֶעלֵייגְט אִין דֶעם צִימֶער פוּן דִיא כֵּלִים, אוּנ אוֹיבּ דִיא כְּלִי הָאט גָאר נִיט גֶענוּצְט. הָאט מֶען זֵיא פַארְקוֹיפְט, אוּנ דָאס גֶעלְד הָאט מֶען אַרַיין גֶעלֵייגְט אִין דֶעם צִימֶער פוּן מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל לְבֶּדֶק הַבַּיִת.

דָאס צְוֶועלְפְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת הַחֲשָׁאִים, אִין דֶעם צִימֶער פְלֶעגְט מֶען אַרַיין צוּ בְּרֶענְגֶען שְׁטִילֶערְהֵייט זֶעהְר פִיעל גֶעלְד, וָואס דֶער פוּן הָאט מֶען אַהִיים גֶעשִׁיקְט צוּ אָרֶעמֶע לִיבֶּע מֶענְטְשֶׁען אַלֶע מָאל גֶעלְד עֶס זָאל קֵיינֶער נִיט וִויסֶען פוּן זֵייא, אִיבֶּער דֶעם הָאט מֶען גֶערוּפֶען דָאס צִימֶער הַחֲשָׁאִים, ווייל הַחֲשָׁאִים אִיז טַייטְשׁ שְׁטִיל.

דָאס דְרַייצֶעהְנְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת בִּגְדֵי כְהוּנָה, אִין דֶעם צִימֶער הָאט מֶען אַרַיין גֶעלֵייגְט דִיא אַלְטֶע קְלֵיידֶער פוּן דִיא כֹּהֲנִים, וָואס דִיא צְווייא נֶאכְט סוּכּוֹת שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה, הָאט מֶען פוּן זֵייא גֶעמַאכְט קְנוֹיטֶען אוּנ מֶען הָאט אָנְגֶעצוּנְדֶען אַלֶע לָאמְפֶּען פוּן חָצֵר הַבַּיִת אוּנ אִין עֶזְרַת נָשִׁים.

דָאס פִירְצֶעהנְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת בֵּית הָאוֹצָר, אִין דֶעם צִימֶער אִיז גֶעוֶוען דֶער סְקְלַאד פוּן מַעֲשֵׂר אוּנ תְּרוּמָה אוּנ תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר פַאר דִיא בֶּעדִינֶער פוּן בֵּית הַמִקְדָשׁ.

דָאס פִינְפְצֶעהנְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת הַבִּיכּוּרִים, אִין דֶעם צִימֶער הָאט מֶען אַריין גֶעבְּרֶענְגְט דִיא פֵּירוֹת וָואס זֵייא זֶענֶען פְרִיהֶער צַייטִיג גֶעוָוארֶען, אוּנ דָאס הָאט גֶעהֵייסֶען בִּיכּוּרִים.

דָאס זֶעכְסְצֶעהנְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת הַשֻׁלְחָנִים, אִין דֶעם צִימֶער זֶענֶען גֶעזֶעסֶען דִיא גַבָּאִים 15 טָאג אִין חֹדֶשׁ אֲדָר אוּנ הָאבֶּען אַיין קַאסִירְט דִיא הַאלְבֶּע שְׁקָלִים פוּן מַחֲצִית הַשֶׁקֶל אוּנ בִּיז פִינְף אוּנ צְוַואנְצִיג טָאג אִין אֲדָר, וֶוער עֶס הָאט נִיט גֶעבְּרֶענְגְט, הָאט מֶען שׁוֹין גֶענוּמֶען מַשְׁכְּנוֹת, אוּנ דָאס אַלֶעס אִיז גֶעלֶעגֶען אִין דֶעם צִימֶער בִּיז מֶען הָאט דָאס אוּים גֶעקוֹיפְט.

דָאס זִיבֶּענְצֶעהנְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת הַתְּרוּפוֹת, אִין דֶעם צִימֶער אִיז גֶעזֶעסֶען אֲחִיָה הָרוֹפֵא אוּנ הָאט דָארְט גֶעהַאט פֶערְשִׁיעדֶענֶע מֶעדִיצִינֶען פַאר קְרַאנְקֶע, וָוארוּם דִיא כֹּהֲנִים זֶענֶען גֶעגַאנְגֶען זֶעהְר לַייכְט גֶעקְלֵייד אוּנ בָּארְפוּסִיג אוּנ הָאבֶּען גֶעגֶעסֶען נִיט פַארְטִיג פְלֵיישׁ אוּנ הָאבֶּען נוּר וַואסֶער גֶעטְרוּנְקֶען, הָאבֶּען זֵייא מֶעהרֶערֶע צַייטֶען צוּפֶאלֶען גֶעהַאט, דָאס הָאט זֵייא גֶעשַׁאדֶען, בַּאדוּרְךְ הָאט מֶען דִיא רְפוּאוֹת גֶע־הַאט, זֵייא צוּ רֶעטוּנְג.

דָאס אַכְצֶעהנְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת הַחֲרָמִים, אִין דֶעם צִימֶער אִיז גֶעלֶעגֶען אַלֶע זַאכֶען וָואס מֶען הָאט מַחֲרִים גֶעוֶוען וֶועלְכֶעס דָאס אַלֶעס הָאט גֶעהֶערְט צוּ דִיא כֹּהֲנִים.

דָאס נַיינְצֶעהנְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת כֹּהֵן מָשׁוּחַ מִלְחָמָה, דָאס צִימֶער אִיז גֶעוֶוען עֶקְסְטְרָא פַאר דֶעם

קְרִיעגְס מִינִיסְטֶער װָען מֶען אִיז גֶעגַאנְגֶען אִין דֶער מִלְחָמָה אִיז עֶר אַרַיין גֶעגַאנְגֶען אוּנ הָאט דָארְט תְּפִלָּה גֶעטְהָאן, אוּנ דָאס גַאנְצֶע פָאלְק הָאט גֶעוַוארְ׳ט בִּיז עֶר אִיז אַרוֹיס גֶעקוּמֶען, הָאבֶּען אַלֶע אָן גֶעפַאנְגֶען צוּ גֵיין אִין דֶער מִלְחָמָה; אוּנ װָען מֶען אִיז אַהֵיים גֶעקוּמֶען פוּן דֶער מִלְחָמָה הָאט עֶר אוֹיךְ דָארְט תְּפִלָּה גֶעטְהָאן אוּנ אַלֶע יוּדֶען הָאבֶּען גֶעמוּזְט וַוארְטֶען אוֹיף דֶעם פְּלַאץ בִּיז דֶער כֹּהֵן מְשׁוּחַ מִלְחָמָה אִיז אַרוֹיס גֶעקוּמֶען, דַאמָאלְס זֶענֶען אַלֶע אַהֵיים גֶעגַאנְגֶען.

דָאס צְוַאנְצִיגְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת הַסְּגָן, דָאס צִימֶער אִיז גֶעװֶען פַאר דֶעם אַדְיוּטַאנְט פוּן דֶעם קְרִיעגְס־מִינִיסְטֶער, וָואס עֶר הָאט גֶעדַארְפְט צוּ זַיין דִינְסְט.

דָאס אֵיין אוּנ צְוַאנְצִיגְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת אַנְשֵׁי הַמַּעֲמָד, אִין דֶעם צִימֶער הָאבֶּען זִיךְ אַיין גֶעזַאמֶעלְט דִיא מֶענְטְשֶׁען וָואס פְלֶעגֶען אוֹיף שְׁטֵיין גַאנְץ פְרִיה, װֶען זַייא הָאבֶּען דֶער הֶערְט דָאס קוֹל פוּן דֶעם כֹּהֵן גְבִינִי׳ס כָּרוֹז, עִמְדוּ כֹּהֲנִים לַעֲבוֹדַתְכֶם וּלְוִיִּם לְמִשְׁמַרְתְּכֶם.

דָאס צְװֵייא אוּנ צְוַאנְצִיגְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכוֹת שׁוֹמְרֵי מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ, דָארְט אִיז גֶעװֶען פִינְפְצֶעהְן צִימֶערְן פַאר דִיא פִינְפְצֶעהְן גַבָּאִים, וָואס זַייא הָאבֶּען גֶעדַארְפְט בַּייא נַאכְט בְּלֵייבֶּען, אוּנ הָאבֶּען דָארְט גֶעהַאט שְׁטֵיין בֶּעטְלִיךְ צוּם שְׁלָאפֶען אַז זַייא הָאבֶּען גֶעװָאלְט, וָוארוּם דִיא צִימֶערְן זֶענֶען גֶעװֶען אִין דִיא אוֹיסֶען װַיינִיגְסְטֶע מוֹיֶער, אִיז דָאס גֶעװֶען חוֹל, הָאט מֶען דָארְט גֶעמֶעגְט שְׁלָאפֶען, אוּנ דָאס הָאט גֶעהֵייסֶען חֲדַר הַמִּטּוֹת, דָארְט אִיז אוֹיךְ יוֹאָשׁ מִיט זַיין אַם גֶעװֶען בֶּעהַאלְטֶען, וואו מִיר הָאבֶּען שׁוֹין אוֹיבֶּען בֶּעשְׁרִיבֶּען.

דָאס דְרַייא אוּנ צְוַאנְצִיגְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת קוֹרֵא בֶּן יִמְנָא, דָארְט אִיז שְׁטֶענְדִיג גֶעװֶען אַ טוֹיֶער הִיטֶער וָואס מֶען הָאט אִיהְם גֶערוּפֶען דֶעם נָאמֶען קוֹרֵא בֶּן יִמְנָא.

דָאס פִיר און צְוַואנְצִיגְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת הַחֲנִיּוֹת, אִין דֶעם צִימֶער הָט מֶען גֶמִשְׁפָּט דִינֵי נְפָשׁוֹת פִירְצִיג יָאהר אֵיידֶער דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אִיז חָרוּב גֶעוָוארֶען, וָוארוּם דִיא סַנְהֶדְרִין הָאבֶען שׁוֹין נִיט גֶעקֶענְט מִשְׁפָּט'ן דִינֵי נְפָשׁוֹת בִּיז זַייא הָאבֶּען צוּ גֶעזֶעצְט אַ רוֹמִישֶׁען סֶענַאטָאר, הָאבֶען זַייא דָאךְ אִיהם נִיט גֶעקֶענְט אַרַיין נֶעמֶען אִין לִשְׁכַּת הַגָּזִית, וַוייל דָארְט אִיז גֶעוֶוען קֹדֶשׁ, וֶוענֶען דִיא סַנְהֶדְרִין אוֹיךְ אַרוֹיס גֶעגַאנְגֶען אִין דֶעם צִימֶער אַרַיין פוּן אוֹיסֶענְוֶוייניג אִין חוֹמַת הַר הַבַּיִת, דָארְט הָאבֶען זַייא אַרַיין גֶענוּמֶען דֶעם רוֹמִישֶׁען סֶענַאטָאר און הָאבֶען גֶעמִשְׁפָּט דִינֵי נְפָשׁוֹת, און הָאבֶען גֶערוּפֶען דָאס צִימֶער, לִשְׁכַּת הַחֲנִיּוֹת.

דָאס פִינְף און צְוַואנְצִינְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכּוֹת הַפָּרוֹכֶת, אִין דֶעם צִימֶער אִיז גֶעוֶוען פִינְף צִימֶערִין, וָואס דָארְט אִיז גֶעזֶעסֶען יוּנְגֶע בְּתוּלוֹת,

און הָאבֶען דָארְט גֶעהָאפְטֶען פָּרוֹכֶת'ן, אִין אַ צַייט אַרוּם הָאט מֶען דָארְט גֶעטְרָאפֶען וַוייבֶער פוּן גֶעצִין דִינֶער און הָאבֶען גֶעהָאפְטֶען דֶעקִין צוּ עֲבוֹדוֹת זָרוֹת, הָאט מֶען זַייא בַּאלְד קַאסִירְט און מֶען הָאט זַייא אַ נָאמֶען גֶעגֶעבֶען בָּתֵּי הַקְּדֵשׁוֹת און מִיט'ן בַּאפֶעהל פוּן יֹאשִׁיָּהוּ הַמֶּלֶךְ הָאט מֶען דִיא פִינְף צִימֶערִין פוּן אַנַאנְדֶער גֶענוּמֶען.

דָאס זֶעקְס און צְוַואנְצִינְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען אוֹיךְ גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת הַפָּרוֹכֶת, אִין דֶעם צִימֶער נוּר אַלֵיין הָאט מֶען שׁוֹין אַיין גֶערִיכְטֶעט צוּ וֶועבִין פָּרוֹכֶת'ן, עֶס זָאל זִיךְ שׁוֹין נִיט טְרֶעפֶען קֵיין מִכְשׁוֹל חַס וְשָׁלוֹם, און דָאס הָאט אוֹיךְ נִיט גֶעהָאלְפֶען, וָוארוּם דָארְט הָאט מֶען ווִידֶער גֶעפוּנֶען בַּייא דִיא וַוייבֶער וָואס זַייא הָאבֶען גֶעהָאפְטֶען דִיא פָּרוֹכֶת'ן פוּן אַ עֲבוֹדָה זָרָה וָואס מֶען הָאט זַייא גֶערוּפֶען מְבַכּוֹת אֶת הַתַּמּוּז, וָוארוּם זַייא הָאבֶען אִין אִיהר אַרַיין גֶעזֶעצְט בְּלַייעֶרְנֶע אוֹיגֶען, און עֶס

איז געקומען ראש חדש תמוז, האט מען אונטער געלייגט פייער האבען דיא אויגען אן געהויבען רינגען וויא טרערין פון א מענטש האבען זייא געוויזען אז זייער גאט ווינט ראש חדש תמוז אונ האבען דער מיט אויס געגארט זעהר פיהל געלד. וויא מען האט דאס דער זעהען האט מען דאס אלעס פאר ברענגט אונ מען האט דעם צימער א נאמען געגעבען, נשים מבכות את התמוז, וייל דורך וויבער איז דאס ארויס געקומען, אונ מען האט דאס צימער פאר מאכט אויף אייביג.

דאס זיבען אונ צוואנציגסטע צימער האט מען אויך גערופען לשכת הפרוכת, אין דעם צימער איז שוין געוועזען א נביא אונ האט אכטונג געגעבען א גאנצען טאג אויף דיא וועבערס. אונ ביי נאכט האבען זיך דארט איין געזאמעלט דיא לוים וואס זייא האבען געהיטעט א גאנצע נאכט, אונ דארט האבען זייא זיך געביטען, איז דאך שטענדיג געוועזען דארט מענטשען. אזוי איז שוין ניט מעהר פאהר געקומען קיין מכשול.

דאס אכט אונ צוואנציגסטע צימער האט מען גערופען לשכת הקינין, אין דעם צימער איז געוועזען דרייא פישקעס גע־מאכט וויא שופרות, אויף יעדע פישקע איז געוועזען אויף געשרי־בען וואס פאר איין געלט דרינען ליגט. למשל, אויף איין פישקע איז געוועזען געשריבען קינין (אלטע טויבען) האט מען ניט גע־טארט קיין אנדערע קויפען נור אלטע טויבען פון דעם געלד פאר א קרבן, אונ אויף דער צווייטער פישקע איז געוועזען געשריבען גוזלי עולה (יונגע טויבען), אויף דער דריטער פישקע איז געוועזען געשריבען דיא רעשט פון קינין נדרים, נדבות אונ פון געוויגע־רינס נאך דיא קינדערבעט.

דעם ניין אונ צוואנציגסטען צימער האט מען גערופען לשכת שומרי משמרת המזבח, אין דעם צימער זענען געזעסען דיא כהנים פון דיא פיר אונ צוואנציג משמורים דעם טאג וואס

איז נאָך ניט געווען זייער דינסט, וועגען זייא דערנוייל דאָרט געזעסען.

דאָס דרייסיג־סטע צימער האט מען גערופען לשכת המשוררים, אין דעם צימער האבען זיך איין געזאַמעלט די לוים, אונ אלע משוררים וואס האבען צו געהאָלפען די לוים ווען זייא האבען געזינגען די פינפצעהן שיר המעלות אויף די פינפצעהן טרעפ וואס געהט אַרויף פון עזרת נשים אין עזרת ישראל אַריין אין שער ניקנור.

דאָס איין אונ דרייסיגסטע צימער האט מען גערופען לשכת המלך, ביים בית שני איז געוועז אַ צימער עקסטרא פאר דעם מלך. וויא מיר האבען אויבען געשריבען, אז דאָס אויף געמען פאר אַ כהן גדול איז געווען אונטער די קרוין אונ אלע הקדש זאכען האבען באמאלס געמוזט זיין געשטעמפעלט מיט דעם קרוין שטעמפעל.

דאָס צוויא אונ דרייסינסטע צימער האט מען גערופען לשכת כלי השרת, דאָרט איז געלעגען אלע גאָלדענע כלים אונ אלע זילבערנע כלים וואָס זענען געווען צום נוטצען אלע טאג אזוי האט מען פון דאָרט אַרויס גענומען אלע טאג יין אונ דרייסיג כלי שרת פאר די כהנים וואס זייא האבען בענוצט צום קרבן התמיד.

דאָס דרייא אונ דרייסינסטע צימער האט מען גערופען לשכת בית הכנסת, דאָרט אין הויף אַריין איז געווען אַ צימער שוין סוף בית שני, וואס דאָס פאלק האבען דאָרט געבעטען צו נאָט ב"ה וואס זייא האבען געדאַרפט, איבער דעם רופען מיר אונזערע שילען אויך בית הכנסת.

דיא פיר אונ דרייסיגסטע לשכה האט מען גערופען לשכת בית הבירא, דאָס איז געווען איין אַלעיע מיט פיר זיילען אַן ווענט, נור איין דאַך איז געווען, דאָרט האט מען פאַר

בְּרֶענְט אַ חַטָאת פוּן אַ פְּסוּל אַז עֶס הָאט זִיךְ גֶעטְרָאפֶען , נָאךְ דֶעם אַז עֶס אִיז שׁוֹין אַרוֹיס גֶעגַאנְגֶען פוּן דֶער עֲזָרָה , דָאס אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אִין דֶעם חָצֵר לִינְקְס פוּן דֶעם שַׁעַר הַמִזְרָח .

דָאס פִינְף אוּנ דְרַייסִיגְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת יְשִׁיבַת סַנְהֶדְרֵי קְטַנָּה רִאשׁוֹנָה , דָארְט אִין חָצֵר אִיז גֶעוֶוען אֵיין זַאאל מִיט פִיהר גָאלְדֶענֶע זַיילֶען אָן וֶוענְט אוּנ מִיט אַ גָאלְדֶענֶעם דַאךְ , וָואס דָארְט זֶענֶען גֶעזֶעסֶען דִיא עֶרְשְׁטֶע קְלַאס סַנְהֶדְרִין אוּנ הָאבֶּען נוּר גֶעמִשְׁפָּט אִין גֶעלְד זַאכֶען . דִיא אָרְדְנוּנְג אִיז גֶעוֶוען , דְרַייא אוּנ צְוַואנְצִיג סַנְהֶדְרִין זֶענֶען גֶעזֶעסֶען וִויא אַ הַאלְבֶּער צִירְקֶעל הַאלְבּ רוּנְד , דֶער גְרֶעסְטֶער פוּן זֵייא אִיז גֶעזֶעסֶען אוֹיבֶּען אָן אוּנ דֶער צְווייטֶער פוּן אִיהם אִיז גֶעזֶעסֶען פוּן זַיין רֶעכְטֶער הַאנְד אוּנ דִיא אַנְדֶערֶע זֶענֶען גֶעזֶעסֶען רֶעכְטְס אוּנ לִינְקְס יֶעדֶער נָאךְ זַיין מַדְרֵגָה , אוּנ פַאר זֵייא אִיז גֶעזֶעסֶען דְרַייא שׁוּרוֹת תַּלְמִידֵי חֲכָמִים קַאנְדִידַאטֶען , אִין נוֹיטְפַאל הָאלְט צוּ פַאר טְרֶעטֶען אַ שְׁטֶעלֶע פוּן דִיא סַנְהֶדְרִין , אוּנ פוּן בֵּיידֶע זַייטֶען זֶענֶען גֶעזֶעסֶען צְווייא שְׁרַייבֶּערְס אוּנ הָאבֶּען גֶעשְׁרִיבֶּען וָואס דִיא סַנְהֶדְרִין הָאבֶּען גֶעמִשְׁפָּט .

דָאס זֶעקְס אוּנ דְרַייסִיגְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת בֶּן אַרְזָא . דֶער בֶּן אַרְזָא הָאט גֶעהַאט אֵיין עֶקְסְטְרַא צִימֶער פַאר זִיךְ , עֶר הָאט דִיא לְוִים גֶעשְׁטֶעלְט אַ טָאהְן צוּ זִינְגֶען אוּנ שְׁפִּילֶען , אַזוֹי וִויא מִיר וֶועלֶען אִיהם וַוייטֶער בֶּעשְׁרַייבֶּען .

אִין מַעֲרָב זַייט פוּן הַר הַבַּיִת אִיז נִיט גֶעוֶוען קֵיין שׁוּם לִשְׁכָּה נוּר אֵיין גְרוֹיסֶע מוֹיעֶר פוּן פִירְצִיג אֵיילֶען דִיא הוֹיךְ אוּנ פִינְף אֵיילֶען דִיא דִיק , דָאס אִיז נוּר גֶעוֶוען פַאר שֶׁאהְנְהַייט , וָואס דָארְט הָאט גֶערוּהְט דִיא שְׁכִינָה .

א) דָא בֶּעשְׁרַייבֶּען מִיר דִיא מוֹיעֶר פוּן דֶעם חָצֵר אִינֶעווַייניג .

דִיא אַרְבֵּייט אִינֶעווַיינִיג אִיז גֶעוֶוען גֶעמַאכְט בֶּענְק אִיבֶּער

בֶּענְק אֵיינֶע אִיבֶּער דִּיא אַנְדֶערֶע, אוּנ אוֹיף דִּיא בֶּענְק זֶענֶען גֶע־זֶעסֶען דִּיא אַלְטֶע לַייט וָואס זַייא זֶענֶען גֶעקוּמֶען אוֹיף סוּכּוֹת. אַז עֶס אִיז גֶעפַאלֶען דֶער עֶרְשְׁטֶער טָאג סוּכּוֹת אִין שַׁבָּת, הָאט מֶען דִּיא לוּלְבִין אִין פְרַייטָאג אַרוֹיף גֶעלֵייגְט אוֹיף דִּיא בֶּענְק, וָוארוּם אִין שַׁבָּת הָאט מֶען נִיט גֶעטָארְט זַייא טְרָאגֶען.

ב) דִּיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְג פוּן פְּלַאץ אִינֶעוֵוייניג אִין הֶחָצֵר.

דֶער פְּלַאץ הָאט גֶעהַאלְטֶען פוּן אַלֶע פִיר זַייטֶען אִינֶעוֵוייניג פִינְף הוּנְדֶערְט אֵיילֶען, דְהַיְינוּ פוּן דֶער דָרוֹם וַואנְד בִּיז צוּ דֶער צָפוֹן וַואנְד פִינְף הוּנְדֶערְט אֵיילֶען, אוּנ אַזוֹי דִּיא רֶעשְׁט, דָאס אִיז פִינְף הוּנְדֶערְט אֵיילֶען קְוָואדְרַאט.

ג) דִּיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְג דִּיא בִּנְיָנִים פוּן דִּיא מוֹיֶערְן פוּן דִּיא עֲזָרוֹת אוּנ דָאס הֵיכָל אוּנ דָאס קָדְשֵׁי קָדָשִׁים.

דִּיא וַואנְד פוּן דָרוֹם זַייט פוּן דִּיא עֲזָרוֹת אִיז גֶעוֶוען אָפּ גֶעטְרֶעטֶען פוּן דֶער וַואנְד פוּן דֶעם חָצֵר דָרוֹם זַייט 265 אֵיילֶען, אוּנ דִּיא וַואנְד פוּן מִזְרַח זַייט פוּן דִּיא עֲזָרוֹת אִיז גֶעוֶוען אָפּ גֶע־טְרֶעטֶען פוּן דֶער וַואנְד פוּן חָצֵר מִזְרַח 115 אֵיילֶען, אוּנ דִּיא וַואנְד פוּן צָפוֹן פוּן דִּיא עֲזָרוֹת אִיז גֶעוֶוען אָפּ גֶעטְרֶעטֶען פוּן דֶער וַואנְד פוּן חֲצַר צָפוֹן הוּנְדֶערְט אֵיילֶען, אוּנ דִּיא וַואנְד פוּן מַעֲרָב פוּן דִּיא עֲזָרוֹת אִיז גֶעוֶוען אָפּ גֶעטְרֶעטֶען פוּן דִּיא וַואנְד פוּן חָצֵר מַעֲרָב דְרַייא אוּנ זֶעכְצִיג אֵיילֶען. דִּיא בְּרֵייט פוּן דִּיא עֲזָרוֹת פוּן דָרוֹם בִּיז צָפוֹן אִינֶעוֵוייניג, הָאבֶּען גֶעהַאלְטֶען 20 אֵיילֶען. דָאס אִיז אַלֶעס צוּזַאמֶען 500 אֵיילֶען. דִּיא לֶענְג אִינֶעוֵוייניג פוּן דִּיא עֲזָרוֹת מִיט דִּיא עֶזְרַת נָשִׁים הָאבֶּען גֶעהַאט צוּזַאמֶען 322 אֵיילֶען, אוּנ צוּזַאמֶען מִיט דִּיא 115 אֵיילֶען אוּנ מִיט דִּיא 63 אֵיילֶען אִיז אוֹיךְ גֶעוֶוען 500 אֵיילֶען: דִּיא עֲזָרוֹת מִיט דֶעם הֵיכָל פוּן קָדְשֵׁי קָדָשִׁים אִיז גֶעוֶוען מֶעהְר אָפּ גֶעטְרֶעטֶען פוּן דָרוֹם זַייט, ווייל

דער הויפּטגאַנג אין בית המקדש אַריין איז געווען פון דרום זייט, דאַדורך איז געווען פון דרום זייט צוויי טויערן, אונ אין די אַנדערע דרייא זייטען איז נור געווען צו איינציגע טויערן אַז דאס פאלק וועט אַריין קומען אין חצר אונ יעדער וועט ווער־לען גיין אויף זיין אָרט וויא ער מעג, אונ דער פּלאַץ וועט זיין גלייך אומעדים, וואלט געווען צו ענג, זאלט חלילה געקענט זיין אַ מכשול, ווייל יעדער וואלט זיך געשטיפּט אום פריהער צו קומען אויף זיין אָרט, איבער דעם האט מען געמאכט דעם גרעסטען פּלאַץ אויף דער זייט וויא דער ערשטער אַריין קום איז געווען, האט שוין יעדער געקענט בעקוועם גיין, וויא ער האט געמענט, אָהן אַ מכשול חס ושלום.

ד) דיא בעשרייבונג פון סורג וואס איז געווען אין חצר פאר דיא טויערן פון דיא עזרות.

דאס איז געווען אַזעלכע שטרעבייטען פון דינע שטעקלעך געפלאָכטען, אָפּ געטרעטען פון דיא ווענט פון דיא עזרות צעהן איילען, דאס איז געשטאַנען אויף איין טויער הויך פון פוסבאָדען איין אייל, נעבען דיא עזרות. דיא שטעקלעך זענען געווען געפלאָכטען אין ווייסע מאַרמאָר שטיינערנע זיילען וואס איז אויף זייא געווען געשריבען אויף לשון קודש אונ אויך אויף גריכיש, כל עכו"ם שיזיד לגשת משם והלאה דמו בראשו, דאס איז געווען צום צייכען אַז אַ היידע האט ניט געטאָרט גיין ווייטער פון דיא שטרעבייטען. דיא מלכי יון האבען זיך אין דעם מקנא געווען אונ אוים פאַרדראָס האבען זייא אויסגעבראָכען דרייצעהן שטיקער פון דיא שטרעבייטען אויף דרייצעהן ערטער. דער נאך וויא דיא חשמונאים האבען זייא אוים געהרגעט, האבען זייא דיא שטרעבייטען צוריק פאַר רעכט, אונ האבען מתקן גע־ווען דרייצעהן תפלות, יעדען בראך וואס זייא האבען פאַר רעכ ט

האבען זיי מתקן געווען איין תפלה, אונ דער ביי האבען זייא זיך געבוקט אונ געדאנקט צו גאט ב"ה וואס ער האט זייא געהאלפען צו מאכען פארליהרען דיא געצין דינער, וואס האבען געוואלט שטערען אונזער דינסט, אזוי האט מען געטהאן ביי יעדען כרעך באזונדער ביז אלע זענען פאר רעכט געווארען.

ה) דיא בעשרייבונג פון חיל וואס איז געווען.

דאס איז געווען פון דיא ערד פון פוסבאדען, ווארום דער פוסבאדען אונטער דיא מויערן פון דיא עזרות איז געווען העכער וויא דער פוסבאדען פון דעם חצר, אונ זיא איז געגאנגען משופע בארג אויף, זיא האט זיך אן געהויבען פון מזרח זייט פיר איילען ווייט פון דער מויער פון הר הבית העכער צו גיין ביז צעהן איילען ווייט פון דער מויער פון עזרת נשים, איז שוין געווען העכער פון חצר מיט זעקס איילען אונ איז געגאנגען וואס אמאל העכער ביז צו מערב זייט, איז דער פוסבאדען העכער געווען פון דעם פוסבאדען פון חצר מיט צוויא אונ צוואנציג איילען, איבער דעם איז געווען אין דיא עזרות פון איין טייל אין אנדערען טייל אריין מיט טרעפ ארויף צו גיין, וויא מיר וועלען ווייטער בעשרייבען.

דיא ברייט פון דעם חיל פון דער וואנד פון דיא עזרות ביז צום עק חיל וואס גייט אריין אין חצר, איז געווען צעהן איילען, אונ אונטען אין חצר האט מען דעם חיל ארום געמויערט מיט שטיינער, כדי דיא ערד זאל זיך ניט שיטען, ווארום מען האט געשטעלט אויף דעם חיל דיא גרויסע מויערן פון דיא עזרות, וויא מיר וועלען ווייטער שרייבען.

אין עק פון חיל אויף דער מויער אויבען דיא לעצטע אייל איז געשטאנען דיא שטרעבייטען צעהן טפחים דיא הויך, וויא מיר האבען אויבען געשריבען, איז געווען פון דער וואנד פון דיא

עזרות ביז צום עק היל מיט דיא שטרעבייטען וואס הייסט סורג צעהן איילען ווייט וואס דארט האט שון קיין הייד ניט געטארט ארויף גיין.

ו) אין עק פון דיא זעקס איילען העכער פון דעם פוסבאָ־דען פון הצר איז געווען צוועלף טרעפ. יעדע טרעפ האט געהאט איין האלבע אייל דיא הויך, און דיא לענג איז געווען איבער דיא גאנצע וואנד פון עזרת נשים, דהיינו פון דער וואנד ביז צום סורג פון מזרח וואנד איז געווען זעקס איילען. דיא צוועלף טרעפ האבען ארויף געפירט אין ערשטען טייל פון בית המקדש.

ז) אויף פיר און צוואנציג ערטער איז געווען געמאכט הייז־לעך, דרייא פאר כהנים, און איין און צוואנציג פאר לוים, וואס האבען געהיט, ניט חלילה פאר גנבים, נור לכבוד הבית.

ח) דאס ערשטע טייל פון דיא עזרות, האט מען גערופען ביים בית ראשון הצר החדשה, ווארום דאס איז געווען איין עקסטרא הויף, און ביים בית שני האט מען דאס גערופען עזרת נשים, דאס איז געווען מיט א מויער ארום און ארום פיר עקיג, פון מזרח וואנד ביז מערב זייט פון עזרת נשים איז געווען 135 איילען און דיא צפון וואנד פון עזרת נשים איז אויך געווען 135 איילען קוואדראט. דיא הויך פון דיא מויערן איז געווען פירציג איילען. אין מזרח וואנד וואו דיא צוועלף טרעפ זענען געווען, איז געווען איין טיהר פון צוואנציג איילען דיא הויך און צעהן איילען דיא ברייט, און דאס איז געווען פון א טייער מאטעריאל נאך טייערער וויא גאלד, דאס האט מען גערופען נחשת ממורט. אין בית שני איז דאס טויער געווען באדעקט מיט גאלדענע בלעך פון דרייא פינגער דיק מיט ריין גאלד.

אין בית שני איז געווען אין דעם עזרת נשים, פון דרייא זייטען איינגעריכטעט ווייסע מארמארנע שטיינערנע זיילען וואס אויף זייא איז געווען גאלדענע גאלעריעס מיט קינטסטליכע

פֶענְסְטֶער, דָאס איז גֶעווען עֶקְסְטְרָא גֶעמַאכְט פַאר דיא ווייבֶער אויף שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה. עֶס איז אַזוי גֶעוֶוען, דיא אַנְדֶערֶע נַאכְט סוּכּוֹת איז גֶעוֶוען אַ גְרויסֶע שִׂמְחָה פַאר יוּדֶען אין בֵּית הַמִקְדָשׁ, הָאבֶען אָבֶער דיא ווייבֶער אויךְ גֶעוָואלְט זַיין אויף דֶער שִׂמְחָה, הָאט מֶען פַאר זַייא גֶעמַאכְט גָאלְדֶענֶע גַאלֶעריִם מִיט פֶענְסְטֶער, אַז זַייא זָאלֶען קֶענֶען אַרָאפּ קוּקֶען אוּנ דיא מַאנֶער זָאלֶען נִיט קֶענֶען אַרויף קוּקֶען, אוּנ אין דֶעם חָצֵר אוּנ אין עֶזְרַת נָשִׁים זֶענֶען גֶעוֶוען זֶעהְר פִיל לָאמְפֶּען וָואס מֶען הָאט אַריין גֶעגָאסֶען בּוֹים אֵייל אוּנ מֶען הָאט גֶעמַאכְט פוּן דיא אַלְטֶע קְלֵיידֶער פוּן דיא כֹּהֲנִים קְנוֹיטֶען, אוּנ מֶען הָאט דָאס אָן גֶעצוּנְדֶען, הָאט דָאס גֶעפְּלַאקֶערְט אוּנ גֶעלַייכְט אויף דֶער גַאנְצֶער שְׁטָאט, אַז מֶען הָאט גֶעקֶענְט צֵיילֶען יֶעדֶען הויף פוּן יְרוּשָׁלַיִם.

דָאס איז דֶער גָאלְדֶענֶער בְּלִישְׁן לַייכְטֶער
וָואס מֶען הָאט גֶערוּפֶען נִבְרֶשֶׁת זָהָב נוֹצֵץ

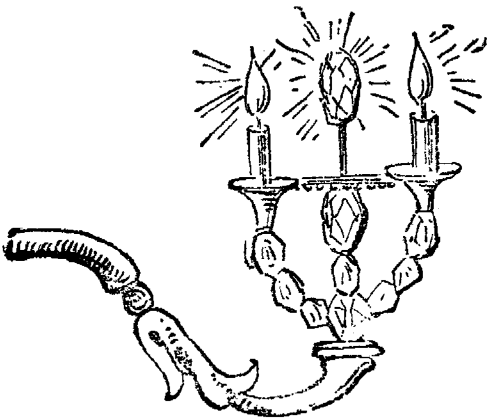

אין ביידע זייטען פון עזרת נשים. צפון אונ דרום, איז געוועזן צוויא טויערן מיט זילבערנע טירען, וואס מען האט זייא גערופען שני שערי נשים, אונ דיא בריק פון דיא טויערן איז געוועזן העכער וויא דיא בריק פון עזרת נשים, כדי זייא זאלען ניט קענען אונטען ארום גיין, ווארום דארט זענען געוועזן דיא מאנסלייט, נור זייא האבען אזעלכע טרעפ געהאט אין דיא טויערן גלייך ארויף צו גיין אויף דיא גאלדענע גאלעריע, וויא מיר האבען אויבען געשריבען.

אין אלע פיהר ווינקלען פון עזרת נשים איז געוועזן א זאאל צו פירציג איילען קוואדראט, נור אן דעכער, וויל זייער דינסט האט אזוי פערלאנגט, וויא מיר וועלען דא בעשרייבען יעדע זאאל בעזונדער.

1.

דיא זאאל פון ווינקעל מזרחית צפונית האט מען גערופען לשכת דור העצים למערכה ליום, ווארום דאס האלץ וואס מען האט געברענגט צו ברענען אויף איין טאג, האט מען ארויס גענומען פון דעם גרויסען סקלאד פון א גאנץ יאהר אונ מען האט דאס אהיין גענומען אין דער לשכה אויף טאגליך געברויך, איז דא אהיין געגאנגען אזא כהן וואס האט געהאט א פעהלער אונ האט נאך געהאפט געזונד צו ווערין, ער האט דאס האלץ גערייניגט פון ווערים אונ פון סענקלאך, ווארום דאס האלץ וואס מען האט געברענט אויף דעם מזבח האט געמוזט זיין גאנץ ריין, האט דאס ארויס געגעבען זעהר א שלעכטע לופט, בדרך איז דיא זאאל געוועזן אויבען אן א דאך.

2.

דיא זאאל אין ווינקעל צפונית מערבית האט מען גערופען

לִשְׁכַּת הַמְצוֹרָעִים, דָארְט אִיז אַרַיין גֶעקוּמֶען אַ מְצוֹרָע, אַז עֶר אִיז גֶעזוּנד גֶעוָוארֶען אוּנ הָאט זִיךְ גֶערֵיינִיגְט פוּן זַיין צָרַעַת, הָאט מֶען זַייא דָארְט אַרַיין גֶעבְּרֶענְגְט זַייעֶרֶע קָרְבָּנוֹת אוּנ מֶען הָאט דָארְט גֶעקָאכְט דִיא שְׁלָמִים אִין דִיא קֶעסְלֶען וָואס זֶענֶען גֶעוֶועזֶען עֶקְסְטְרָא פַאר זַייא אָן גֶעגְרֵייט, אוּנ דָאס אַלֶעם הָאט גֶע־גֶעבֶּען אַ שְׁלֶעכְטֶען רֵיחַ, דַאדוּרְךְ אִיז דִיא לִשְׁכָּה אוֹיךְ גֶעוֶועזֶען אָן אַ דַאךְ.

3.

דִיא זָאאַל פוּן ווִינְקֶעל מַעֲרָבִית דְרוֹמִית, הָאט מֶען גֶערוּ־פֶען לִשְׁכַּת בֵּית שְׁמָנִים לִמְנָחוֹת, ווַייל דָארְט הָאט מֶען אַרַיין גֶעבְּרֶענְגְט דִיא אֵייל מִיט דִיא בּוֹים אֵייל וָואס מֶען הָאט גֶעבְּרָאכְט אוֹיף אַטָאג, וָואס מֶען הָאט אַרוֹיס גֶענוּמֶען פוּן גְרוֹיסֶען סְקְלַאד אוֹיף טָאגְלִיךְ גֶעבְּרוֹיךְ צוּ דֶער מְנוֹרָה אוּנ צוּ דִיא מְנָחוֹת, דָאס הָאט אוֹיךְ אַרוֹיס גֶעגֶעבֶּען זֶעהְר אַ שְׁלֶעכְטֶען רֵיחַ פוּן דִיא פֶּעטְ־קֵייט, דַאדוּרְךְ הָאט דִיא לִשְׁכָּה אוֹיךְ גֶעמוּזְט זַיין אָן אַ דַאךְ.

4.

דִיא זָאאַל פוּן ווִינְקֶעל דְרוֹמִית מִזְרָחִית, הָאט מֶען גֶערוּ־פֶען לִשְׁכַּת הַנְזִירִים, דָארְט אִיז אַרַיין גֶעקוּמֶען דִי וָואס הָאבֶּען גֶעשְׁווָארֶען אַז זַייא זָאלֶען קֵיין ווַיין נִיט טְרִינְקֶען, אוּנ ווֶען עֶס הָאט זִיךְ אוֹיס גֶעלָאזְט דְרַייסִיג טָאג, הָאט מֶען זַייא אָפּ גֶעשׁוֹי־רֶען דָארְט דִיא הָאר, אוּנ מֶען הָאט דִיא הָאר אַרוּנְטֶער גֶע־ווָארְפֶען אוּנְטֶער אַ קֶעסִיל, הָאט דָאס גֶעמַאכְט אַ שְׁלֶעכְטֶען רֵיחַ, בַּאדוּרְךְ הָאט דָאס גֶעמוּזְט זַיין אָן אַ דַאךְ.

נָאךְ אַ זָאאַל אִיז גֶעוֶועזֶען אִין עֶזְרַת נָשִׁים פוּן פִיר כַּוארְמָאר שְׁטֵיינֶערְנֶע זַיילֶען אָן ווֶענְד, נוּר מִיט אַ דַאךְ פוּן רֵיין גָאלְד דָאס הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת סַנְהֶדְרֵי שְׁנִיָּה, וָואס זַייא זֶענֶען

גֶעזֶעסֶען אִין דֶער זֶעלבֶּער אָרְדְנוּנְג, וְויא מִיר הָאבֶּען אוֹיבֶּען בֶּעשְׁרִיבֶּען בַּייא דִיא עֶרְשְׁטֶע סַנְהֶדְרִין, אוּנְ דִיא הָאבֶּען אוֹיךְ נוּר גֶעמִשְׁפָּט אִין גֶעלְד זַאכֶען.

נָאךְ אֵיין זַאאל אִיז דָארְט גֶעוֶוען וָואס מֶען הָאט זִיא גֶערוּפֶען בִּימָה לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. אִין בַּיִת רִאשׁוֹן אִיז דָאס גֶעוֶוען אַ הוֹיכֶער טוּרֶעם פוּן צְוַואנְצִיג אֵיילֶען דִיא הוֹיךְ, אוֹיף צְוֵוייא זַייטֶען, וָואס דִיא דִיק פוּן דִיא זַיילֶען הָאט אַרוּם גֶענוּמֶען אַ שְׁנוּר פוּן צְוֶועלְף אֵיילֶען, אוּנְ דָאס אִיז אַלֶעס גֶעוֶוען בַּאדֶעקְט מִיט דִיין גָאלְד, אוּנְ אוֹיבֶען דֶער דַאךְ אִיז גֶעוֶוען פוּן גֶעוֶועבְּט גָאלְד אוּנְ פוּן תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן אוּנְ דִיא טֵייעֶרְסְטֶע מַאטְרִיַאלֶען גֶעוֶועבְּט.

אִין בַּיִת שֵׁנִי אִיז דִיא זַאלל גֶעוֶוען פוּן פִיהר גָאלְדֶענֶע זַיילֶען אָפֶען אָן וֶוענְט, נוּר מִיט אַ גָאלְדֶענֶעם דַאךְ, אוּנְ דָאס אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אִין עֶזְרַת נָשִׁים וָואס אַלֶע זִיבֶּען יָאהר, עֶנְדֶע דָאס יָאהְר פוּן שְׁמִטָּה אִין חַג הַסּוּכּוֹת, וֶוען דִיא יוּדֶען הָאבֶּען זִיךְ פֶערְזַאמוּלְט עוֹלֶה רֶגֶל צוּ זַיין אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַרַיין, הָאט דֶער מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל דָארְט אוֹיף דֶער בִּימָה גֶעלֵייעֶנְט פַּרְשַׁת הַקְהֵל אִין דִיא סֵפֶר תּוֹרָה, פַאר דֶעם גַאנְצֶען פָאלְק.

אִין יוֹם כִּפּוּר הָאט אוֹיף דֶער בִּימָה דֶער כֹּהֵן גָּדוֹל גֶעלֵייעֶנְט תּוֹרַת כֹּהֲנִים שְׁטֵייעֶנְדִיגֶערְהֵייט, וָוארוּם אִין דֶער עֲזָרָה הָאט מֶען נִיט גֶעטָארְט זִיצֶען, נוּר דִיא מַלְכֵי בֵּית דָּוִד, זֵייא הָאבֶּען גֶעמֶעגְט זִיצֶען, אוּנְ וֶוען יְהוֹיָדָע כֹּהֵן גָּדוֹל הָאט יוֹאָשׁ'ן גֶעקְרוֹינְט אוֹיף דֶעם טְרָאהְן אִיז עֶר דָארְט גֶעזֶעסֶען.

אוֹיךְ חִזְקִיָּה הַמֶּלֶךְ וֶוען עֶר הָאט דֶעם פָאלְק פָאר גֶעלֵייעֶנְט דִיא שַׁאנְד בְּרִיף וָואס עֶר הָאט פוּן סַנְחֵרִב מֶלֶךְ אַשּׁוּר בֶּעקוּמֶען, וָואס בִּבְשָׂקֵה הָאט זֵייא אִיהם אִיבֶּער גֶעגֶעבֶּען, אִיז עֶר דָארְט אוֹיךְ גֶעזֶעסֶען אוֹיף דֶעם טְרָאהְן.

אוֹיךְ יֹאשִׁיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וֶוען עֶר הָאט כּוֹרֵת בְּרִית גֶעוֶוען צְווִישֶׁען גָאט ב"ה אוּנְ צְווִישֶׁען דִיא יוּדֶען, זֵייא זָאלֶען שׁוֹין הִיטֶען

זיינע חוקים און זיינע משפטים, און זאלען גיין ידען וועג פון תורה און מצות, איז ער דאמאלס אויך געזעסען אויף דעם זעלבען טראהן.

דא וועלען מיר בעשרייבען די פונפצעהן טרעפ, וואס האבען ארויף געפיהרט פון עזרת נשים אין עזרת ישראל אריין.

די פונפצעהן טרעפ זענען געוועזען האלב רונד, דארט האבען די אנשי מעמד די אנדערע נאכט סוכות צו שמחת בית השואבה געזונגען און געשפיעלט די פונפצעהן שיר המעלות, אויף יעדע טרעפ האבען זיא איין שיר המעלות געזונגען, דארום זענען זיא געוועזען האלב רונד, דאמיט די אנשי מעמד זאלען קענען שטיין מיט די כלי שיר (מוזיק).

א גרויסער טויער איז געוועזען אין מערב זייט פון עזרת נשים, איהר הויך איז געוועזען פירציג איילען, און פינף איילען דיק, און איז געגאנגען איבער די גאנצע ברייט פון עזרת נשים און האט געמאכט א צווישען שייד צווישען עזרת נשים און צווישען עזרת ישראל. און דער פוסבאדען פון עזרת ישראל איז געוועזען העכער פון עזרת נשים מיט זיבען און איין האלב איל, איבער דעם זענען געוועזען די פונפצעהן טרעפ, וואס יעדע איז געוועזען איין האלב איל הויך, כדי מען זאל קענען ארויף גיין אין עזרת ישראל אריין צו דער גרויסער טויער.

אין דער מיט פון דער טויער איז געוועזען איין טויער וואס אין בית ראשון האט מען איהם גערופען שער העליון און אין בית שני האט מען איהם גערופען שער נקנור, ווייל דער וואס האט געשענקט דעם טויער האט געהייסען נקנור, און האט זיך איין געשטעלט זיין לעבען און האט געפיהרט דעם טויער איבער דעם ים, דורך האט ער די זכיה געהאט, אז מען האט

גערופֿען דאָס מוֹיער אויף זיין נאָמען און דאָס טויער האָט גע־
האַט צוואַנציג איילען די הויך און צעהן איילען די ברייט,
און איז באַדעקט געוועזען מיט נחשת ממורט. וואָס מיר האָבען
אויבען געשריבען, עס איז נאָך טייערער געוועזען ווי גאָלד.
דאָס טויער האָט מען נור געעפענט ווען דער נשיא איז געקומען
אָדער אין שבת און ראש חדש און יום טוב ווען אַלע יודען
זענען געקומען עולה רגל זיין, וואָרום ער איז געוועזען זעהר שווער
צו עפענען, עס האָבען זיך געמוזט צונויף קומען וועניגסטענס
צוואַנציג מענטשען דעם טויער צו עפענען, און דער טויער איז
געוועזען דער ערשטער פון די זיבען טויערן וואָס זייא זענען
געוועזען אין דער הוכּת העזרה, אַזוי ווי מיר וועלען ווייטער
בעשרייבען.

אונטער דער טרעפּין נאָנד איז געוועזען צוויי קעלער־
סאַלעס, וואָס דאָרט האָט מען געלערענט שפּילען און זינגען,
כדי עס זאָל אויבען די עבודה ניט שטערין. דאָרט האָט מען
געשפּילט און אַלע מוזיקאַלישע אינשטרומענטען זענען דאָרט
געלעגען אין די צוויי סאַלעס.

דאָרט אין קעלער איז נאָך געוועזען איין זאַאל וואָס מען
האָט איהר גערופען מיסח השבת, דאָרט האָבען זיך די כהנים
אויף געהאַלטען וואָס האָבען געדינט אין בית המקדש, און עס
איז זייא אוים געקומען אַז עס האָט זיך זייא אוים געלאָזט זייער
דינסט פון דעם קרבן תמיד אין מוצאי שבת, זענען זייא דאָרט
שוין געבליבען ביז זונטאַג, און זונטאַג אין דער פריה זענען זייא
צוהויז געגאַנגען, און אחז המלך האָט דעם זאַאל קאַסירט אין
דער צייט ווען ער האָט אָפּ געריסען די גאָלדענע פערצירונג
פון די עשר מכונות וואָס שלמה המלך עליו השלום האָט גע־
מאַכט, מיר וועלען שוין ווייטער בעשרייבען. אויך האָט ער
באַמאָלס אַראָפּ גענומען די האַנד פּעסער און דעם קופּערנעם

פאַנטאַזיע פון דיא צוועלף הויפּטערע אָקסען, וואס שלמה המלך האט דאס געראָפען ים הנחשת, מיר וועלען שפּעטער אַלעס בעשרייבען וואס דאס איז געוועזען אונ וויא דאס האט אויס געזעהן אונ צו וואס דאס האט געניצט.

דאָרט אין קעלער איז געוועזען נאך אַ זאַלל וואס דאָרט איז געוועזען דער גרויסער סקלאַד פון האָלץ אויף אַ גאַנץ יאָהר, אונטער דיא סאַלעס איז געוועזען נאך אַ הייל וואס עס האט געפיהרט אונטער דיא עזרות צום בית הכבוד אונ צום טויער טדי, וויא מיר האבען אויבען געשריבען.

אין ביידע זייטען פון דעם טויער נקנור איז געוועזען צוויא סאַלעס, דיא פון דער רעכטער זייט האט מען גערופען לשכת פנחס המלבוש, ער איז געוועזען דער לעצטער איבער דער לשכה, איבער דעם האט געהייסען דיא לשכה אויף זיין נאָמען, ווייל אַלע קליידער פון דיא כהנים זענען געוועזען אונטער זיין שוטץ. ער האט דיא קליידער ארויס געגעבען אונ האט דיא כהנים אָן געטוהן טאג טעגליך, אונ האט דיא קליידער צוריק אָב גענומען אונ האט זייא ווידער בעהאַלטען.

אין דער זעלבע סאַליע איז געוועזען 96 שאַפען פאַר דיא 24 משמורים, פיר שאַפען פאַר יעדען משמור, אונ אויף יעדע שאַפע איז געשטאַנען אויף געשריבען וואס פאַר אַ קלייד עס ליגט דרינען, כדי דיא קליידער זאָלען ניט ליגען אוים געמישט, אונ עס זאָל קיין טעות ניט זיין.

דיא סאַליע פון דער לינקע זייט, האט מען גערופען לשכת עושה חביתין, דאָרט האבען דיא כהנים צוגעגרייט געמאַכט דעם קרבן וואס מען רופט איהם חביתין, וואס דער כהן האט טאג טעגליך מקריב געוועזען, האַלב אין דער פריה אונ האַלב אָבענד על פי התורה והמצוה.

אין ביידע זייטען פון טויער נקנור זענען געוועזען צוויא

קליינע טירלעך, וואס איינס איז געווען, ווען דיא יולדת האט זיך מטהר געווען נאך דיא קינדבעט, האט זיא דארט געברענגט דיא צוויא טויבען, אונד דארט האט מען אויך מטהר געווען דיא מצורעים, אונד דארט איז געווען איין עפנונג וואו זיא האָבען אריין געשטעקט דיא הענד אויף דיא מתן בהונות, אונד אין דעם צווייטען טירעל האט מען משקה געווען דיא סוטות מיט מים המאררים.

פון ביידע זייטען זענען נאך בעזונדער צוויא טויערן געווען, דאמיט מען זאל זיך ניט ברויכען אום צו קערן ביי דעם ארויס גיין פון בית המקדש, מען זאל ניט ברויכען אום קומען מיט דעם פנים צו מזרח זייט, ארום דער טויער זענען נאך געווען דרייא טויערן, יעדע פירציג איילען הויך אונד פינף איילען דיק, אונד דאס האט זיך געשלאסען מיט דיא פירטע וואנד וואס מיר האבען אויבען געשריבען, א גרויסען הויף פון 178 איילען לאנג פון מזרח ביז מערב, אונד 135 איילען ברייט פון דרום ביז צפון, אונד אין דיא פיר ווענט זענען געווען זיבען טויערן, איין טויער מיט איין וואנד האבען מיר שוין אויבען בעשריבען.

דיא בעשרייבונג פון נאך זעקס טויערן.

פאר יעדען טויער פון אלע זיבען טויערן איז געהאנגען איין פרוכת פון דעם בעסטען לייאן פון דער וועלט, אונד געוועבט פון ריין גאלד מיט תכלת וארגמן ותולעת שני, איין געזעצט מיט טייערע ברילאנטען, אוים געקריצט ברילאנטינע רויזען אונד בלעטער אויף יעדען פרוכת.

אין דרום זייט זענען געווען דרייא טויערן, דער ערשטער טויער פון מערב וואנד אפ געטרעטען זיין אונד דרייסיג אונד איין פירטעל איילען, האט געהייסען הדלק, דורך דעם טויער האט מען אריין געפיהרט האלץ צום מזבח.

פון דֶעם טוֹיֶער הַדֶּלֶק אָפּ גֶעטְרֶעטֶען נַיין אוּנ דְרַייסִיג אוּנ אַיין פִירְטֶעל אֵיילֶען, אִיז ווידֶער גֶעוֶוען אַ טוֹיֶער וָואס הָאט גֶעהֵייסֶען שַׁעַר הַבְּכוֹרוֹת. דָארְט הָאט מֶען אַרַיין גֶעפִיהרְט דִיא בְּהֵמוֹת הַבְּכוֹרוֹת אוּנ דָארְט הָאט מֶען זֵייא גֶעשָׁאכְטֶען אִין בֵּית הַמִקְדָשׁ.

פון דֶעם טוֹיֶער הַבְּכוֹרוֹת אָפּ גֶעטְרֶעטֶען נַיין אוּנ דְרַייסִיג אוּנ אַיין פִירְטֶעל אֵיילֶען, אִיז ווידֶער גֶעוֶוען אַיין טוֹיֶער וָואס הָאט גֶעהֵייסֶען שַׁעַר הַמַיִם, ווַייל אוּנְטֶער דִיא שְׁוֶועל פוּן דֶעם טוֹיֶער אִיז דוּרְךְ גֶעגַאנְגֶען דִיא וַואסֶער קְוֶועלֶע וָואס הָאט גֶעהֵיי־סֶען עֵין עֵיטָם, וָואס שְׁלֹמֹה הַמֶלֶךְ הָאט גֶעהַאט אִין זַיין זוּמֶער וָואהנוּנְג, ווַייט פוּן דֶער שְׁטָאט נַיין טוֹיזֶענְד פוּס, אַיין הַאלְבֶּע שָׁעָה רֵייזֶע, דָארְט אִיז דֶער קֶענִיג טֶאגְלִיךְ גֶעפָארֶען צוּ זַיין פֶער־גְנִיגֶען, דָאס אָרְט הָאט מֶען גֶערוּפֶען עֵדֶן עֵיטָם.

דָאס אִיז דִיא פְּלַאנְצוּנְג פוּן שְׁלֹמֹה הַמֶלֶךְ
וָואס מֶען הָאט גֶערוּפֶען פַּרְדֵס שְׁלֹמֹה.

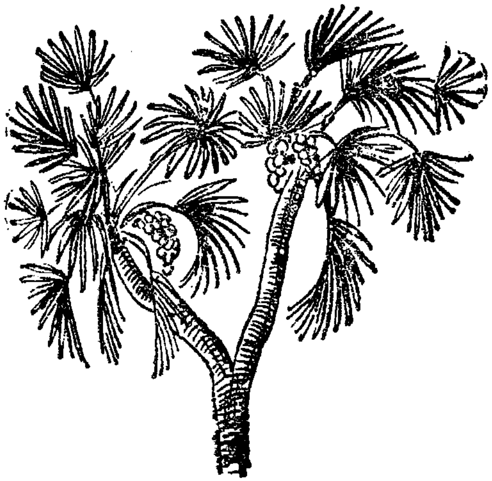

אונ אין צווייטען מויער פון צפון זייט איז אויך אזוי געווען דרייא טויערן, דאס ערשטע טויער איז אויך געווען אב געטרעטען פון דער מערב וואנד ניין אונ דרייסיג אונ איין פירטעל איילען, דאס האט מען גערופען שער הניצוץ, ווייל דארט איז געווען איין ארט וואס א קליין פייער האט דארט תמיד געברענט, ווייל טאמער גייט דאס פייער פון דער מערבת אויס, זאל מען ניט דארפען צו נעמען פרעמד פייער, איבער דעם האט מען דאס טויער גערופען שער הניצוץ, ווארום ניצוץ איז טייטש פייער פונקען.

פון שער הניצוץ אב געטרעטען ניין אונ דרייסיג אונ איין פירטעל איילען איז געווען דער שער הקרבן, ווייל דארט האט מען אריין געפיהרט דיא בהמות הקרבנות צו שעכטין אין בית המקדש.

אונ ווידער אב געטרעטען ניין אונ דרייסיג אונ איין פירטעל איילען איז געווען דאס זיבענטע טויער וואס מען האט עס גערופען, דאס טויער פון דעם גרויסען הויז, ווייל דארט בייא דעם טויער איז געווען דיא גרויסע זאאל וואס האט געהייסען בית המוקד. וויא גרויס דאס הויז איז געווען וועלען מיר שפעטער עקסטרא בעשרייבען, אונ פון דעם טויער ביז צום עק מזרח וואנד, איז אויך געווען ניין אונ דרייסיג אונ איין פירטעל איילען, ווארום אלע טויערן זענען געווען גלייך אב געטרעטען איינס פון אנדערן, אונ אויך פון דיא עק ווענט גלייך אב געטרעטען, דיא ברייט פון יעדען טויער איז געווען צעהן איילען, וויא מיר האבען אויבען בעשריבען.

ווען מען צוזאמען רעכענט דיא פיר מאל ניין אונ דרייסיג אונ איין פירטעל איילען, וואס דיא טויערן זענען געווען אב געטרעטען איינס פון אנדערען, אונ דיא ברייט פון דיא דרייא טויערן יעדעס צו צעהן איילען, וועט מען האבען דיא גאנצע

צאל פון דיא דרום וואנד, פון מזרח ביז מערב הונדערט אונ צוואנציג אונ זיבען איילען, אונ דיא וועלכע צאל איז אויך געוועזען דיא צפון וואנד.

דיא טויערן זענען געוועזען יעדעס צוואנציג איילען הויך. צעהן איילען ברייט אונ פינף איילען דיק, דיא ווענד זענען אבער ניט אזוי דיק געוועזען, האט מען ביי יעדען טויער צוויא מארמאר שטיינערנע זיילען צו געשטעלט פארענט ארום אויף דעם חיל דרייא איילען אב געטרעטען פון דער וואנד, עס האט אויס געזעהען וויא א פאדער הויז פאר יעדען טויער, אונ דאס האט געהאט דיא זעלבע ברייט אונ דיא זעלבע הויך פון דעם טויער נור דיא טיעף איז צו געקומען צו דיא דיק פון דיא ווענט נאך דרייא איילען ביז צו דיא מארמאר שטיינערנע זיילען. אונ דאס האט מען געמאכט א גבייעדע אזוי וויא א שטוב, איז דאס גע־ווארען א טויער פון אכט איילען טיעף אריין צו דער עזרה צו. אונ יעדעס האט געמוזט האבען רעכטס אונ לינקס צוויא קליינע טיהרען, איין טיהר פון דער זייט פון דער עזרה אונ איין טיהר פון דער זייט פון דעם חיל, ווייל דיא טויערן האבען געמוזט זיין שטענדיג פארשלאסען, איבער הויפט ביי נאכט האט ניט געפאסט אז א גרויסער זאלל זא, אפען זיין, אזוי האבען די זעקס טויערן געהאט צוועלף טיהרען, אונ צום טויער פון עזרת נשים, אין דער מזרח וואנד איז אויך איין טיהר געוועזען, אונ אויף יע־דען טויער איז געוועזען איין פרוכת, וויא מיר האבען אויבען בעשריבען, דאס אלעס האבען מיר געזעהען אויף דעם פלאן אין וואטיקאן אין רוים, אונ ווער עס וועט גוט בעמערקען דעם פלאן וועט ריכטיג ווערען אלע גמרות אונ דער רמב"ם מיט דיא משניות, וואס זייא זענען גאנץ שווער געוועזען אוים צו טייטשען דיא טויערן מיט דיא פרוכת'ן.

אצונד וועלען מיר בעשרייבען דיא עזרת ישראל, דאס איז

גֶעוֶועֶן גֶעבֶּען דֶער מוֹיעֶר פוּן מִזְרָח וַואנְד פוּן עֶזְרַת נָשִׁים.

פוּן דֶער וַואנְד בִּיז 11 אֵיילֶען פְלַאץ דִיא בְּרֵייט פוּן מִזְרָח בִּיז מַעֲרָב אוּנ דִיא גַאנְצֶע לֶענְג פוּן צָפוֹן בִּיז דָרוֹם 135 אֵיילֶען, אוּנ דֶער פוּסְבָּאדֶען פוּן עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל אִיז גֶעוֶועןְ הֶעכֶער מִיט זִיבֶּען אוּנ אֵיין הַאלְבּ אֵיילֶען פוּן עֶזְרַת נָשִׁים, וָואס מֶען אִיז אַרוֹיף גֶעגַאנְגֶען אוֹיף דִיא 15 טְרֶעפּ, צוּ הַאלְבֶּע אֵייל יֶעדֶע טְרֶעפּ דוּרךְ דֶעם טוֹיעֶר נִקְנוֹר אִין עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל אַרַיין, דָארְט זֶענֶען גֶעקוּמֶען דִיא יוּדֶען וָואס הָאבֶּען זִיךְ מְטַהֵר גֶעוֶועןְ עַל פִּי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה, וָואס זֵייא הָאבֶּען גֶעהֵייסֶען אַנְשֵׁי הַמַּעֲמָד, זֵייא זֶענֶען גֶעוֶועןְ אַם ווייניגְסְטֶען 22 מֶענְטְשֶׁען אוּנ הָאבֶּען זִיךְ צוּ טֵיילְט אוֹיף 24 מִשְׁמוֹרִים, וָואס יֶעדֶער פוּן זֵייא הָאט צוּ גֶעהָאלְפֶען צוּ דֶעם מִשְׁמָר פוּן דִיא כֹּהֲנִים אָדֶער פוּן דִיא לְוִיִּם אִין שַׁבָּת אָדֶער יוֹם טוֹב אָדֶער רֹאשׁ חֹדֶשׁ אָדֶער וֶוען אֵיינֶער הָאט גֶעבְּרֶענְגְט אַ קָרְבָּן, זֶענֶען זֵייא גֶעשְׁטַאנֶען דָארְט צוּ מִזְרָח זַייט פוּן דֶעם מִזְבֵּחַ פוּן אָנְהוֹיבּ וִויא דֶער כֹּהֵן הָאט אָנְגֶעהוֹיבֶּען מַקְרִיב צוּ זַיין דֶעם קָרְבָּן הַתָּמִיד בִּיז צוּם סוֹף, וִויא עֶר אִיז פַאר בְּרֶענְט גֶעוָוארֶען אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ.

אִין עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל אוֹיף דִיא וֶוענְט אַרוּם, הָאט גֶעהַאנְגֶען אַלֶעם וָואס מֶען הָאט אַוֶועק גֶענוּמֶען פוּן דִיא שׂוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל אִין דֶער מִלְחָמָה, שְׁוֶוערְדִין, שְׁפִּיזֶען, פַאנְצֶערְס אוּנ נָאךְ פֶערְשִׁידֶעדֶענֶע טַייעֶרֶע זַאכֶען, דָאס אִיז אַלֶעם גֶעוֶועןְ צוּ וַוייזֶען וִויא גָאט ב"ה הָאט זֵייא גֶעהָאלְפֶען פוּן דִיא שׂוֹנְאִים, אוּנ עֶר אִיז דֶער אֶמֶת'ר הֶעלְפֶער.

אִין סֵפֶר פְּסִיקְתָּא רַבְּתָא שְׁטֵייט, דִיא יוּדֶען וָואס הָאבֶּען זִיךְ גֶעהַאלְטֶען בִּקְדוּשָּׁה אוּנ הָאבֶּען גֶעדַארְפְט קוּמֶען אַלֶע שַׁבָּת אוּנ אַלֶע רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַרַיין, הָאבֶּען זֵיי גֶעמוּזְט דָארְט זַיין. פְרֶעגְט דֶער פְּסִיקְתָּא וִויא אִיז דָאס מֶעגְלִיךְ, פוּן עֶק וֶועלְט אַהִין צוּ קוּמֶען אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַריין אַלֶע שַׁבָּת אוּנ

אַלֶע ראש חֹדֶש, זָאגְט ר׳ פִּנְחָס בֶּן חָמָא הַכֹּהֵן, אַז דִּיא וָואלְ־קֶענְס הָאבֶּען זַייא גֶענוּמֶען אוּנ גֶעטְרָאגֶען קֵיין יְרוּשָׁלַיִם, אוּנ אַז זַייא הָאבֶּען זִיךְ אָפּ גֶעפֶּערְטִיגְט אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הָאבֶּען דִּיא וָואלֶקֶענְס זַייא צוּרִיק אַהֵיים גֶעטְרָאגֶען, אוּנ אִין שַׁבָּת רֹאשׁ חֹדֶשׁ הָאבֶּען דִּי וָואלֶקֶענְס זַיי צְוֵוייא מָאל קֵיין יְרוּשָׁלַיִם גֶעבְּרֶענְגְט אוּנ צְוֵוייא מָאל אִין דֶעם זֶעלְבֶּען טָאג אַהֵיים גֶעטְרָאגֶען, אֵיין מָאל אִין דֶער פְּרִיה צוּם קָרְבָּן מוּסָף פוּן ראש חֹדֶשׁ, אוּנ דָאס אַנְדֶערֶע מָאל צוּ מִנְחָה, אוּנ דָאס הָאט דֶער נָבִיא גֶעזָאגְט „מִי אֵלֶּה כָּעָב תְּעוּפֶינָה וְכַיּוֹנִים אֶל אֲרֻבּוֹתֵיהֶם”, דָאס אִיז טַייטְשׁ, וֶוער אִיז נָאךְ אַזוֹי גְלַייךְ צוּ דִּיא יוּדֶען, וָואס זַייא שְׁוֶועבֶּען אַזוֹי וִויא דִּיא וָואלֶקֶענְס, דָאס מֵיינְט דֶער נָבִיא אִין דֶער פְּרִיה, אוּנ צוּרִיק וִויא טוֹיבֶּען אִין אִיהר נֶעסְט, מֵיינְט עֶר צוּ מִנְחָה. קֶען מֶען זֶעהֶען וִויא טַייעֶר יוּדֶען זֶענֶען גֶעוֶוען, אַז זַייא הָאבֶּען גֶעהַאט אַ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

דִּיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְג פוּן דֶער גְרוֹיסֶער לִשְׁכָּה, וָואס מֶען הָאט גֶערוּפֶען בֵּית הַמּוֹקֵד, וַוייל דָארְט הָאט תָּמִיד גֶעבְּרֶענְט אַ גְרוֹיס פַייעֶר.

דָארְט אַרוּם אִיז גֶעוֶוען דֶער גַאנְג צוּ דֶער מִקְוֶה, וָואס דִּיא כֹּהֲנִים פְּלֶעגֶען זִיךְ בַּייא נַאכְט טוֹבֵל צוּ זַיין, אִין דֶעם פוּסְבָּאדֶען אִיז גֶעוֶוען אַ טִיהר וָואס מֶען אִיז דָארְט אַרוּנְטֶער גֶעגַאנְגֶען אִין דֶער הֵייל אַרַיין, וָואס הָאט גֶעפִיהרְט אוּנְטֶער דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ צוּם בֵּית הַכָּבוֹד פַאר דֶעם כֹּהֵן גָּדוֹל, אוֹיךְ צוּ דֶער מִקְוֶה אוּנ צוּם טוֹיעֶר טַדִי, אוּנ אַז דִּיא כֹּהֲנִים זֶענֶען בַּייא נַאכְט צוּרִיק גֶעגַאנְ־גֶען פוּן דֶער מִקְוֶה נָאךְ דֶער טְבִילָה. הָאבֶּען זַייא זִיךְ דָארְט בַּייא דֶעם פַייעֶר גֶעוַוארֶעמְט.

אִין דֶער גְרוֹיסֶער זַאאל בֵּית הַמּוֹקֵד אִיז גֶעוֶוען אִין אַלֶע פִיר ווינְקֶלֶען פִיר קְלֵיינֶע צִימֶערְן, וָואס יֶעדֶעס צִימֶער הָאט מֶען

גערופען מיט דעם נאמען וואס פאר א דינסט מען האט אין זייא געטוהן, דיא זאאל איז געוועזען אבגעטיילט, האלב איז געוועזען הייליג און האלב ניט הייליג, און אויס דיא וועגט זענען ארוים געגאנגען באלקינס וואס האבען בעצייכענט דעם אבשייד צווישען דעם הייליגען און ניט הייליגען, ווארום דיא העלפט וואס איז אריין געגאנגען אין דער עזרה איז געוועזען הייליג און דיא אנדערע העלפט וואס איז ארויס געגאנגען אין חצר איז געוועזען ניט הייליג, דאס איז געוועזען אז מען זאל וויסען צו מאכען דעם דינסט אין דיא קליינע צימערן, וועלכער דינסט האט געמוזט זיין הייליג און וועלכער ניט.

דיא בעשרייבונג פון דען דינסט און דיא נעמען פון דיא קליינע צימערן.

א) דאס ערשטע קליינע צימער אין מזרח זייט אויסענווייניג אין חצר, האט מען גערופען ביים בית שני, לשכת אבני המזבח, אין דעם צימער האבען דיא השמונאים אוועק געלייגט דיא שטיינער פון דעם מזבח, וואס דיא מלכי יון האבען אויף זייא מקריב געוועזען הזרים אויף דעם מזבח, להכעים דיא יודען האבען זייא דאס געטוהן, איבער דעם האט מען דיא שטיינער ניט געטארט נוטצען און אוועק ווארפען האט מען זייא אויך ניט געדארפט, ווייל עס שטייט אין דער תורה והניחם שם, דאס איז טייטש, אז עס ווערט עפעס פסול אין בית המקדש, מוז מען עס נור בעהאלטען ניט אוועק ווארפען, איבער דעם האט מען געמאכט איין עקסטרא לשכה פאר דיא שטיינער און מען האט דאס גערופען לשכת אבני המזבח.

ב) דיא צווייטע לשכה פון דעם ווינקעל פון אינעווייניג פון דער עזרה אין מזרח זייט, האט מען גערופען לשכת לחם הפנים דארט האט מען געמאכט דעם לחם הפנים, דארט זענען

געוועזן צוויא פארעם איינער פון אייזען אונ איינער פון גאלד אין דעם אייזערנעם האט מען געבאקען דעם לחם הפנים, אונ ווען מען האט איהם ארויס גענומען פון באק אובען, האט מען איהם אריין געלייגט אין גאלדענעם פארעם אפ צו קיהלען אויף דעם מארמאר שטיינערנען טיש וואס איז געשטאנען אין אולם, וויא מיר וועלען שפעטער בעשרייבען.

ג) דאס דריטע צימערל האט מען גערופען לשכת הטלאים ווייל דארט איז שטענדיג געוועזן זעקס לעמעליך וואס מען האט מעגליך פון זייא צווייא שטיק מקריב געוועזן, איינס אין דער פריה אונ איינס צום אבענד, אונ מען האט תיכף אנדערע צווייא לעמער אריין געשטעלט, אונ מען האט ניט געטארט ברענגען קיין קרבן אויף דעם מזבח ביז דאס לאם איז פיר טאג געשטאנען אין דער לשכה אום זיכער צו זיין אז עס איז געזונד אונ אן א פעהלער, איבער דעם איז דארט געשטאנען זעקס לעמער פאר בערייט, אונ מען האט טאגליך צווייא פון דיא זעקס מקריב געוועזן אונ אנדערע צווייא צוריק געשטעלט.

נאך א טעם איז געוועזן פאר וואס זעקס לעמער זענען גע־שטאנען, ווייל מען האט דאמאלס ניט געוואוסט, ווען ראש חדש איז, ביז דיא עדות זענען געקומען אונ האבען געזאגט אז זייא האבען געזעהען דיא נייע לבנה, וויא מיר האבען אויבען געשריבען, אויך האט מען ניט געוואוסט ווען יום טוב איז, מאמער קומט אויס ערב יום טוב אין שבת, האט מען געמוזט האבען פיר לעמערלעך, דאדורך איז תמיד געוועזן זעקס לעמער־לעך פארבערייט.

ד) דיא פירטע לשכה פון דעם ווינקעל פון אויסענווייניג פון מערב זייט ארויס פון דעם חצר, האט געהייסען לשכת בית המוקד, ווייל דארט איז געוועזן דאס ארט וואס תמיד האט פייער געברענט, אונ דיא כהנים האבען זיך דארט בייא דער נאכטביים

צוריק גיין פון דער מִקְוָה גֶעוואַרֶעמְט, וויא מִיר הָאבֶּען אויבֶּען גֶעשְׁרִיבֶּען. אויך הָאט מֶען דָארְט דָאס פַייֶער גֶעבְּרֶענְט כְּדֵי מֶען זָאל זֶעהֶען צוּ גֵיין צוּ דֶער מִקְוָה אויך צוּם בֵּית הַכָּבוֹד אוּנ צוּם שַׁעַר טַדִי.

דָאס זֶעלְבֶּע צִימֶער הָאט מֶען זוֹיך גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת הַחוֹתֶמֶת נוייל דָארְט אִיז תָּמִיד אַ גַבַּאי גֶעזֶעסֶען, אוּנ וֶוען אֵיינֶער הָאט גֶעדַארְפְט נְסָכִים צוּ זַיין קָרְבָּן, הָאט עֶר גֶעוויזֶען דֶעם גַבַּאי דֶעם קָרְבָּן, הָאט דֶער גַבַּאי אִיהם גֶעזָאגְט וויפִיל עֶר דַארְף, הָאט עֶר בֶּאצָאהלְט דֶעם גַבַּאי פַאר דִיא נְסָכִים, הָאט אִיהם דֶער גַבַּאי גֶעגֶעבֶּען אֵיין קְוִויט צוּ דֶעם גַבַּאי פוּן דִיא נְסָכִים, הָאט מֶען שׁוֹין אַרַיין גֶעגֶעבֶּען נְסָכִים צוּ זַיין קָרְבָּן, אוּנ דָאס אִיז גֶעוֶוען כְּדֵי מֶען זָאל נִיט מֶעהר גֶעלְד גֶעבֶּען פַאר דִיא נְסָכִים וויא עֶס קוּמְט אוֹים.

אוּנ אִין דֶער לִשְׁכָּה אִיז גֶעוֶוען גֶעמַאכְט אַרוּם דִיא וֶוענְט טְרֶעפּ אֵיינֶע אִיבֶּער דִיא אַנְדֶערֶע אַזוֹי וויא בֶּענְק אֵיינֶע אִיבֶּער דִיא אַנְדֶערֶע, וָואס אויף זַייא זֶענֶען גֶעשְׁלָאפֶען דִיא אַלְטֶע לַייט וָואס הָאבֶּען דָארְט בֶּעדִינְט, אוּנ דִיא יוּנְגֶע כֹּהֲנִים זֶענֶען גֶעשְׁלָא- פֶען אויף דֶער עֶרְד אִין דִיא קְלֵיידֶער וָואס זַייא זֶענֶען גֶעגַאנְגֶען אָן גֶעטוּעֶן.

דָארְט אִין דֶער לִשְׁכָּה אִיז גֶעוֶוען אוּנְטֶער דֶער בְּרִיק אֵיין קְלֵיינֶע הֵייל, אוּנ דָארְט אִיז גֶעוֶוען אַ גָאלְדֶענֶע קֵייט וָואס אויף אִיהר אִיז גֶעהַאנְגֶען אַלֶע שְׁלִיסְלֶען פוּן בֵּית הַמִקְדָּשׁ, אוּנ אויבֶּען אִיז גֶעוֶוען אֵיין מַארְמָאר שְׁטֵיין וָואס הָאט גֶעהַאט אַ גָאלְדֶענֶעם רִינְג אוּנ דֶער גַבַּאי פוּן דִיא שְׁלִיסְלֶען אִיז תָּמִיד אויף אִיהם גֶע- לֶעגֶען, אוּנ אַז מֶען הָאט גֶעדַארְפְט דִיא שְׁלִיסֶעל הָאט עֶר זִיך גֶעמוּזְט אויף הֵייבֶּען אוּנ אָן גֶענֶעמֶען בַּיים רִינְג אוּנ אויף מַאכֶען דֶעם שְׁטֵיין אוּנ אַרוֹיס גֶעבֶּען דִיא שְׁלִיסֶעל, אוּנ אַז מֶען הָאט דִיא שְׁלִיסֶעל גֶעוָואלְט צוּרִיק לֵייגֶען, הָאט עֶר ווידֶער גֶעמוּזְט

דֶעם שְׁמַיין אוֹיף הֵייבֶּען, דָאס אִיז גֶעוֶועזֶען זַיין שְׁטֶעגְדִיגֶער דִינְסְט דָארְט צוּ לִיגֶען.

דִיא וֶוענְט פוּן דִיא פִיר קְלֵיינֶע צִימֶערְן אִינֶעוֵויינִיג וֶוענֶען גֶעוֶועזֶען דִיא הוֹיךְ נוּר וִויא אֵיין מֶענְטְשׁ, אוּנ פוּן אוֹיסֶענְוֵויינִיג וֶוענֶען זַייא גֶעוֶועזֶען דִיא זֶעלְבֶּע הוֹיךְ וִויא דִיא וֶוענְט פוּן דִיא עֲזָרוֹת צוּ פִירְצִיג אֵיילֶען דִיא הוֹיךְ, אוּנ אִין דֶעם טוֹיעֶר פוּן דֶער גְרוֹיסֶע לִשְׁכָּה פוּן דָרוֹם זַייט אִיז גֶעוֶועזֶען אַ קְלֵיין טִירְעל, אוּנ וָואס דָארְט אַרוּם וֶוענֶען אַרַיין גֶעקוּמֶען אַלֶע כֹּהֲנִים יֶעדֶען טָאג גַאנְץ פְרִיה וֶוען מֶען הָאט נוּר אִיבֶּער גֶענוּמֶען דִיא שְׁלִיסֶעל, אוּנ דָארְט אִיז גֶעוֶועזֶען דָאס אָרְט וָואס מֶען הָאט גוֹרָל גֶעוָוארְפֶען אוֹיף דֶען דִינְסְט פוּן אַגַאנְצֶען טָאג, כְּדֵי עֶס זָאל נִיט זַיין קֵיין קְרִיג צְווִישֶׁען דִיא כֹּהֲנִים, אוּנ אוֹיף וֶועמֶען דֶעם גוֹרָל אִיז גֶעפַאלֶען דֶער הָאט דֶעם זֶעלְבֶּען טָאג דִינְסְט גֶעהַאט, דֶער נָאךְ וֶוענֶען דִיא כֹּהֲנִים אַרוּם גֶעגַאנְגֶען אִין אַלֶע צִימֶערְן צוּ זֶעהֶען אוֹיבּ עֶס אִיז אַלֶעס אִין גֶעגְרֵייט אוּנ אוֹיבּ אַלֶע כְּלֵי שָׁרֵת שְׁטֶעהֶען אוֹיף זֵייעֶר אָרְט, כְּדֵי עֶס זָאל חַס וְשָׁלוֹם אִין דִינְסְט קֵיין שׁוּם עִיכּוּב נִיט זַיין.

אִין דִיא פֶענְסְטֶער פוּן דֶער לִשְׁכָּה הָאבֶּען דִיא כֹּהֲנִים גֶעבְּלָאזֶען אוֹיף דִיא טְרָאמְמֵייטֶען אִין דֶער צַייט וָואס מֶען הָאט מַקְרִיב גֶעוֶועזֶען דֶעם קָרְבָּן הַתָּמִיד:

אוּנ וֶוען מֶען הָאט גֶעהֵיילִיגְט דָאס עֶרְשְׁטֶע מָאל דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ מִיט דֶער גַאנְצֶע שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם הָאבֶּען זַייא אוֹיךְ גֶעבְּלָאזֶען מִיט דִיא חֲצוֹצְרוֹת, אוּנ וֶוען מֶען אִיז גֶעגַאנְגֶען אִין דֶער מִלְחָמָה אַרַיין, הָאבֶּען זַייא אוֹיךְ גֶעבְּלָאזֶען מִיט דִיא חֲצוֹצְרוֹת אִין דִיא פֶענְסְטֶער, אוּנ אַלֶע פְרֵייטָאג פַאר נַאכְט אוּנ עֶרֶב יוֹם כִּפּוּר פַאר נַאכְט הָאט מֶען אוֹיךְ גֶעבְּלָאזֶען מִיט דִיא חֲצוֹצְרוֹת צוּם צֵייכֶען אַז מֶען זָאל אַלֶע גֶעשֶׁעפְטֶען שְׁלִיסֶען, אוּנ מוֹצָאֵי שַׁבָּת אוּנ מוֹצָאֵי יוֹם טוֹב הָאט מֶען אוֹיךְ גֶעבְּלָאזֶען כְּדֵי מֶען

זָאל װיסֶען נִיט פְרִיהֶער װָאכֶען צוּ מַאכֶען בִּיז מֶען הָאט אוֹיף דִיא חֲצוֹצְרוֹת גֶעבְּלָאזֶען.

דָארְט אוֹיסֶענֶװֵייניג פוּן דֶער זַאאל בֵּית הַמּוֹקֵד קֶעגֶען אִיבֶּער דֶעם מִזְבֵּחַ, הָאבֶּען דִיא הֵיידֶען אַרֵיין גֶעבְּרֶענְגְט דִיא עֲבוֹדָה זָרָה סֶמֶל הַקִּנְאָה אוּנ הָאבֶּען דָארְט צוּ אִיהר גֶעדִינְט, דָארְט הָאט אוֹיךְ יְחֶזְקֵאל הַנָּבִיא דֶער זֶעהֶען 70 מַאן הֵיידֶען װָאס זֶענֶען אַרֵיין גֶעקוּמֶען אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּנ יֶעדֶער פוּן זֵייא הָאט גֶעהַאט אַ פַייעֶר פַאן מִיט קְטוֹרֶת אִין דֶער הַאנְד, אוּנ הָאבֶּען זִיךְ גֶעבּוּקְט צוּ דִיא גֶעשְׁטַאלְטֶען פוּן חַיּוֹת אוּנ בְּהֵמוֹת אוּנ װֶערִים װָאס זֵייא הָאבֶּען דָארְט אוֹיס גֶעקְרִיצְט אוֹיף דִיא װֶענְט.

דִיא בֶּעשְׁרֵייבּוּנְג פוּן דִיא לִשְׁכָּה װָאס אִיז גֶעװֶען
נֶעבֶּען טוֹיעֶר װָאס מֶען הָאט גֶערוּפֶען שַׁעַר הַנִּיצוֹץ.

דָארְט אִיז גֶעװֶען אַזוֹי װִיא אַ זַאאל אָן װֶענְט נוּר מִיט אַ דַאךְ, דָארְט הָאבֶּען זִיךְ אַיין גֶעזַאמֶעלְט דִיא לְוִיִּם װָאס הָאבֶּען גֶעהִיט דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַ גַאנְצֶע נַאכְט, אוּנ אִיבֶּער דֶעם הָאט מֶען דָאס גֶערוּפֶען נִיצוֹץ, װַייל דִיא פַיינְד הָאבֶּען דוּרְךְ דִיא גָאלְ־דֶענֶע פֶענְסְטֶער פוּן דֶעם אָרְט װָאס אִיז גֶעװֶען קֶעגֶען אִיבֶּער דֶעם הֵיכָל פַייעֶר אַרֵיין גֶעװָארְפֶען װֶען זֵייא הָאבֶּען דָאס הֵיכָל צֶערְשְׁטֶערְט בַּיים בַּיִת רִאשׁוֹן, דָאס זֶענֶען גֶעװֶען דִיא פֶענְסְטֶער פוּן צָפוֹן זַייט, אוּנ דֶער פָּסוּק זָאגְט מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה, דָאס הֵייסְט, דָאס שְׁלֶעכְטֶע הֵייבְּט אָן פוּן צָפוֹן זַייט.

אוֹיבֶּען אִיבֶּער דֶעם טוֹיעֶר אִיז גֶעװֶען אַ גְרוֹיסֶער טוּרְם װָאס מֶען הָאט אִיהם גֶערוּפֶען עֲלִיַּת בֵּית הַנִּיצוֹץ, װָאס דָארְט זֶענֶען תָּמִיד גֶעזֶעסֶען דִיא יוּנְגֶע כֹּהֲנִים אוּנ הָאבֶּען אוֹיךְ גֶעהִיטֶען דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַגַאנְצֶע נַאכְט, אוּנ דָאס הָאט מֶען גֶערוּפֶען קַאסֶערִין פוּן יוּנְגֶע כֹּהֲנִים. Laboratorium

פוּן דֶער עֶרְד בִּיז אוֹיבֶּען אוֹיף דֶעם טוּרְם אִיז הוֹיךְ גֶעװֶען

100 איילען, דארט האבען זייא זיך אויס געצייכענט, איינער איי אויבען געשטאנען מיט א האר אין זיין האנד, אונ פון אונטען האט א יונגער כהן געציעלט מיט א פייל אונ האט געמוזט טרעפען דיא האר וואס יענער האט אויבען געהאלטען אונ האט זיא געשפאלטען אין דער העלפט, אזוי וויא מיר האבען שוין אויבען געשריבען.

דיא בעשרייבונג פון דיא 4 לשכות אין ווינקעל צפונית מערבית.

בייא דער וואנד צווישען עזרת נשים אונ עזרת ישראל, איז געוועזען א גרויסע זאאל וואס אין איהר איז געוועזען 4 צימערן, איין זייט פון דיא זאאל איז געוועזען אונטער דיא בריק פון עזרת ישראל, אונ דיא אנדערע זייט איז געשטאנען 7 מיט א האלב איילען הויך אין עזרת נשים, אונ דיא בריק פון עזרת ישראל איז געוועזען העכער מיט 7 א האלב איילען וויא דיא עזרת נשים איז אויס געקומען דער דאך פון דיא זאאל גלייך מיט דער בריק פון עזרת ישראל אונ דיא קליינע צימערן וואס זענען געוועזען אונטען אין עזרת נשים גלייך וויא אלע צימערן, אונ אין עזרת ישראל זענען זייא געשטאנען אונטען.

דיא בעשרייבונג פון דיא לשכות מיט זייערע נעמען.

דאס ערשטע צימער האט מען גערופען לשכת המלח, ווייל דארט איז געוועזען דער סקלאד פון זאלץ וואס מען האט דען כבש הגדול באשיט, כדי דיא כהנים זאלען זיך ניט אראפ גליטשען פון מזבח, אויך דאס זאלץ צו דיא מנחות אונ צו אלע קרבנות, אונ אויך צו דיא לעדערס פון דיא קרבנות צו זאלצען.

דאס צווייטע צימער אין דער זייט, האט מען גערופען לשכת בית הפרוה, דארט האט מען איין געזאלצען דיא לעדערס פון דיא קרבנות, זייא זאלען ניט פאר דארבען ווערען.

דיא דריטע לשכה האט מען גערופען לשכת בית המדיחין, דארט האבען דיא כהנים געוואשען דאס איינגעווייניגסטע פון דיא קרבנות, אונ אויף דעם דאך פון דיא דרייא לשכות איז געוועזן איין מקוה אויף א הייליג ארט, דארט האט זיך דער כהן גדול טובל געוועזן אין יום כפור, אונ פון דער מקוה וואס ער האט זיך פיר מאל טובל געוועזן איז ער גלייך אריין געגאנגען אין קדשי קדשים זיין עבודה צו טאהן.

אין גאנצען בית המקדש איז קיין דאך אונ קיין מקוה ניט געוועזן וואס עס האט געזאלט הייליג זיין, נור דער דאך אונ דיא מקוה איז געוועזן הייליג, דארט איז געוועזן טרעפ וואס מען איז ארויף געגאנגען אויף דעם דאך אין דער מקוה איבערן בית הפרות, אונ דיא גאנצע געביידע האט מען גערופען בית הפרוה, ווייל דער וואס האט דיא מקוה געמאכט האט געהייסען פרוה, אונ ער האט דיא מקוה געמאכט מיט אזא קונסט וואס קיינער האט ניט געקענט דערגיין וויא אזוי זיא איז געמאכט געווארען. דיא חכמים האבען פון איהם פערלאנגט, ער זאל זייא זאגען דעם סוד פון דער קונסט, האט ער ניט געוואלט זאגען, האבען זייא געזאגט, ער האט זיא מיט כישוף געמאכט. שפעטער האט מען אבער איין געזעהען, אז ער איז ניט קיין מכשף, נור עס איז באמת א חכמה נפלאה וויא ער האט דאס וואסער ארויף געצויגען פון אונטען אויס דער קוועלע ביז אויף דעם דאך, אז ער האט נור דיא עפנונג אויף געמאכט, איז דאס וואסער שוין געפלאסען אן א מאשין אונ אן א רעהר, אונ אלע מאל שטארקער אן א אויף הער, דאס וואסער איז תמיד פריש געוועזן, וואו זם דאס וואסער איז גלייך צוריק אריין געגאנגען אין דעם קוואל, אונ אז דאס בית המקדש וואלט נאך היינט געשטאנען וואלט דאס וואסער נאך היינט גערונען, אונ דאס פאר שטייט קיינער, דאס האט געהייסען Perpitem oblin אייביגע בעוועגונג. אין

דער לאַנדנער באַנק ליגט שוין אַסאַך יאָהרען 75,000 פונט שטער־
לינג פאַר אַזאַ מענטש וואס וועט קומען און וועט וויסען פון
דער חכמה, און עס איז נאָך ביז אַצונד קיינער ניט געקומען.

אויבען איז אויך געוועזען אַ בוידעם שטיבעל אין דער זייט
וואס דיא כהנים פלעגען דאָרט צו עסען זייער חלק פון דיא
קרבנות, אויך די ישראלים וואס האָבען געהאַט אַ חלק פון דיא
זבחים האָבען עס דאָרט געגעסען. דאָרט איז אויך געוועזען אין
דער זייט איין זאַאל אָן אַ דאַך וואס אין איין ווינקעל פלעגען
דיא כהנים זיך צו קאָכען דאס פלייש פון דיא קרבנות חטאת
ואשם פון דעם פאָלק.

אין דעם אַנדערען ווינקעל פון דרומית מזרחית איז אויך גע־
וועזען דרייא לשכות אונטער איין דאַך.

א) דיא ערשטע לשכה וואס מען האט זיא גערופען לשכת
הגזית, איז געשטאַנען אין מזרח זייט, זיא איז געוועזען די העלפט
פון דער זאַאל וואס איז אַריין געגאַנגען אין דיא עזרה, זיא איז
געוועזען הייליג, איבער דעם האט קיינער ניט געטאָרט דאָרט זי־
צען נור פון מלכי בית דוד, און דיא העלפט וואס איז אַרויס
געגאַנגען אין חצר איז ניט געוועזען הייליג, דאָרט זענען געזעסען
דיא 71 סנהדרי גדולה, דיא זענען שוין געוועזען דיא גרעסטע קלאַס
סנהדרין וואס 69 זענען געזעסען אויף מערב זייט פון דער לשכה
קענען איבער דעם נשיא און דעם אב בית דין וואס ער איז
געוועזען דער צווייטער פון נשיא, און זייא זענען געזעסען האלב
רונד, אַזוי וויא מיר האָבען אויבען געשריבען.

אין דעם זאַלל זענען געוועזען צווייא טיהרען, איין טיהר פון
אויסען ווייניג איז געוועזען צום הר הבית וואס מען איז דאָרט
אַרום אַריין געקומען, און איין טיהר איז געוועזען אינעווייניג פון
דער עזרה, דאָרט איז מען אַריין געגאַנגען אין דער עזרה.

דיא לענג פון דער לשכת הגזית איז געוועזען 46 איילען און

דיא בְּרֵייט 12 אֵיילֶען, אִין דֶער לִשְׁכָּה הָאבֶּען אויך דיא כֹּהֲנִים אַלֶע טָאג גוֹרָל גֶעוואָרְפֶען פַאר דיא סַנְהֶדְרִין אויף דֶעם דִינְסְט, וָוער עֶס זָאל טָאהן דִיא עֲבוֹדָה, אַזוֹי וִויא מִיר הָאבֶּען אוֹיבֶּען גֶע־שְׁרִיבֶּען, אוּנ אֵיידֶער זַייא זֶענֶען גֶעגַאנְגֶען טָאהן דיא עֲבוֹדָה זֶע־נֶען זַייא ווידֶער גֶעגַאנְגֶען אִין לִשְׁכַּת הַגָּזִית אוּם צוּ זָאגֶען קְרִיאַת שְׁמַע. דִיא הויפְּט בֶּעשֶׁעפְטִיגוּנְג פוּן דיא סַנְהֶדְרֵי גְדוֹלָה אִיז גֶע־וֶוען, וָואס זַייא הָאבֶּען נָאך גֶעזוּכְט אויב דֶער כֹּהֵן הָאט קֵיין פְּסוּל, פוּן וָואס פַאר עֶלְטֶערְן עֶר קוּמְט אַרוֹים, אוּנ אוֹיב עֶר אִיז גֶעזוּנְד צוּם דִינְסְט, אוּנ אַז מֶען הָאט גֶעפוּנֶען אִין אַ כֹּהֵן אַ פְּסוּל הָאט עֶר זִיךְ אָן גֶעטוּהֶען אִין שְׁווַארְצֶען אוּנ הָאט גֶעקְלָאגְט וִויא אַ אָבֵל אוּנ אִיז אַהֵיים גֶעגַאנְגֶען, אוּנ אוֹיב עֶר אִיז גֶעוֶוען כָּשֵׁר צוּ דִיא דִינְסְט, הָאט עֶר זִיךְ גֶעמַאכְט אַ יוֹם טוֹב אוּנ הָאט גֶע־מַאכְט אַ סְעוּדָה פַאר אַלֶע גוּטֶע פְרֵיינְד, אוּנ הָאט גֶעלוֹיבְּט גָאט ב"ה וָואס הָאט אוּיס עֶרְווֵיילְט דִיא קִינְדֶער פוּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן, זַייא זָאלֶען בֶּאדִינֶען אִין קָדְשֵׁי קָדָשִׁים׃

ב) דִיא צְווֵייטֶע זַאאל הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת הַגּוֹלָה, ווייל וָוען דִיא יוּדֶען זֶענֶען צוּרִיק גֶעקוּמֶען פוּן גָלוּת אוּנ הָאבֶּען גֶעבּוֹיעֶט דָאס בַּיִת שֵׁנִי, הָאבֶּען זַייא דָארְט גֶעגְרָאבֶּען אַ בְּרוּנֶע וָואס הָאט ווַאסֶער גֶעגֶעבֶּען צוּ אַלֶע גֶעבְּרוֹיךְ, צוּ טְרִינְקֶען, צוּם קָאכֶען פַאר דִיא כֹּהֲנִים אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, דָאס ווַאסֶער אִיז גֶע־וֶוען זִיס אוּנ גוּט צוּם קָאכֶען, אוּנ דִיא שֶׁעפֶּערְס הָאבֶּען תָּמִיד גֶעהַאט ווַאסֶער וִויפִיעל זַייא הָאבֶּען גֶעבְּרוֹיכְט.

ג) דִיא דְרִיטֶע זַאאל הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת פַּלְהֶדְרִין, זִיא אִיז גֶעוֶוען פוּן דָרוֹם זַייט פוּן דֶער עֲזָרָה, דָאס אִיז גֶעוֶוען דָאס אָרְט וָואס דֶער כֹּהֵן גָדוֹל אִיז גֶעוֶוען אַגַאנְץ יָאהר, אוּנ זִיבֶּען טָאג פַאר יוֹם כִּפּוּר אִיז עֶר שׁוֹין דָארְט גֶעזֶעסֶען טָאג אוּנ נַאכְט אוּנ הָאט זִיךְ אָבְּגֶעשֵׁייד פוּן ווייב אוּנ הָאט זִיךְ נוּר גֶעלֶע־רֶענְט דִיא עֲבוֹדָה פוּן יוֹם כִּפּוּר.

דער אַריין גאַנג אין דער לִשְׁכָּה איז גֶעוֶוען דוּרְךְ דֶעם טוֹיעֶר וָואס מֶען האָט גערוּפֶען שַׁעַר הַמַּיִם, וָואס איז גֶעוֶוען אין דָרוֹם זַייט צוּם ווינְקֶעל פוּן מִזְרָח, דָאס טוֹיעֶר איז גֶעוֶוען דָאס גֶעבּסְטֶע צוּ דֶער לִשְׁכָּה, אִיבֶּער דֶעם איז דֶער כֹּהֵן גָדוֹל גֶעגַאנ־גֶען דוּרְךְ דֶעם טוֹיעֶר, אוּנ אַז עֶר האָט גֶעוָואלְט צוּזִיךְ גֶעהֶן, האָט עֶר גֶעהאַט אין דֶער לִשְׁכָּה אַזֶעלְכֶע שַׁאפֶעס וָואס עֶר האָט זַיינֶע קְלֵיידֶער פוּן עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ אַריין גֶעלֵייגְט, דֶעם חשֶׁן וְאֵפוֹד, דֶעם אוּרִים וְתוּמִים אוּנ דֶעם נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ מִיט דֶעם מִצְנֶפֶת, אַלֶעס וָואס עֶר האָט גֶעהאַט האָט עֶר דָארְט אַריין גֶעלֵייגְט אין דִיא שַׁאפֶעס.

נָאךְ איין לִשְׁכָּה איז דָארְט גֶעוֶוען אוֹיף דָרוֹם זַייט אינֶע־וֵויינִיג אין דֶער עֲזָרָה, וָואס מֶען האָט גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת בֵּית אַבְטִינַס וַוייל אין בַּיִת שֵׁנִי איז נוּר גֶעוֶוען אֵיינֶער וָואס עֶר האָט גֶעקֶענְט דִיא קוּנְסְט פוּן דִיא קְטוֹרֶת אוּנ דֶער האָט אַבְטִינַס גֶעהֵייסֶען, עֶר האָט אָבֶּער דִיא קוּנְסְט קֵיינֶעם גֶעלֶערֶענְט, נוּר זַיינֶע קִינְדֶער מִיט זַיין פַאמִילְיֶע, אוּנ דָארְט אין דֶער לִשְׁכָּה איז גֶעוֶוען דָאס אָרְט פוּן דִיא קְטוֹרֶת, בַּאדוּרְךְ האָט מֶען גֶערוּפֶען דִיא לִשְׁכָּה אוֹיף זַיין נָאמֶען אַבְטִינַס, אוּנ אין דֶער לִשְׁכָּה איז גֶעוֶוען איין זַאאל אָן וֶוענְט נוּר מִיט אַ דַאךְ.

נָאךְ איין לִשְׁכָּה איז דָארְט גֶעוֶוען וָואס איז גֶעשְׁטַאנֶען מִיט דֶעם פְּרַאנְט צוּ צָפוֹן זַייט אוּנ מֶען האָט זִיא אוֹיךְ גֶערוּפֶען בֵּית אַבְטִינַס, וַוייל זִיא איז גֶעשְׁטַאנֶען נֶעבֶען דֶער לִשְׁכָּה פוּן דִיא קְטוֹרֶת, אָבֶּער דֶער נָאמֶען פוּן דֶער לִשְׁכָּה איז גֶעוֶוען מִשְׁמֶרֶת הַמִּזְבֵּחַ, וַוייל אַלֶע דִינְסְט פוּן דֶעם מִזְבֵּחַ האָט גֶעהֶערְט צוּ דִיא כֹּהֲנִים וָואס זֶענֶען אַרוֹיס גֶעקוּמֶען פוּן צָדוֹק כֹּהֵן גָדוֹל, וַוייל זַיין יִחוּס איז גֶעוֶוען הַיין אוּנ זַיין צִדְקוּת איז גֶעוֶוען גְרוֹיס, אוּנ דָארְט אין דֶער לִשְׁכָּה זֶענֶען נוּר גֶעוֶוען דִי כֹּהֲנִים בְּנֵי צָדוֹק אוּנ פוּן דָארְט זֶענֶען זֵייא אַרוֹיס גֶעגַאנְגֶען צוּ מִשְׁמֶרֶת הַמִּזְבֵּחַ.

נָאךְ אֵיין לִשְׁכָּה אִיז דָארְט גֶעוֶועֶן אִין דָרוֹם זַייט פוּן אוֹיסֶענְוֶוייניג צוּם חָצֵר אוֹיף דֶעם שַׁעַר הַשָּׁמַיִם וָואס דָארְט אִיז אוֹיךְ גֶעוֶועֶן אַ מִקְוָה ווייל דִיא טְבִילָה הָאט נִיט גֶעדַארְפְט זַיין אוֹיף קֵיין הֵיילִיג אָרְט, אוּנ דִיא מִקְוָה אִיז אוֹיךְ נִיט גֶעוֶועֶן אוֹיף קֵיין הֵיילִיג אָרְט, ווייל דִיא מִקְוָה אִיז גֶעוֶועֶן 23 אֵיילֶען הֶעכֶער אִיבֶּער דֶער עֲזָרָה, אוּנ אוֹיבֶּען אִיבֶּער דִיא דֶאכֶער אוּנ דִיא בּוֹידֶעמְס זֶענֶען נִיט גֶעוֶועֶן הֵיילִיג, אָבֶּער דִיא מִקְוָה פוּן בֵּית הַפַּרְוָת וָואס אִיז גֶעוֶועֶן אוֹיף דֶעם בַאךְ אִיז גֶעוֶועֶן הֵיילִיג, ווִיא מִיר הָאבֶּען אוֹיבֶּען שׁוֹין גֶעשְׁרִיבֶּען.

דִיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְג פוּן דְרִיטֶען טֵייל פוּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
וָואס מֶען הָאט גֶערוּפֶען עֶזְרַת כֹּהֲנִים.

בַּיים עֶנְדֶע דִיא 41 אֵיילֶען פוּן עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל אִיז גֶעוֶועֶן בַּאלְקִין פוּן אֵיין וַואנְד צוּ דֶער אַנְדֶערֶע, דִיא בַּאלְקִין הָאבֶּען גֶעמַאכְט אַ אָבְטֵיילוּנְג צְווִישֶׁען עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל אוּנ עֶזְרַת כֹּהֲנִים, וָואס דָארְט הָאט שׁוֹין נִיט גֶעטָארְט אַרַיין גֶעהְן קֵיין יִשְׂרָאֵל אוֹיסֶער בַּייא אֵיינֶעם גְרוֹיסֶען נוֹיטְפַאל, דִיא בַּאלְקִין הָאט מֶען גֶערוּפֶען פַּסְפְּסִין.

גְלַייךְ ווִיא דִיא פַּסְפְּסִין הָאבֶּען זִיךְ אָן גֶעהוֹיבֶּען אִין מַעֲרָב זַייט, אִיז שׁוֹין גֶעוֶועֶן דִיא בְּרִיק ווִידֶער וָואס אַ מָאל הֶעכֶער, דָארְט אִיז גֶעוֶועֶן אַ שְׁטֵיין וָואס עֶר אִיז גֶעגַאנְגֶען אִיבֶּער דִיא גַאנְצֶע בְּרֵייט פוּן דֶער עֲזָרָה, פוּן אֵיין אֵייל דִיא הוֹיךְ, אוּנ הָאט אוּנְטֶען אוֹיךְ גֶעמַאכְט אַ אָבְּטֵיילוּנְג צְווִישֶׁען עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל אוּנ עֶזְרַת כֹּהֲנִים, אִין דֶעם שְׁטֵיין אִיז גֶעוֶועֶן אוֹיסְגֶעהַאקְט דְרַייא טְרֶעפּ צוּ הַאלְבֶּע אֵיילֶען דִיא הוֹיךְ אוּנ אֵיין הַאלְבֶּע אֵייל דִיא בְּרֵייט, אוּנ אוֹיף בֵּיידֶע זַייטֶען פוּן דֶעם אוֹיסְגֶעהַאקְטֶען זֶענֶען גֶעשְׁטַאנֶען דִיא לְוִיִּם מִיט דִיא מְשׁוֹרְרִים אוּנ דִיא אַלֶע וָואס הָאבֶּען נוּר צוּ גֶעהָאלְפֶען זִינְגֶען אוּנ שְׁפִּילֶען זֶענֶען גֶעשְׁטַאנֶען

מִיט זֵייעֶר פָּנִים צוּ מַעֲרָב זַייט אוּנ מִיט דֶעם רוּקֶען צוּם פָאלק. דָאס אָרְט הָאט מֶען גֶערוּפֶען דוּכָן. אִין אַ רֶגֶל אַז עֶס אִיז גֶעוֶוען פִיהל כֹּהֲנִים אוּנ הָאבֶּען גֶעדַארְפְט דוּכֶענֶען, אִיז גֶעוֶוען אִין עֲזָרַת כֹּהֲנִים זֵייעֶר עֶנְג, הָאבֶען אַ טְהֵייל פוּן דִיא כֹּהֲנִים אוֹיף דֶעם אָרְט גֶעדוּכֶענְט, נוּר זֵייא זֶענֶען גֶעשְׁטַאנֶען מִיט דֶעם פָּנִים צוּ מַעֲרָב זַייט, וָוארוּם מֶען הָאט אִין בֵּית הַמִקְדָשׁ נִיט אַנְדֶערְשְׁט גֶעטָארְט שְׁטֵיין, נוּר דִיא קֶעפְּ הָאבֶּען זֵייא אוּיס גֶעדְרֵייט צוּם פָאלְק וָואס זֵייא הָאבֶּען גֶעבֶּענְטְשְׁט, דָאס אִיז גֶעוֶוען אַ גַאנְץ שְׁוֶוערֶע עֲבוֹדָה פַאר דִיא כֹּהֲנִים וָואס זֵייא זֶענֶען דָארְט גֶעשְׁטַאנֶען, אוּנ אֵיידֶער מֶען אִיז גֶעגַאנְגֶען מְנַסֵךְ זַיין דֶעם וויין אָדֶער דָאס וַואסֶער אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ, הָאבֶּען דִיא לְוִים פְרִיהֶער אָן גֶעהוֹיבֶּען צוּ שְׁפִּילֶען אוּנ צוּ זִינְגֶען, זֵייא הָאבֶּען נִיט גֶעטָארְט פְרִיהֶער אָן הוֹיבֶּען צוּ שְׁפִּילֶען אוּנ נִיט אוֹיף הֶערִין צוּ שְׁפִּילֶען בִּיז בֶּן אַרְזָא הָאט זֵייא גֶעשְׁטֶעלְט דֶעם טָאהְן מִיט זַיין שְׁטִימֶע, אוּנ עֶר אִיז גֶעוֶועזֶן דֶער לֶעצְטֶער וָואס הָאט אוֹיף גֶעהֶערְט, עֶר הָאט גֶעהַאט צְוֵוייא מוּזִיקַאלִישֶׁע אִינְשְׁטְרוּמֶענְטֶען, אֵיינְס הָאט גֶעהֵייסֶען צִלְצְלֵי שָׁמַע, אוּנ דָאס אַנְדֶערֶע הָאט גֶעהֵייסֶען צִלְצְלֵי תְּרוּעָה.

דִיא בֶּעשְׁרֵייבּוּנְג פוּן דִיא עֲבוֹדָת נִיסוּךְ הַיַּיִן.

דֶער כֹּהֵן גָּדוֹל אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אוֹיף דֶעם סוֹבֵב פוּן דֶעם מִזְבֵּחַ, נֶעבֶּען אִיהם אִיז גֶעשְׁטַאנֶען דֶער סְגַן הַכֹּהֵן אוּנ אִין דֶער אַנְדֶערֶע זַייט אִיז אוֹיךְ גֶעשְׁטַאנֶען אֵיין כֹּהֵן, דֶער סְגַן הָאט אִין בֵּיידֶע הֶענְט גֶעהַאלְטֶען צְוֵוייא סִיגְנַאלֶען, אוּנ בֶּן אַרְזָא אִיז גֶעשְׁטַאנֶען קֶעגֶען אִיבֶּער זֵייא מִיט צְוֵוייא כֹּהֲנִים וָואס זֵייא הָאבֶּען גֶעהַאט צְוֵוייא טְרָאמֵייטֶען, צוּם עֶרְשְׁטֶען הָאט זִיךְ אַנִידֶער גֶעשְׁטֶעלְט בֶּן אַרְזָא מִיט דִיא צְוֵוייא כֹּהֲנִים מִיט דִיא טְרָאמֵייטֶען אוּנ פַאר אִיהם אִיז גֶעשְׁטַאנֶען דֶער צִלְצְלֵי תְּרוּעָה מִיט דֶעם

צִלְצְלֵי שָׁמַע, און צום עֶרשׁט הָאבֶּען אָן גֶעהוֹיבֶּען צוּ בְּלָאזֶען דיא צְווייא כֹּהֲנִים מִיט דיא טְרָאמְפֵּיטֶען צום צייכֶען יֶעדֶער זָאל זִיךְ שְׁטֶעלֶען אויף זַיין אָרְט, הָאטְשֶׁע עֶס אִיז שׁוֹין לַאנְג יֶעדֶער גֶעשְׁטַאנֶען אויף זַיין אָרְט, נוּר עֶס הָאט גֶעמוּזְט אַזוֹי זַיין לִכְבוֹד הַשֵּׁם. בֶּן אַרְזָא הָאט אַווינְק גֶעגֶעבֶּען צום סְגַן וָואס הָאט גֶע־גֶעהַאלְטֶען דיא סִיגְנַאלֶען אִין הַאנְד, און דיא לְוִיִּם הָאבֶּען נוּר גֶעקוּקְט אויף בֶּן אַרְזָא, און וויא דֶער כֹּהֵן הָאט זִיךְ אַרָאפּ גֶע־בּוֹיגֶען צום וויין וָואס עֶר הָאט גֶעדַארְפְט מְנַסֵּךְ זַיין אויף דֶעם מִזְבֵּחַ, אַזוֹי הָאט דֶער סְגַן אויף גֶעהוֹיבֶּען בֵּיידֶע סִיגְנַאל פָאנֶען. אַזוֹי הָאט בֶּן אַרְזָא גֶעגֶעבֶּען דְרייא קְלֶעפּ מִיט דֶער כְּלִי וָואס עֶר הָאט אִין הַאנְד גֶעהַאט אויף דֶעם צִלְצְלֵי תְּרוּעָה, הָאט עֶר אַרוֹיס גֶעגֶעבֶּען אַ שְׁטַארְקֶע שְׁטִימֶע, דָאס הָאט מֶען גֶעהֶערְט וֶועקְס מַייל וַוייט און דָאס הָאט גֶעצוֹיגֶען דיא שְׁטִימֶע קֶענֶען צְוַואנְצִיג מִינוּט.

בְּאוֹתוֹ רֶגַע הָאבֶּען אָן גֶעהוֹיבֶּען דיא לְוִיִּם צוּ שְׁפִּילֶען און זִינְגֶען, און עֶס הָאט נִיט גֶעטָארְט זַיין קיין הֶפְסֵק צְווישֶׁען דֶעם קוֹל פוּן צִלְצְלֵי תְּרוּעָה און דֶעם קוֹל פוּן דיא לְוִיִּם. דָאס שְׁפִּילֶען און דָאס זִינְגֶען הָאט גֶעהַאט אַזַא קְרַאפְט, אַז מֶען הָאט גֶע־וָואלְט אֵייגֶעם טֵייטֶען, הָאבֶּען זֵייא גֶעקֶענְט, אויךְ אַ גוֹסֵס לֶע־בֶּעדִיג צוּ מַאכֶען, נוּר זֵייא הָאבֶּען גָאר נִיט גֶעטָארְט טוּעֶן אָן דֶעם בַּאפֶעהל פוּן נָשִׂיא אָדֶער פוּן כֹּהֵן גָדוֹל, און אַז דיא לְוִיִּם הָאבֶּן גֶעשְׁפִּילְט הָאט בֶּן אַרְזָא ווידֶער גֶענוּמֶען דֶעם צִלְצְלֵי שָׁמַע און הָאט צוּ גֶעשְׁפִּילְט לויט טַאקְט, און אַז אַלֶע הָאבֶּען שׁוֹין אויף גֶעהֶערְט צוּ שְׁפִּילֶען און זִינְגֶען, הָאט עֶר אויךְ לויט טַאקְט גֶעמַאכְט אויף זַיין כְּלֵי שִׁיר. קוּרְץ עֶר וָואר דֶער אָנְהוֹיבֶּער און דֶער אויף הֶערֶער פוּן דֶער מוּזִיק אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ און דיא צוּרָה פוּן דיא צְווייא מוּזִיקַאלִישֶׁע כְּלֵי שִׁיר קֶען מֶען זֶעהֶען בַּייא מִיר אִין וֶוערְס פוּן דיא פָאטָאגְרַאפֶען וָואס אִיךְ הָאבּ עֶקְסְטְרָא אַרוֹיס

גֶעגֶעבֶּען מִיט אַלֶע נוּמֶערְן וָואס וַוייזְט יֶעדֶעס אוֹיף זַיין אָרְט. אִיבֶּער הוֹיפְּט דֶעם צִלְצְלֵי תְרוּעָה הָאבֶּען מִיר גֶעזֶעהֶען אִין וַואטִיקַאן וָואס עֶר שְׁרַייבְּט, אַז דָאס אִיז נָאךְ דֶער זֶעלְבֶּער אָרְגַאן וָואס בֶּן אַרְזָא הָאט אוֹיף אִיהם גֶעשְׁפִּילְט אִין בֵּית הַמִקְדָשׁ, הָאבּ אִיךְ אִיהם נַאטוּרַאל נָאךְ גֶעמַאכְט נָאךְ דֶער פָּאטָאגְרַאפִיֶע, אוּנ דַארִיבֶּער וֶועל אִיךְ נָאךְ שְׁרַייבֶּען אִין דֶעם לֶעצְטֶען טֵייל פוּן מַיין וֶוערְק.

דִיא לְוִיִם וָואס הָאבֶּען גֶעזִינְגֶען וֶוען מֶען הָאט מַקְרִיב גֶעוֶוען דֶעם קָרְבַּן הַתָּמִיד, זָענֶען גֶעוֶועזֶען ווייניגְסְטֶענְס צְוֶועלְף, חוּץ נָאךְ אַנְדֶערֶע וָואס הָאבֶּען נוּר צוּ גֶעהַאלְטֶען, אוֹיךְ זָענֶען גֶעוֶוען יִשְׂרְאֵלִים גְרוֹיסֶע מְיוּחָסִים וָואס זֵייא הָאבֶּען גֶעמֶעגְט גֶעהֶען טֶעבֶּער פוּן כֹּהֲנִים פַאר וַוייבֶּער, הָאבֶּען אוֹיךְ גֶעמֶעגְט מִיט שְׁפִּילֶען מִיט כְּלֵי שִׁיר דֶעם שִׁיר וָואס דִיא לְוִיִם הָאבֶּען גֶעזִינְגֶען אַלֶע טָאג, דֶעם עֶרְשְׁטֶען טָאג הָאבֶּען זֵייא גֶעזִינְגֶען דָאס קַאפִּיטֶעל תְּהִלִּים כד, אוּנ אַזוֹי יֶעדֶען טָאג דֶעם יוֹם וָואס מִיר זָאגֶען הַיינְט, אוּנ שַׁבָּת מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַׁבָּת.

פוּן דוּכָן בִּיז צוּם מִזְבֵּחַ אִיז גֶעוֶוען עֶלְף אֵילֶען פְּלַאץ, פוּן מִזְרָח בִּיז מַעֲרָב אוּנ פוּן צָפוֹן בִּיז דָרוֹם אִיז גֶעוֶוען 135 אֵילֶען פְּלַאץ, אוּנ אוֹיף דֶעם פְּלַאץ הָאט מֶען פַאר שְׁטֵיינֶערְט זְכַרְיָה הַנָבִיא דֶעם זוּהְן פוּן יְהוֹיָדָע כֹּהֵן גָדוֹל מִיט דֶעם בֶּעפֶעהְל פוּן יוֹאָשׁ הַמֶלֶךְ.

דָאס אִיז גֶעוֶוען דֶער פְּלַאץ וָואס שְׁלֹמֹה הַמֶלֶךְ הָאט גֶעהֵיילִיגְט מֶען זָאל דָארְט מֶעגֶען פַאר בְּרֶענֶען דִיא קָרְבָּנוֹת וֶוען אוֹיף דֶעם אִיז שׁוֹין קַיין פְּלַאץ נִיט גֶעוֶוען, אוּנ וֶוען שְׁלֹמֹה הַמֶלֶךְ הָאט בֶּעוַייעֶט דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ אִיז אַזוֹי פִיהל קָרְבָּנוֹת גֶעפַאלֶען, אַז עֶס הָאט גֶעקֶענְט דוֹיעֶרְן אַיין גַאנְצֶען חֹדֶשׁ דִיא אַלֶע קָרְבָּנוֹת מַקְרִיב צוּ זַיין.

דִיא שְׁלָמִים וָואס דָארְט אִיז גֶעוֶוען וָואר 22,000 אָקְסֶען אוּנ

120,000 שָׁאף, דָאס אִיז נִיט מֶעגְלִיךְ גֶעוֶוען צוּ דֶער וַוארְטֶען זִיךְ מֶען זָאל דָאס מַקְרִיב זַיין אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ, אִיבֶּער דֶעם הָאט עֶר גֶעהֵיילִיגְט דָאס אָרְט אוּנ מֶען הָאט דָא פַאר פְרֶענְט דִיא רֶעשְׁט קָרְבָּנוֹת וָואס הָאבֶּען נִיט גֶעקֶענְט דַאמָאלְס אַרוֹיף אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ.

דָארְט אִין דֶער עֲזָרָה אִיז אוֹיךְ גֶעשְׁטַאנֶען אֵיין טְרָאגְן וָואס שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ הָאט גֶעמַאכְט וֶוען עֶר הָאט גֶעעֶנְדִיגְט דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, דָארְט אִיז גֶעוֶוען אֵיין זַאאל מִיט 10 גָאלְדֶענֶע זַיילֶען אָן וֶוענְד רוּנְד, אוּנ מִיט אַ גָאלְדֶענֶענם דַאךְ פוּן פִינְף אֵיילֶען דִיא בְּרֵייט, דָארְט אִיז שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אַרַיין גֶעגַאנְגֶען וֶוען עֶר הָאט פַארְטִיג גֶעמַאכְט דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּנ הָאט דָארְט אַנִידֶער גֶעקְנִיעֶט אוּנ אוֹיף גֶעהוֹיבֶּען דִיא הֶענְד צוּם הִימֶעל אוּנ הָאט גֶעבֶּעטֶען צוּ גָאט, אַז אִין דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ זָאלֶען אַלֶע מֶענְטְשֶׁען דֶער הֶערְט וֶוערֶען, אוּנ אֲפִילוּ אֵיין עַכּוּ"ם וֶועט קוּמֶען אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַרַיין בֶּעטֶען, זָאל עֶר אוֹיךְ דֶער הֶערְט וֶוערֶען, אוֹיךְ הָאט מֶען פוּן אֵיין עַכּוּ"ם קָרְבָּנוֹת אָן גֶענוּמֶען אוּנ זַיין גֶעבֶּעט אִיז אָן גֶענוּמֶען גֶעוָוארֶען, אִיבֶּער דֶעם אִיז דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ גוּט גֶעוֶוען פַאר דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט נִיט נוּר אַלֵיין פַאר יוּדֶען.

דָארְט אִיז אוֹיךְ גֶעשְׁטַאנֶען דֶער קַאסְטֶען פוּן בּוּקְס בּוּים הָאלְץ, וָואס יְהוֹיָדָע כֹּהֵן גָּדוֹל הָאט גֶעמַאכְט אוֹיף דִיא מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל גֶעלְד, וָואס יֶעדֶער פוּן צְוַואנְצִיג יָאהְר אָן הָאט גֶעמוּזְט גֶעבֶּען אַלֶע יָאהְר, אוּנ דָאס גֶעלְט אִיז גֶעגַאנְגֶען אוֹיף הֵיילִיגֶע זַאכֶען, דֶער קַאסְטֶען אִיז גֶעשְׁטַאנֶען בַּייא דֶעם טוֹיעֶר וָואס הָאט גֶעהֵייסֶען שַׁעַר הָעֶלְיוֹן.

דֶער מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל אִיז גֶעוֶוען אֵיין זִילְבֶּערְנֶע מַטְבֵּעַ, דָאס זִילְבֶּער אִיז גֶעוֶוען דָאס זֶעלְבֶּע וָואס מִיר הָאבֶּען הַיינְט, נוּר דָאס גֶעוִויכְט פוּן דֶער מַטְבֵּעַ קֶענֶען מִיר דָא נִיט אַקוּרַאט, אָבֶּער אִין

יענע לאנדער וויא דער תבנית היכל איז געוועז, זייא האבען געוויסט אקוראט דאס געוויכט, זייא שרייבען דאס האט געוואר־ גען איין האלבע אונקיה, דאס איז דיא ווערט פון ניין סילדיש, אונ דאס וועט באטרעפען שרייבען זייא דארט א ערך פון פיר־ צעהן פלאקש, אזוי רופט מען דארט דיא געלד מטבעות.

דארט איז אויך געשטאנען א פעסעלע פון בוקס בוים האלץ דיא גרוים דער פון איז געוועז, עס איז אריין צווייא האנד, אונ אינעווייניג איז געלעגען צווייא גאלדענע טעוועלעך, אויף איינס איז געוועז אוים געקריצט לה׳ אונ אויף דעם צווייטען לעזאזל, אונ דער כהן גדול האט אריין געשטעקט ביידע האנד אונ האט ארוים גענומען דיא צווייא גאלדענע טעוועלעך אונ האט אויף געהויבען ביידע הענד צו גאט אונ האט געשריגען אחד לה׳ ואחד לעזאזל, דער נאך האט ער ארויף געלייגט איין האנד אויף איין ציעגעלע וואס פאר איהם איז געשטאנען אונ דיא אנדערע האנד אויף דעם צווייטען ציעגעלע, אונ האט אויף געמאכט דיא הענד, זענען דיא טעוועלעך געבליבען ליגען אויף דיא ציעגעלעך, אונ דאס ציעגעלע וואס אויף איהם איז געפאלען לה׳ האט מען מקריב געוועז לה׳, אונ דאס אנדערע האט מען גע־ שיקט לעזאזל אין דער מדבר יריאל מיט איין מענטש וואס איז שוין געוועז אן געברייט פון ערב יום כפור, אונ וואס דער פון איז געווארען, האבען מיר שוין אויבען געשריבען.

דיא בעשרייבונג פון מזבח וואס מען האט גערופען מזבח העולה.

ביי דיא ענדע פון 11 איילען פון עזרת כהנים איז גע־ שטאנען דאס מזבח העולה, דאס האט פאר נומען פון צפון ביז דרום 62 איילען מיט דעם כבש, אונ פון מזרח ביז מערב 32 איילען אין דער ברייט, פון צפון ביז דרום אן דעם כבש האט

עֶס אויך גֶעהַאלְטֶען 32 אֵיילֶען, אונ דֶער פוּנְדַאמֶענְט הָאט גֶעהַאט 5 טְפָחִים דִיא הויך, אונ דִיא בְּרֵייט אִיז גֶעוֶוען פוּן מַעֲרָב זַייט אִין צָפוֹן 32 אֵיילֶען, אונ פוּן מִזְרָח זַייט אִין דָרוֹם אִיז נוּר גֶעוֶוען 31 אֵיילֶען, דָאס הָאט מֶען גֶערוּפֶען יְסוֹד, אויף דֶעם אִיז ווִידֶער גֶעשְׁטַאנֶען אֵיין קַאסְטֶען פוּן 30 אֵיילֶען דִיא בְּרֵייט אונ 30 אֵיילֶען דִיא הויך הָאט דֶער צְווֵייטֶער קַאסְטֶען גֶעהַאלְטֶען 5 אֵיילֶען, אונ אויבֶען אִיז דֶער קַאסְטֶען גֶעוֶוען אַרוּם אונ אַרוּם אַ גַאנִיק. וָואס דֶער כֹּהֵן אִיז אויף דֶעם גַאנִיק אַרוּם גֶעגַאנְגֶען אונ הָאט גֶע־שְׁפְּרֶענְגְט דָאס בְּלוּט פוּן דִיא קָרְבָּנוֹת, אונ דָאס הָאט מֶען גֶע־רוּפֶען דֶעם סוֹבֵב, אונ אויבֶען אויף דֶעם הָאט מֶען ווִידֶער אַרויף גֶעשְׁטֶעלְט אַ קַאסְטֶען פוּן 28 אֵיילֶען בְּרֵייט אונ 28 אֵיילֶען לַאנְג אונ 3 אֵיילֶען הויך, אויבֶען אויף דֶעם הָאט מֶען פַאר בְּרֶענְט דִיא אֵבָרִים פוּן דִיא קָרְבָּנוֹת, אונ דָאס הָאט גֶעהֵייסֶען מְקוֹם הַמַעֲרָכָה, אונ אויבֶען אִיז גֶעוֶוען אִין אַלֶע פִיהר ווִינְקְלֶען פִיהר קֶעסְטְלֶעך, וָואס יֶעדֶעס קֶעסְטֶעל הָאט גֶעהַאט אֵיין אֵייל דִיא בְּרֵייט אונ אֵיין אֵייל דִיא לַאנְג אונ אֵיין אֵייל דִיא הויך, דָאס אִיז גֶעוֶוען אויבֶען אָפֶען אונ הוֹיל אִינֶעווֵייניג, אונ דָאס הָאט גֶעהֵייסֶען קַרְנוֹת, וָואס זֵייא זֶענֶען גֶעשְׁטַאנֶען אֵיין אֵייל אָפּ גֶע־טְרֶעטֶען פוּן עֶק, אונ אויף דִיא קַרְנוֹת הָאט מֶען גֶעשְׁפְּרֶענְגְט דָאס בְּלוּט פוּן דִיא קָרְבָּנוֹת.

אִין ווִינְקֶעל פוּן מַעֲרָבִית דְרוֹמִית פוּן יְסוֹד אויבֶען אִיז גֶע־וֶוען צְווֵייא לְיֶעקֶעס וָואס מֶען הָאט אַרֵיין גֶעגָאסֶען דָאס אִיבְּרִי־גֶע בְּלוּט וָואס אִיז אִיבֶּער גֶעבְּלִיבֶּען אִין בֶּעקִין נָאךְ דֶעם שְׁפְּרֶענְגֶען אויף דִיא קַרְנוֹת, אונ פוּן דָארְט זֶענֶען זֵייא אַרֵיין גֶעגַאנְגֶען אִין שִׁית וָואס דָארְט אִיז גֶעוֶוען אִין דֶער בְּרִיק אֵיין מַארְמָאר שְׁטֵיינֶערְנֶער טָאבֶּעל וָואס הָאט צוּ גֶעדֶעקְט דִיא עֶפְנוּנְג וָואס דָארְט אַרוּמֶער זֶענֶען אַרֵיין גֶעגַאנְגֶען אַלֶע אוּמְרֵיינֶע וַואַ־סֶער אונ דָאס אוּמְרֵיינֶע בְּלוּט אונ הָאבֶּען זִיךְ דָארְט פַאר מִישְׁט

מִיט דֶער וַואסֶער־לֵייטוּנְג אוּנ זֶענֶען אַבִּיין גֶערוּנֶען אִין נַחַל קִדְרוֹן ׃

אֵיין אֵייל אוּנְטֶער דֶעם סוֹבֵב וָואס מִיר הָאבֶּען אוֹיבֶּען גֶעשְׁרִיבֶּען אִיז גֶעוֶועזֶען אַ רוֹיטֶער צֵייכֶען אַרוּם אוּנ אַרוּם , דָאס אִיז גֶעוֶועזֶען אֵיין אוּנְטֶערְשִׁיעֶד וָואס פַאר אֵיין קָרְבָּן מֶען הָאט גֶעדַארְפְט צוּ שְׁפְּרֶענְגֶען אוּנְטֶער דֶעם צֵייכֶען , אוּנ וָואס פַאר אֵיין קָרְבָּן מֶען דַארְף שְׁפְּרֶענְגֶען אִיבֶּער דֶעם צֵייכֶען אוֹיבֶּען , אוּנ אוֹיף דִיא וַואנְד פוּן דֶעם סוֹבֵב אִיז גֶעוֶועזֶען אוֹיס גֶעקְרִיצְט אִיבֶּער דֶעם רוֹיטֶען צֵייכֶען פֶערְשִׁיעדֶענֶע צִיוּרִים אוּנ בְּלוּמֶען , דָאס הָאט גֶעהֵייסֶען כַּרְכּוֹב הַמִּזְבֵּחַ ׃

אוֹיבֶּען אוֹיף דֶעם קַאסְטֶען וָואס מֶען הָאט פַאר בְּרֶענְט דִיא קָרְבָּנוֹת , אִיז גֶעוֶועזֶען בַּיים עֶק אַרוּם אֵיין גַאלֶערְיָא פַאר דִיא כֹּהֲנִים , זֵייא זָאלֶען זִיךְ נִיט אַרָאפּ גְלִיטְשֶׁען , אוּנ אָפּ גֶעטְרֶעטֶען צְווֵייא אֵיילֶען אִיז גֶעוֶועזֶען דָאס אָרְט וָואס דִיא כֹּהֲנִים זֶענֶען דָארְט אַרוּם גֶעגַאנְגֶען בַּייא דֶער עֲבוֹדָה , אוּנ נָאךְ דִיא צְווֵייא אֵיילֶען זֶענֶען גֶעשְׁטַאנֶען דִיא קַרְנוֹת פוּן אֵיין אֵייל דִיא בְּרֵייט , אוּנ נָאךְ דִיא קַרְנוֹת אִיז ווִידֶער גֶעוֶועזֶען אָפּ גֶעטְרֶעטֶען אֵיין אֵייל פְּלַאץ אַרוּם אוּנ אַרוּם , דֶער נָאךְ הָאט זִיךְ אָן גֶעהוֹיבֶּען דֶער מָקוֹם הַמַּעֲרָכָה וָואס אוֹיף דֶעם אָרְט הָאט מֶען שׁוֹין פַאר בְּרֶענְט דִיא אֵבָרִים פוּן דִיא קָרְבָּנוֹת , דָאס אָרְט הָאט גֶעהַאט 24 אֵיילֶען , אוּנ עֶם אִיז גֶעוֶועזֶען דִיא פִיהר קַאנְטֶען אָפּ גֶעשְׁנִיטֶען רוּנְד , הָאט מֶען דָאס גֶערוּפֶען תַּפּוּחַ , אוּנ אוֹיף דֶעם תַּפּוּחַ אִיז שְׁטֶענְדִיג גֶעלֶעגֶען אָן גֶעבְּרֵייט הָאלְץ גְלֵייךְ גֶעלֵייגְט אֵיינְס אוֹיף דֶעם אַנְדֶערְן , צְווֵיי סְדָרִים , וָואס דִיא שְׁפִּיצֶען פוּן דֶעם הָאלְץ הָאט אָן גֶערִירְט אָן דֶעם תַּפּוּחַ , אֵיינְס הָאט מֶען גֶערוּפֶען מַעֲרָכָה גְדוֹלָה , דָאס אִיז גֶעלֶעגֶען אוֹיף דָרוֹם זַייט פוּן דֶעם מִזְבֵּחַ , אוּנ דָאס צְווֵייטֶע הָאט מֶען גֶערוּפֶען מַעֲרָכָה קְטַנָּה , דָאס אִיז גֶעלֶעגֶען אִין מַעֲרָב זַייט פוּן דֶעם מִזְבֵּחַ ׃

אויבען אויף דעם אָרט וואס מען האט גערופען נַבִּי הַמִּזְבֵּחַ זענען געוועזען צוויא זילבערנע בעקינס, וואס זייא האבען געהאט אונטען אַזעלכע ליעקלעך, איין ליעק איז געוועזען אין ווינקעל פון דרום זייט, אונ דאס אַנדערע אין ווינקעל פון מַעֲרָב זייט, איינס אויף נִיסוּךְ הַמַּיִם אונ דאס אַנדערע אויף נִיסוּךְ הַיַּיִן, דער ליעק פון נִיסוּךְ הַיַּיִן איז געוועזען פיהל ברייטער וויא דער פון נִיסוּךְ הַמַּיִם, ווארום וויין האט זאטץ אונ גייט ניט לייכט דורך, אונ אונטער דיא בעקינס איז געוועזען רעהרין וואס זענען געגאַנגען דורך דעם מִזְבֵּחַ ביז אין דיא ערד אַריין דורך דיא הייליגען וואס דארט זענען געוועזען אונטער דער ערד, אונ איין מאל אין 60 אָדער אין 70 יאָהר פלעגען דיא יונגע כֹּהֲנִים אַראפּ צו גיין, אונ האבען צונויף גענומען דעם פארגליווערטען וויין אונ מען האט איהם פאר ברענט אויף דעם מִזְבֵּחַ.

דעם טאג האט מען געמאכט א גרויסען יום טוב, אונ דאס אָרט וואס דאס מִזְבֵּחַ איז געשטאַנען, איז געוועזען דאס זעלבע אָרט וואס אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם האט געבראַכט זיין זוהן יִצְחָק אויף דיא עֲקֵידָה.

דער יַלְקוּט הָדָשׁ שרייבט, אַז אויף דעם אָרט האט זיך אַבְרָהָם אָבִינוּ ע"ה מל געוועזען, אונ זיין בלוט איז דארט אַריין געריגען וויא מען האט געמאכט דעם יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ, אונ דאס לערענט ער אַרויס פון דעם פָּסוּק, וְאֵת כָּל הַדָּם יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ.

דיא בעשרייבונג פון דיא 3 שטאַפּלען וואס זענען דארט געוועזען אַרויף צו גיין אויף דעם מִזְבֵּחַ.

זייא זענען געוועזען בייא זאַמען, נור דער מיטעלסטער איז געוועזען גרעסער פון דיא צוויא עקסטע, ער האט געהאט צוויא אונ דרייסיג איילען דיא לענג אונ זעכצעהן איילען דיא ברייט

אונ אין דיא הויך אויבען ביים מִזְבֵּחַ אַכְט איילען, דאס האט געהייסען כֶּבֶשׁ הַגָּדוֹל, וואס דארט איז דער כֹּהֵן ארויף געגאנגען אויף דעם מִזְבֵּחַ דיא אֵבָרִים צו פאר ברענען, עס האט ניט גע־טארט זיין קיין טְרֵפָה נור גלאט אונ מְשׁוּפֶּע, אונ אז דער כֹּהֵן האט דיא אֵבָרִים ארויף געטראגען, איז דאס פעטע אראפ גע־רינען, איז דארט זעהר גליטשיק געוועזען, האט מען דאדורך גע־שיט זאלץ, ער זאל זיך ניט אוים גליטשען, דאס איז געוועזען זעהר איין שווערע עבודה, אונ דיא אנדערע צוויא ארויף גענג זענען געוועזען אין ביידע זייטען רעכטס אונ לינקס פון דעם גרוי־סען, דיא זענען נור געוועזען 31 איילען לאנג אונ 7 איילען ברייט אונ 5 איילען הויך אונ אויך אזוי מְשׁוּפֶּע אן טְרֵפָה.

דער שטאפעל פון דער רעכטער זייט האט געפירט צום סוֹבֵב וואס מען שפרענגט דאס בלוט, אונ אז דער כֹּהֵן איז ארום געגאנגען דעם סוֹבֵב אונ האט אפ געשפרענגט דאס בלוט איז ער ווידער אוים געקומען אין דער אנדערער זייט וואו מען גיסט אראפ דאס איבריגע בלוט וואס בלייבט אין בעקין, האט ווידער דער שטאפעל צוריק אראפ געפירט צום יְסוֹד אונ צום שִׁית ביז צו דער בריק צוריק, אונ אויבען ביי דעם מיטעלסטען שטאפעל איז געוועזען אפ געטרעטען פון דעם מִזְבֵּחַ איין איל אונ דאס האט געהייסען לוּל, ווארום דיא אֵבָרִים האט מען ניט גע־טארט ארויף לייגען אויף דעם מִזְבֵּחַ, מען האט זייא געמוזט ארויף ווארפען, אונ אין דעם לוּל איז געוועזען קיילעכדיגע טְרֵפָה וואס אויף דיא טְרֵפָה איז מען אראפ געגאנגען איין מאל אין 70 יאהר נאך דעם פאר גליווערטען וויין, אזוי וויא מיר האבען אויבען געשריבען.

דארט אין כֶּבֶשׁ הַגָּדוֹל אין דער זייטען וואנד, איז אויבען געוועזען א קליין פענסטערל, וואס מען האט אריין געווארפען, דאס וואס איז פָּסוּל געווארען אונ צו מארגענס האט מען עס פארברענט.

אֵין מַארְמָאר שְׁטֵיינֶערְנֶער טַאפֶּעל אִיז גֶעוֶועזֶען אִין דֶער בְּרִיק אִין ווִינְקֶעל פוּן דְרוֹמִית מַעֲרָבִית פוּן יְסוֹד הַמִזְבֵּחַ, אוּנ אִין דֶער מִיטֶען אִיז גֶעוֶועזֶען אוֹיף צוּ הֵייבֶּען, וִויא מִיר הָאבֶּען שׁוֹין אוֹיבֶּען גֶעשְׁרִיבֶּען, אוּנ דָאס אִיז גֶעוֶועזֶען אַקוּרַאט אוּנְטֶער דִיא צְווֵייא רֶעהְרְלֶעךְ פוּן יְסוֹד הַמִזְבֵּחַ וָואס מֶען הָאט אַרֵיין גֶעגָאסֶען דָאס אִיבְּרִיגֶע בְּלוּט פוּן בֶּעקִין וָואס מֶען הָאט אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ גֶעשְׁפְּרֶענְגְט.

אִין ווִינְקֶעל פוּן מַעֲרָב זַייט צְווִישֶׁען דֶעם כֶּבֶשׁ אוּנ דֶעם מִזְבֵּחַ אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אוֹיף דֶעם פוּסְבָּאדֶען אֵיין זִילְבֶּערְנֶע פַייעֶר פַאן וָואס מֶען הָאט דֶער מִיט אַרָאפּ גֶענוּמֶען דָאס אַשׁ פוּן דֶעם מִזְבֵּחַ, אַז עֶס אִיז גֶעוָוארֶען צוּ פִיהל הָאט מֶען דִיא פַאן אַרוּיף דֶער לַאנְגְט דֶעם כֹּהֵן וָואס אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אוֹיבֶּען אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ, הָאט עֶר גֶענוּמֶען מִיט דִיא הֶענְד דָאס אַשׁ פוּן דֶעם מִזְבֵּחַ אוּנ הָאט אַרֵיין גֶעשִׁיט אִין דֶער זִילְבֶּערְנֶע פַאן, אוּנ עֶר הָאט גֶעהַאט אֵיין גָאלְדֶען קֵייטֶעלֶע וָואס עֶר הָאט דָאס קֵייטֶעל אָן גֶעקֵייטֶעלְט אִין דֶער פַאן אוּנ הָאט אַרָאפּ גֶעלָאזְט דִיא פַאן מִיט דֶעם קֵייטֶעל דָאס אַשׁ זָאל זִיךְ נִיט אוּמְשִׁיטֶען, אוּנ פוּן אוּנְטֶען אוֹיף דֶעם פוּסְבָּאדֶען אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אֵיין כֹּהֵן וָואס עֶר הָאט דָאס בַּאלְד צוּ גֶענוּמֶען אוּנ הָאט דָאס אַשׁ אַרֵיין גֶעשִׁיט אִין שִׁית אַרֵיין. אוּנ דֶער נָאךְ הָאט עֶר ווִידֶער בַּייא דֶעם קֵייטֶעלֶע צוּרִיק אַרוּיף גֶעצוֹיגֶען בִּיז מֶען הָאט גֶערֵיינִיגְט דָאס גַאנְצֶע מִזְבֵּחַ פוּן דֶעם אַשׁ.

10 אֵיילֶען אָפּ גֶעטְרֶעטֶען פוּן דֶעם אַרוּיף גַאנְג פוּן כֶּבֶשׁ פוּן מִזְבֵּחַ אִיז גֶעוֶועזֶען דְרַייא טְפָחִים, פוּן דִיא מִזְרָח זַאנְד פוּן דִי עֲזָרָה אִיז גֶעוֶועזֶען דָאס אָרְט וָואס מֶען הָאט דֶערוַויל אַהִין גֶעשִׁיט דָאס אַשׁ פוּן מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן וְהַפְּנִימִי אוּנ פוּן דֶער מְנוֹרָה אוּנ אוֹיךְ דִיא פֶעדֶערְין פוּן דִיא עוֹפוֹת, אוּנ דָאס הָאט מֶען גֶערוּפֶען בֵּית הַדֶשֶׁן פוּן תְּרוּמַת הַדֶשֶׁן.

דָאס הָאלְץ וָואס מֶען הָאט גֶעבְּרֶענְט אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ אִיז גֶעוֶוען פוּן גִיסֶען הָאלְץ אוּנ פוּן פַייגֶען בּוֹים הָאלְץ אוּנ לַיְאן אַייל הָאלְץ, אוּנ הָאטְשֶׁי אַלֶע גַאטוּנְג הָאלְץ זֶענֶען גֶעוֶוען כָּשֵׁר צוּם בְּרֶענֶען אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ, נוּר אוֹיסְגֶענוּמֶען אַיילְבִּירְד הָאלְץ אוּנ וַויין גָארְטֶען הָאלְץ, וַוייל וַויין אוּנ אַייל הָאט מֶען גֶענִיצְט אִין בֵּית הַמִקְדָשׁ, דוּרְךְ דֶעם הָאט מֶען נִיט גֶעטָארְט גִיטְצֶען דָאס הָאלְץ, אוּנ דָאס הָאלְץ וָואס מִיר הָאבֶּען גֶעשְׁרִיבֶּען, זֶענֶען דִיא כֹּהֲנִים אַלֵיין אַלֶע מָאל אַרוֹיס גֶעגַאנְגֶען מִיט הֶעק אוּנ הָאבֶּען אָן גֶעהַאקְט הָאלְץ פוּן רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן בִּיז פִינְפְצֶעהְן טָאג אִין חֹדֶשׁ, אוּנ אוֹיךְ יוֹם טוֹב פְלֶעגֶען זַייא צוּ מַאכֶען דֶעם טָאג וָואס הָאבֶּען אוֹיף גֶעהֶערְט צוּ הַאקֶען, אוּנ הָאבֶּען דֶעם טָאג גֶערוּפֶען יוֹם תְּבַר מַגָּל, דָאס אִיז טַייטְשׁ, דֶער טָאג וָואס מֶען צוּ בְּרֶעכְט דִיא הֶעק, וָוארוּם פוּן דֶעם טָאג אָן, הָאט מֶען שׁוֹין מֶעהְר נִיט גֶענִיצְט דִיא הֶעק, אוּנ אוֹיף דֶעם נַייֶעם יָאהְר הָאט מֶען שׁוֹין גֶענוּמֶען נַייֶע הֶעק, אַזוֹי וִויא דֶער דִין אִיז גֶעוֶוען אִין בֵּית הַמִקְדָשׁ, אַז דִיא כֵּלִי וָואס מֶען הָאט גֶענוּצְט אַיין מָאל אוּנ אַז עֶס אִיז גֶעקוּמֶען אוֹיף דֶעם אַנְדֶערֶען יָאהְר צוּ דֶעם זֶעלְבֶּען דִינְסְט, הָאט מֶען שׁוֹין מֶעהְר נִיט גֶענִיצְט דִיא זֶעלְבֶּע כֵּלִי, נוּר מֶען הָאט זַייא בֶּעהַאלְטֶען אוּנ מֶען הָאט גֶענוּמֶען אַ נַייֶע.

אַיין פַייעֶר אִיז דָארְט גֶעוֶוען וָואס מֶען הָאט דָאס גֶערוּפֶען מַעֲרָכָה שְׁנִיָּה, דָאס פַייעֶר אִיז גֶעוֶוען פוּן אַיילְבִּירְט הָאלְץ, וָואס מֶען הָאט דֶער פוּן נוּר קוֹילֶען גֶעמַאכְט צוּ דִיא קְטֹרֶת אוֹיף דֶעם גָאלְדֶענֶעם מִזְבֵּחַ אִין הֵיכָל, נוּר אוֹיף יוֹם כִּפּוּר הָאט מֶען ווִידֶער גֶעמַאכְט אַיין עֶקְסְטְרָא פַייעֶר, וָואס מֶען הָאט עֶס גֶערוּפֶען מַעֲרָכָה שֶׁל יוֹם כִּפּוּר, מַקְטִיר צוּ זַיין דִיא קְטֹרֶת פוּן יוֹם הַקָדוֹשׁ גַאנְץ בֶּעזוּנְדֶער.

דָאס אִיז דֶער מִזְבַּח הַקְטֹרֶת.

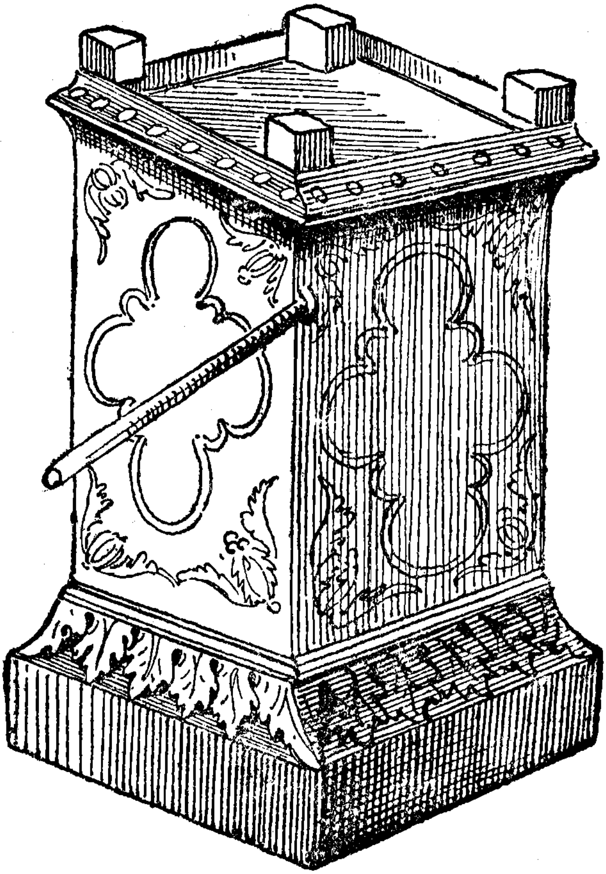

דָא וֶועלֶען מִיר בֶּעשְׁרַייבֶּען דִיא שְׁטֵיינֶער פוּן מִזְבֵּחַ.

דִיא שְׁטֵיינֶער הָאבֶּען גֶעמוּזְט זַיין גַאנְץ גְלַאט, אַז עֶס הָאט זִיךְ גֶעפוּנֶען אֵיין בַּאצִיל וִויא אַ הָאר אוֹיף אַ שְׁטֵיין אִיז גֶעוֶועזֶען פָּסוּל דֶער שְׁטֵיין צוּם מִזְבֵּחַ, אוּנ אוֹיבּ מֶענְטְשֶׁען זָאלֶען אִיהְם אוֹיס אַרְבֵּייטֶען גְלַאט, הָאט מֶען דָאס נִיט גֶעטָארְט, נוּר עֶר

האט געמוזט גלאט בעשאפען זיין, מען האט געמוזט גיין צום אָרט בקעת בית כרם אדער צום גרויסען מעער און דארט האט מען געמוזט גראבען טיעף נור מיט האלצערנע לאפעטעס ביז צום גרונד, האט מען דארט שוין געפונען דיא גלאטיגע שטיי־נער וואס זענען געוועזען כשר צום מזבח, אבער מענטשען זאלען זייא גלאט מאכען האט מען ניט געטארט, ווארום עס שטייט אין דער תורה, לא תניף עליהם ברזל, דאס איז טייטש, דוא טארסט ניט גלאט מאכען מיט קיין אייזען, און נאך שטייט אין דער תורה, כי חרבך הנפת עליה ותחללה, דאס איז טייטש, ווייל דוא האסט דיא ארבייט מיט דיין געצייג אויף געהויבען אויף דעם שטיין האסט דוא איהם פסול געמאכט, ער מוז נור זיין בעשאפען גלאט, און אזוי טייטשען אלע מפרשים, אז אי־בער דעם איז פסול אפילו מיט א זילבערנע כלי, נור מיט דעם ווערימל וואס עס הייסט שמיר איז כשר, ווייל דאס הייסט בידי שמים.

און אונטער דעם מזבח האט מען ניט געטארט מאכען כפין על גבי כפין, דאס הייסט מען האט ניט געטארט מאכען איין טיהר איבער דיא אנדערע, אזוי וויא דאס בית המקדש איז געוועזען, ווארום אונטער דעם מזבח האט ניט געטארט זיין קיין חלל אפילו אויף איין טפח, נור עס האט געמוזט באהעפט זיין צו דער ערד אן איין שום צווישען שייד, אפילו אויף איין טפח איז שוין געוועזען פסול דאס מזבח מיט אלע קרבנות וואס מען האט מקריב געוועזען אויף דעם מזבח, נור ביים בית שני האט מען אזוי וויא אזוי אונטער־געגראבען דיא גאנצע ערד אונטער דעם גאנצען בית המקדש, און מען האט נאך געזוכט אויב עס געפינט זיך ניט דארט עפעס א שום ביין פון א טויטען מענטש, אזוי וויא דער דין איז, אז מען דארף צום ערשטען גוט בודק זיין איין פלאץ, טאמער געפינט זיך איין טמא נאך אויף דעם

פְּלַאץ וָואס מֶען דַארְף אִיהְם צוּ רֵיינִיגֶען, כְּדֵי אַ כֹּהֵן זָאל אוֹיךְ מֶעגֶען גֵיין אוֹיף דֶעם פְּלַאץ אוּנ עֶר זָאל נִיט טָמֵא וֶוערֶען.

אִיבֶּער דֶעם הָאט מֶען אוּנְטֶער דֶעם גַאנְצֶען בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נָאךְ בֶּעסֶער גֶעמַאכְט, מֶען הָאט נָאךְ צוּ גֶעמַאכְט דִיא כִּפִּין, דָאס אִיז אוֹיךְ גֶעוֶוען פַאר דִיא מֶענְטְשֶׁען וָואס זֵייא זֶענֶען נִיט גֶעוֶוען בַּייא דֶעם בּוֹיֶען אוּנ הָאבֶּען נִיט גֶעוואוּסְט אוֹיבּ מֶען הָאט בּוֹדֵק גֶעוֶוען דִיא עֶרְד אוּנ מֶען הָאט זִיא צוּרִיק צוּ גֶעשִׁיט. אוֹיךְ הָאט מֶען גֶעמַאכְט כִּפִּין מִפְּנֵי מַרְאִית עַיִן. אָבֶּער בַּייא דֶעם מִזְבֵּחַ הָאט מֶען נִיט גֶעטָארְט מַאכֶען קֵיין כִּפִּין, עֶס וָואלְט דָאךְ פָּסוּל גֶעוֶוען דָאס גַאנְצֶע מִזְבֵּחַ, אַזוֹי וִויא מִיר הָאבֶּען שׁוֹין אוֹיבֶּען פוּן דֶעם גֶעשְׁרִיבֶּען, אַז עֶס אִיז נוּר גֶעוֶוען אֵיין טֶפַח אַ חָלָל צְווִישֶׁען דֶעם מִזְבֵּחַ אִיז דָאס שׁוֹין גֶעוֶוען פָּסוּל, דָא הָאט מֶען נִיט גֶעקוּקְט מִפְּנֵי מַרְאִית עַיִן, אוּנ ווִידֶער פַאר קֶבֶר הַתְּהוֹם אִיז שׁוֹין גֶעוֶוען דִיא עֶרְד נָאךְ גֶעזוּכְט אוּנ מֶען הָאט נִיט גֶעפוּנֶען קֵיין בֵּיין פוּן אֵיין טוֹידְטֶען קֶערְפֶּער, אִיז דָאס מִזְבֵּחַ גֶעוֶוען כָּשֵׁר אָן דִיא כִּפִּין, וָוארוּם בַּייא דֶעם בַּיִת שֵׁנִי וֶוען נִיט דִיא בְּדִיקָה, וָואלְט גָאר נִיט גֶעהָאלְפֶען קֵיין כִּפִּין, ווייל עֶס אִיז שׁוֹין גֶעוֶוען בְּחֶזְקַת טוּמְאָה וָואס מֶען הָאט גֶעפוּנֶען אִין יְחֶזְקֵאל'ס צֵייטֶען אַ טוֹידְטֶען קָאפּ אוּנְטֶער דֶעם מִזְבֵּחַ, אוּנ כִּפִּין הֶעלְפְט נוּר ווִיא עֶס אִיז נָאךְ נִיט דָא קֵיין חֶזְקַת טוּמְאָה נוּר אַ סָפֵק טוּמְאָה, אוּנ דָאס אִיז טַייטְשׁ קֶבֶר הַתְּהוֹם, נוּר דִיא בְּדִיקָה הָאט שׁוֹין גֶעמַאכְט כָּשֵׁר כְּדַת וּכְדִין, אֲפִילוּ לְכַתְּחִלָּה. אוּנ דָאס גַאנְצֶע גֶעשְׁטַאלְט פוּן דֶעם מִזְבֵּחַ מִיט דִיא 3 שְׁטַאפְּלֶען וֶועט אִיהְר זֶעהֶען אִין דֶעם ווערְק פָאטָאגְרַאפִישׁ אָפּ גֶעצוֹיגֶען וִויא עֶס אִיז גֶעוֶוען אִין דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

דִיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְג פוּן דִיא כֵּלִים וָואס הָאבֶּען גֶעדִינְט בַּיים מִזְבֵּחַ.

קוּפֶּערְנֶע לָאפַּאטְקֶעלֶעךְ אִיז דָארְט גֶעוֶוען דָאס אַשׁ צוּ צוּ־

שאַרֶען הַייסְעֶרְהַייט אויף דֶעם מִזְבֵּחַ . דָאס הָאט מֶען גֶערוּפֶען מַגְרֵפוֹת אויך אִיז דָארְט גֶעוֶוען גְרוֹיסֶע קוּפֶערְנֶע קֶעסֶלֶען אַרוֹים צוּ נֶעמֶען דָאס אֵשׁ מִיט קִיטֶעלֶעךְ , דָאס הָאט מֶען גֶערוּפֶען פַּסַכְתֵּר , דָארְט אִיז אויךְ גֶעוֶוען קוּפֶערְנֶע גָאפְּלֶען מִיט דְרַייא צֵיין וָואס מִיט זַייא הָאט מֶען אִיבֶּער גֶעקֶעהרְט דָאס פְלֵיישׁ אויף דֶעם פֵייֶער , כְּדֵי עֶס זָאל גֶעשְׁוִוינְט פַארְבְּרֶענְט וֶוערֶען . אויךְ אִיז דָארְט גֶעוֶוען דִיא גְרוֹיסֶע קוּפֶערְנֶע קֶעסֶלֶען צוּ קָאכֶען דָאס פְלֵיישׁ פוּן דִיא קָרְבָּנוֹת , אויךְ אִיז דָארְט גֶעוֶוען שְׁפְּרֶענְג בֶּעקִינָם פוּן נְחשֶׁת מְמוֹרָט , דָאס אִיז נָאךְ טַייֶערֶער פוּן גָאלְד , מִיר וֶועלֶען דָאס מַאטֶרְיַאל שְׁפֶּעטֶער בֶּעשְׁרַייבֶּען .

דֶעם זִיבֶּענְטֶען טָאג סוּכּוֹת הָאבֶּען דִיא כֹּהֲנִים גֶעשְׁטֶעלְט אַרוּם דֶעם מִזְבֵּחַ אויף דֶעם יְסוֹד אַזֶעלְכֶע צְוַויינֶען פוּן עֲרָבוֹת פוּן עֶלְף אֵיילֶען דִיא הוֹיךְ , זֶענֶען זַייא גֶעלֶעגֶען אֵיין אֵייל אוֹיבֶּען אויף דֶעם מִזְבֵּחַ , וָוארוּם דָאס מִזְבֵּחַ אִיז נוּר גֶעוֶוען 10 אֵיילֶען דִיא הוֹיךְ , דָאס הָאט מֶען גֶערוּפֶען מוּרְבִיוֹת , אוּנ עֶס אִיז גֶעוֶוען אַ צֵייכֶען אויף שִׂמְחָה .

דִיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְג פוּן דִיא כֵּלִים וָואס זֶענֶען גֶעשְׁטַאנֶען אִין דָרוֹם זַייט פוּן מִזְבֵּחַ .

צְוַוייא טִישֶׁען זֶענֶען דָארְט גֶעשְׁטַאנֶען וָואס זַייא הָאבֶּען פֶערְנוּמֶען בִּיז מַעֲרָב זַייט פוּן כֶּבֶשׁ הַגָּדוֹל פוּן דֶעם מִזְבֵּחַ , אֵיינֶער אִיז גֶעוֶוען פוּן זִילְבֶּער וָואס אויף אִיהם הָאט מֶען אַלֶע טָאג אַרוֹיף גֶעלֵייגְט דְרַייא אוּנ נַיינְצִיג גָאלְדֶענֶע אוּנ זִילְבֶּערְנֶע כֵּלִים וָואס זַייא הָאבֶּען בַּאדִינְט צוּם קָרְבַּן הַתָּמִיד .

דֶער צְוַוייטֶער טִישׁ אִיז גֶעוֶוען פוּן מַארְמָאר שְׁטֵיין , וָואס מֶען הָאט אִיהם גֶערוּפֶען שֻׁלְחַן הַחֲלָבִים , אויף דֶעם טִישׁ הָאט מֶען אַרוֹיף גֶעלֵייגְט דִיא אֵבָרִים מִיט דֶעם פֶעטְס וָואס מֶען הָאט אָן גֶעגְרֵייט אַרוֹיף צוּ לֵייגֶען אויף דֶעם מִזְבֵּחַ , נֶעבֶּען דֶעם טִישׁ

זענען געשטאנען צוויא זיילען וואס אויף זייא איז געשטאנען צוויא כהנים מיט צוויא טראמייטען נעבען בן ארזא, ווען דיא לוים זענען געגאנגען שפילען דעם שיר של יום פון קרבן תמיד אויף דעם ארט וואס האט געהייסען דוכן. דארט אויף דרום זייט פון מזבח איז אויך געשטאנען איין קופערנער האנדפאס מיט צוועלף רעהרין, כדי עס זאל זיך קענען וואשען מיט איין מאל צוועלף כהנים דיא הענד מיט דיא פיס, אונ ווען זייא האבען גענומען היילינע עסין אין דיא הענד, האבען זייא זיך געמוזט פריהער וואשען דיא הענד מיט דיא פיס. אין דעם האנדפאס איז פריהער נור געווען צוויא רעהרין, איינער אויבען אונ איינער אונטען צום וואשען, דער נאך איז געווען איין כהן גדול וואס ער האט געהייסען בן קטין, האט ער צו געמאכט אויבען עלף רעהרין אונ אונטען אויך עלף רעהרין, כדי עס זאל ניט דארפען צו ווארטען איינער אויף דעם אנדערען מיט דעם וואשען, אונ אין דער פריה אז מען האט אן געגאסען דאס האנדפאס פולל האבען זיך געוואשען צוועלף כהנים אויף איין מאל פון דיא אויבערשטע רעהרין, אונ פאר נאכט אז עס איז שוין געווען ווייניגער וואסער אין האנדפאס, האבען זיך געוואשען פון דיא אונטערשטע רעהרין אויך צוועלף כהנים מיט איין מאל.

דארט איז אויך געשטאנען איין ברונען וואס מען האט בייא נאכט געמוזט אראפ לאזען דעם עמיר וואס מען האט מיט איהם געשעפט דיא וואסער, כדי דאס ביסעל וואסער וואס איז איבער געבליבען אין עמיר זאל ניט פסול ווערען בלינה.

דער כהן גדול וואס האט געהייסען מוכני, האט געמאכט צו דער ברונען איין ראד מיט איין מאשין אריין צו לאזען אין דער ברונען אויף איין גאנצער נאכט, אונ צו מארגענס האט מען מיט דער מאשין ארויף גענומען פרישע וואסער צו וואשען

דיא כֹּהֲנִים דיא הֶענְד מִיט דיא פִּים.

דָארְט אִיז אויךְ גֶעשְׁטַאנֶען 10 וַואשׁ מַאשִׁינֶען וָואס שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ הָאט גֶעמַאכְט פוּן נְחֹשֶׁת מְמוֹרָט, וָואס דָאס אִיז נָאךְ טַייֶערֶער פוּן גָאלְד.

דָאס אִיז דֶער צִיוּר פוּן דיא מַאשִׁינֶען וָואס מֶען הָאט גֶערוּפֶען עֶשֶׂר מְכוֹנוֹת.

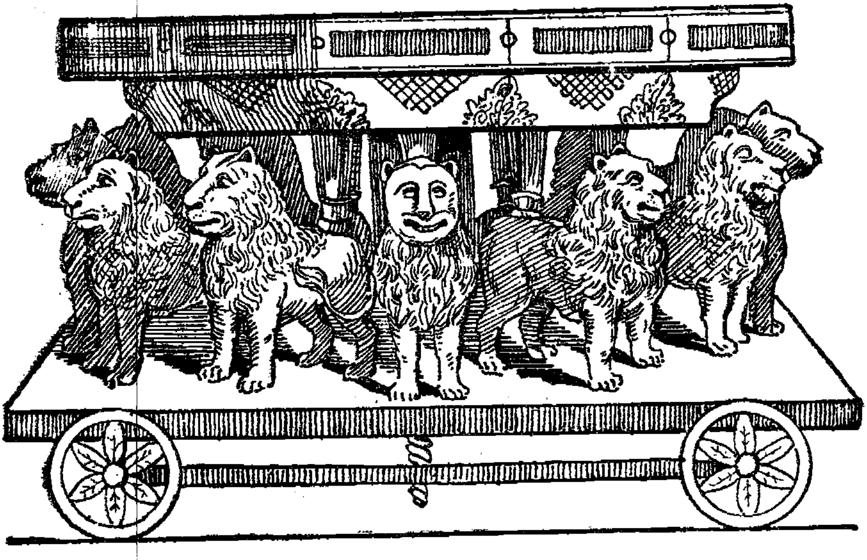

דיא בֶּעשְׁרַייבוּנְג פוּן דיא עֶשֶׂר מְכוֹנוֹת.

דָאס אִיז אֵיין פוּסטַאמֶענְט מִיט פִיהר רֶעדֶער פוּן פִיהר אֵיילֶען לַאנְג אוּנ פִיהר אֵיילֶען בְּרֵייט אוּנ דְרַייא אֵיילֶען דיא הויךְ אוּנ אויף אַלֶע פִיהר זַייטֶען אִיז גֶעוֶוען פֶערְשִׁיעדֶענֶע טַייֶערֶע פֶערְצִירוּנְג מִיט גָאלְדֶענֶע קֵייטֶעלֶעךְ וָואס דיא פְּלַאטֶען זֶענֶען אִין זֵייא גֶעהַאנְגֶען וָואס דיא רֶעדֶער זֶענֶען אִין זֵייא גֶעוֶועבְּן. אוּנ אויף דֶעם אִיז גֶעשְׁטַאנֶען דיא גְרוֹיסֶע קֶעסֶלִין פוּן אֵיין אֵייל

די הויך, אונ אויף זייא איז געווען אוים געשלאגען פערשיע־
דענע ציערונג אונ געשטאלטען פון לייבען, אונ אויף זייא
אויבען ארום איז געווען אזעלבע קרוינען וואס זייא האבען זיך
געשלאסען ביז צו די רעדער, איין האלבע איל די הויך,
די זעלבע מאס וואס די רעדער האבען געהאט.

אזעלבע צעהן מאשינען האט שלמה המלך געמאכט וואס
אין די קעסלען איז געווען וואסער אפ צו וואשען דאס אינגע־
ווייניגסטע פון די קרבנות, זענען געשטאנען פינף אויף דרום
זייט, אונ דאס איז געווען עקסטרא אויף רעדער צום טראנס־
פארטירען איין כהן צום אנדערען, כדי עס זאל ניט לאנג דויערן
די דינסט.

דארט אין דער רעכטער זייט איז ווידער געשטאנען דער
ים הנחשת, דאס איז געווען איין גאנץ גרויסער קופערנער
וואזאן פון צעהן איילען די ברייט אונ פינף איילען טיעף,
אונ אויבען דער ברעג איז געווען אזוי וויא איין רויזען בלאט
אוים געבויגען רונד.

אונטער איהם איז געווען איין פיר קאנטיגער קאסטען פון
גאלד וואס ער איז געשטאנען אויף צוועלף קופערנע אקסען,
צו דרייא אקסען אויף יעדער זייט, אונ פון זייערע מיילער האט
ארוים גערונען וואסער.

דא זענען צו געגאנגען אלע צוועלף כהנים די וואס הא־
בען זיך געוואשען די הענד מיט די פים מיט איין מאל, אונ
אזוי האבען זייא מקדש געווען ידים ורגלים.

דָאס אִיז דֶער צִיוּר פוּן שֻׁלְחַן הַפָּנִים.

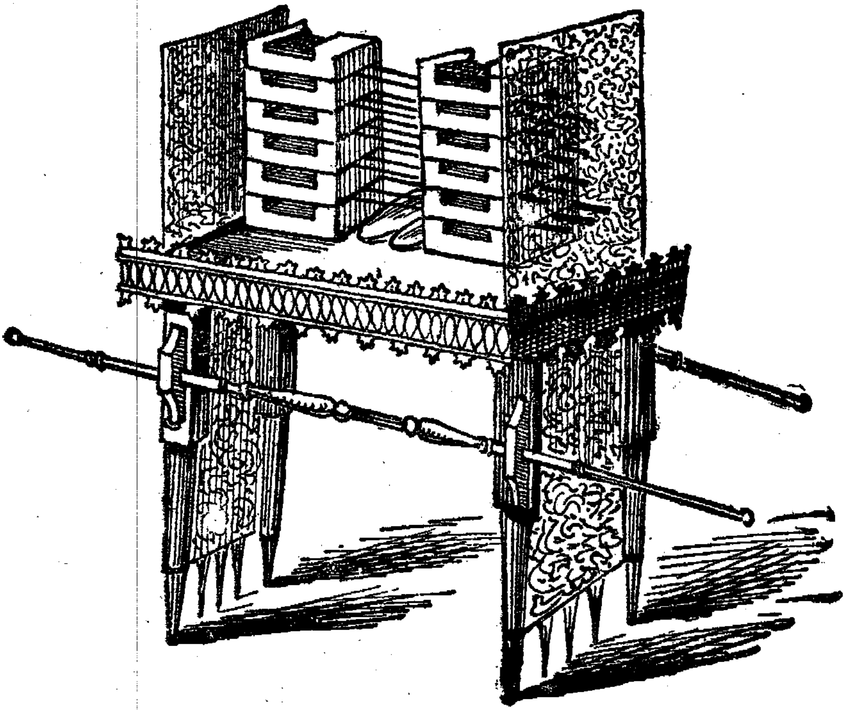

דִיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְג פוּן דִיא זַאכֶען וָואס זֶענֶען
גֶעשְׁטַאנֶען אִין צָפוֹן זַייט פוּן מִזְבֵּחַ.

אַכְט אֵיילֶען אָבּ גֶעטְרֶעטֶען פוּן דֶעם מִזְבֵּחַ אִיז גֶעוֶועזֶען פִּיהר אוּנ צְוַאנְצִיג הַאקֶען, דִיא זֶענֶען גֶעוֶוען אִין פִּיהר שׁוּרוֹת צוּ זֶעקְס הַאקֶען אִין אֵיין שׁוּרָה.

דִיא הַאקֶען זֶענֶען גֶעוֶוען אַזֶעלְכֶע שְׁפְּרִינְג פֶעדֶערֶען צוּם שֶׁעכְטֶען דִיא קָרְבָּנוֹת, אַז מֶען הָאט גֶעגֶעבֶּען אַ דְרִיק אִין דֶעם

רינג פון דער שפּרינג פּעדער, האָט דער רינג אַרום געשטיפּט די האָקען און דאָס האָט באַלד אַרום גענומען דעם קאָפּ פון דעם אָקס, איז ער שוין געלעגען ריכטיג, האָט מען איהם גע־קענט געשווינט שעכטען, וואָרום מען האָט ניט געקענט לאַנג האַלטען אַ בהמה אין דיא עזרה, כדי זיא זאָל ניט דער וויל פעראונרייניגען דיא עזרה.

געבען דעם איז געשטאַנען אַכט מאַרמאָר שטיינערנע טי־שען אָפּ צו אַרבייטען דאָס פלייש פון דיא קרבנות, דיא לענג פון יעדען טיש איז געווען איינס און אַ האַלב איל, און דיא ברייט איז אויך געווען איינס און אַ האַלב איל, און דיא הויך איז געווען איין איל.

נעבען דיא טישען איז געשטאַנען דאָס שעכט־הויז מיט אַכט נידעריגע מאַרמאָר שטיינערנע זיילען, וואָס אויף זייא פון אויבען איז געווען פיהר קאַנטיגע קלעצלעך מיט איין געשרויפּטע האָקען נידעריגע און הויכע, און וויא ווייט איינער האָט דער־לאַנגט האָט ער אויף געהאַנגען דאָס פלייש אויף דיא האָקען.

פון דעם שעכט־הויז ביז צו דער וואַנד פון צפון זייט איז געווען אַכט איילען וואָס האָבען געשלאָסען דיא הונדערט און פינף און דרייסיג איילען דיא לענג פון דער עזרה. דאָרט אין דער זייט איז געשטאַנען דיא אַנדערע פינף וואַש מאַשינען פון דיא צעהן וואָס שלמה המלך האָט געמאַכט אָפּ צו וואַשען דאָס איינגעווייניגסטע פון דיא קרבנות, אַזוי וויא מיר האָבען שוין אויבען געשריבען.

אין מערב זייט פון דעם מזבח אין דיא צוויא און צוואַנציג איילען ביז מערב זייט אין דער עזרה האָט מען גערופען בין אולם למזבח, און פון צפון ביז דרום דיא הונדערט און פינף דרייסיג איילען, איז געווען הייליגער וויא דאָס אָרט פון עזרת כהנים, דאָרט האָט אחז המלך באַפוילען צו אוריה הכהן, ער

זָאל דָארְט אַרַיין שְׁטֶעלֶען דָאס מִזְבֵּחַ וָואס תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר דֶער מֶלֶךְ פוּן אַשּׁוּר הָאט גֶעשִׁיקְט פוּן דַמֶּשֶׂק וֶוען עֶר אִיז אִיהם אַקְעגֶען גֶעגַאנְגֶען, אוּנ דָארְט אוֹיף דֶעם אָרְט הָאט יוֹאֵל הַנָּבִיא בַּאפוֹילֶען דִיא כֹּהֲנִים זַייא זָאלֶען אַיין זַאמְלֶען דָאס גַאנְצֶע פָאלְק אוּנ זָאלֶען בֶּעטֶען צוּ גָאט ב״ה, דֶען מֶען הָאט זַייא גֶעשְׁטְרָאפְט מִיטְ'ן הַיישֶׁערִיק.

אַזוֹי הָאט זַייא גָאט ב״ה גֶעהָאלְפֶען, אוּנ אַזוֹי זָאל אוּנְז דֶער בּוֹרֵא עוֹלָם אוֹיךְ הֶעלְפֶען, אַז דֶער גוֹאֵל צֶדֶק זָאל קוּמֶען בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

בִּימָה לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל

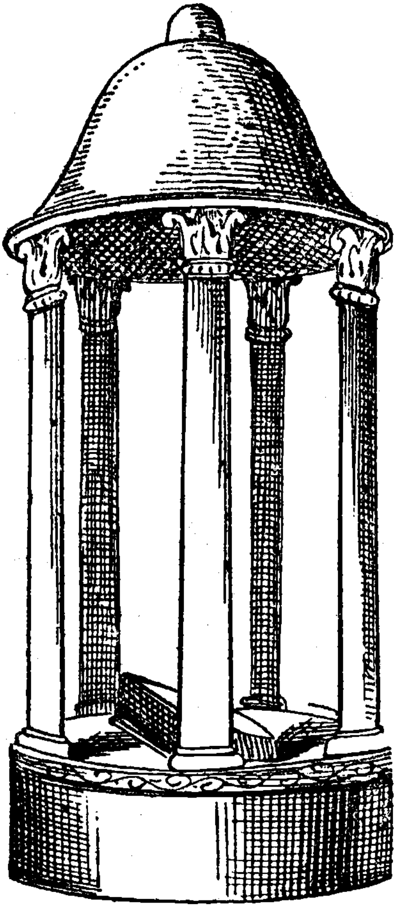

דאָס איז געווען א זאַל אויף פיער מאַרמאָרשטיינערנע זיילין, אונ דער דאַך איז געווען מיט ריין גאָלד געדעקט, אין דעם זאַל איז געשטאַנען א קעניגליכער טראָהן אונ בייא יעדער ענדע יאָהר פון שמיטה אום חג הסוכות ווען יורען פלעגין קומען עולה רגל זיין אין בית המקדש אריין, פלעגט דער קעניג דאָרטען לייענען אין דער תורה פיר דעם גאַנצען פאָלק.

המזבח הגדול

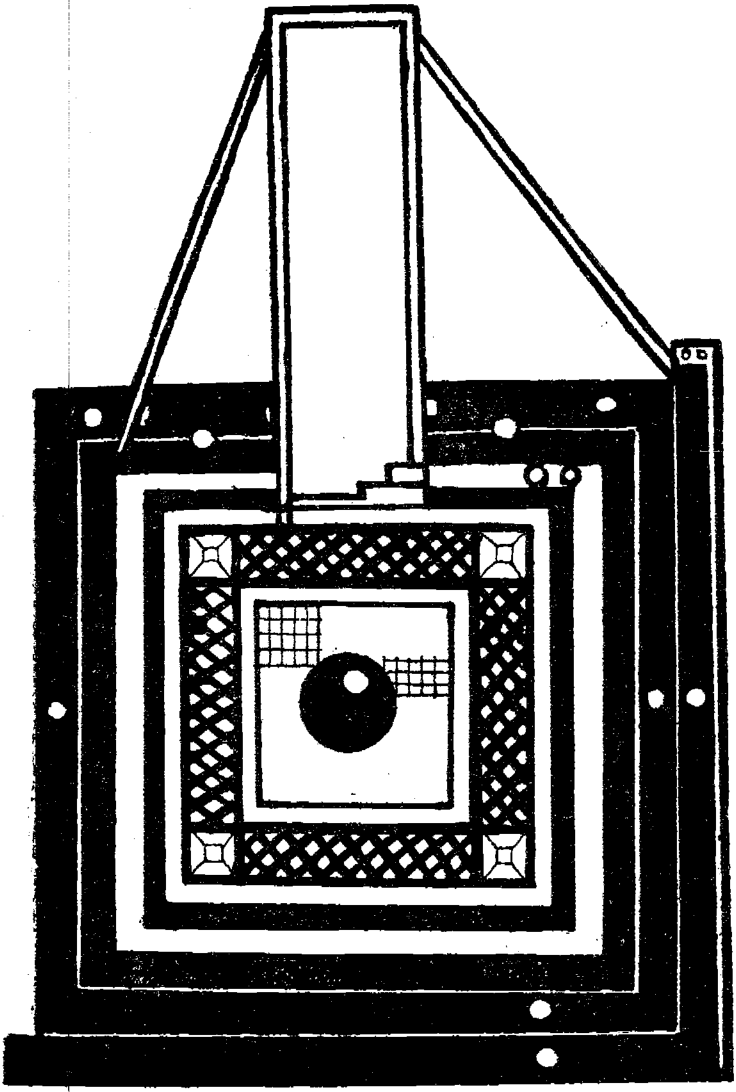

דער מזבח הגדול איז געווען געארבייט פֿון גאנצע שטיינער וועלכע מען האָט געמוזט אויס גראָבין פֿון ים, ווייל מען האָט ניט געטאָרט מיט קיינע געצייג זייא האקין וויא אין דער תורה שטייט לא תניף עליהם ברזל. זיין לענג פֿון צפון ביז דרום האָט געהאלטען 62 איילין, אונ פֿון מזרח ביז מערב 32 איילין.

שולחן עם צ״ג כלי שרת

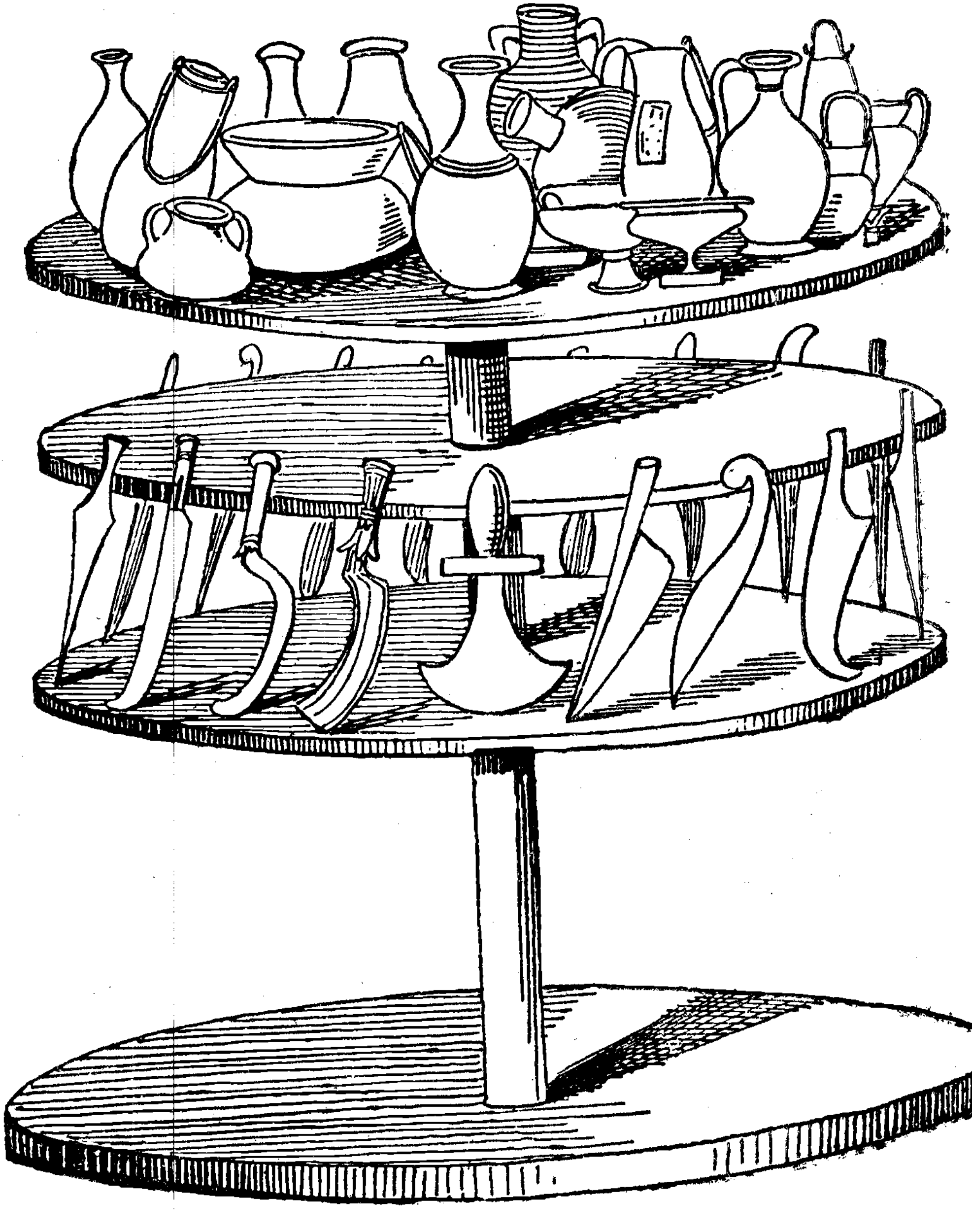

אָס איז געוועןאַ טיש אויף וועלכען מען פלעגט האלטין 93 זילבערנע און גילדערנע כלים,
וועלכע פלעגין בענוצט ווערין צום קרבן תמיד.

כיור הנחושת עם י"ב דדין

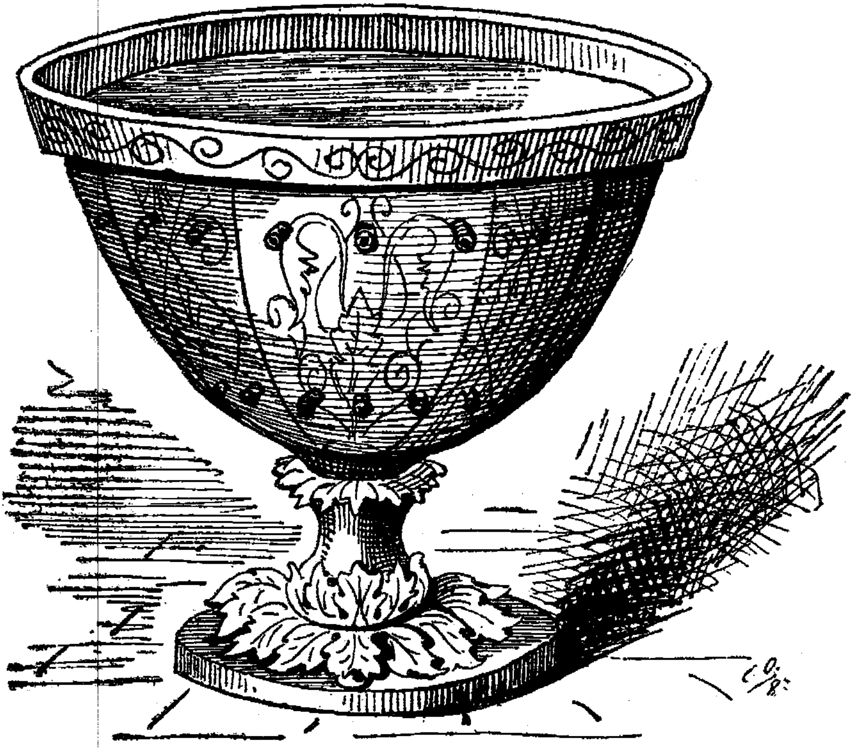

הבור עם חבל בעזרה

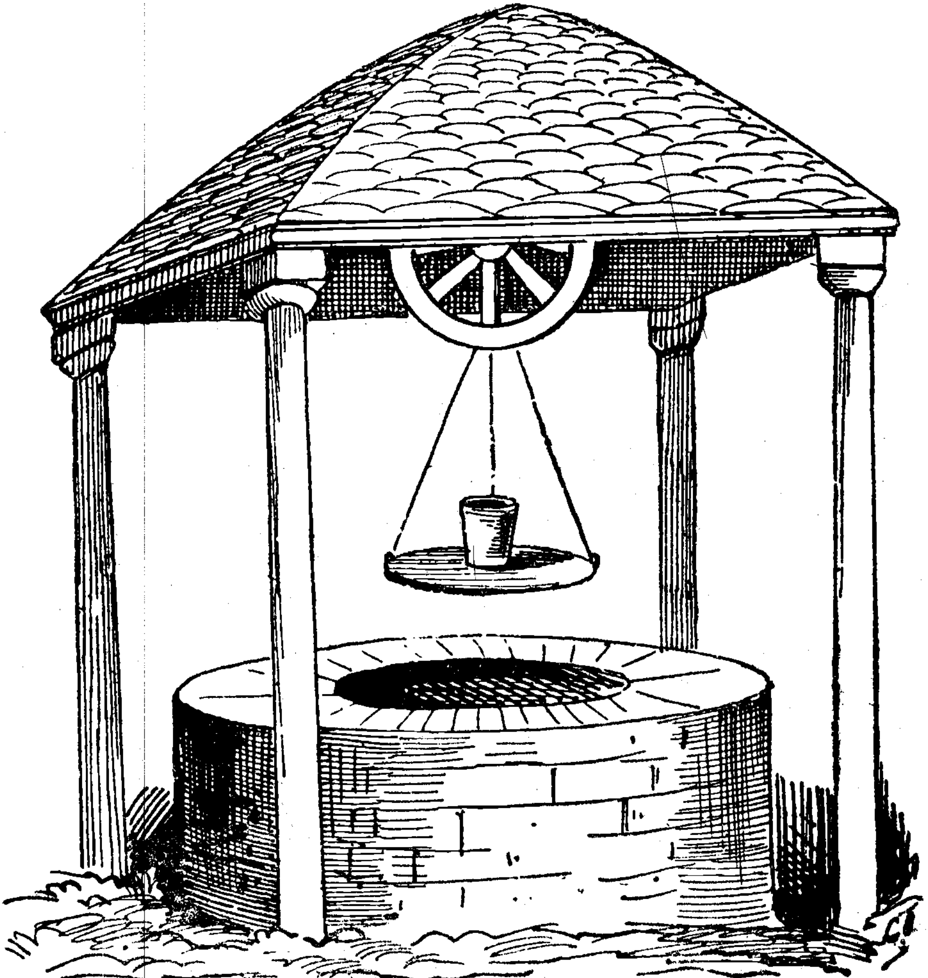

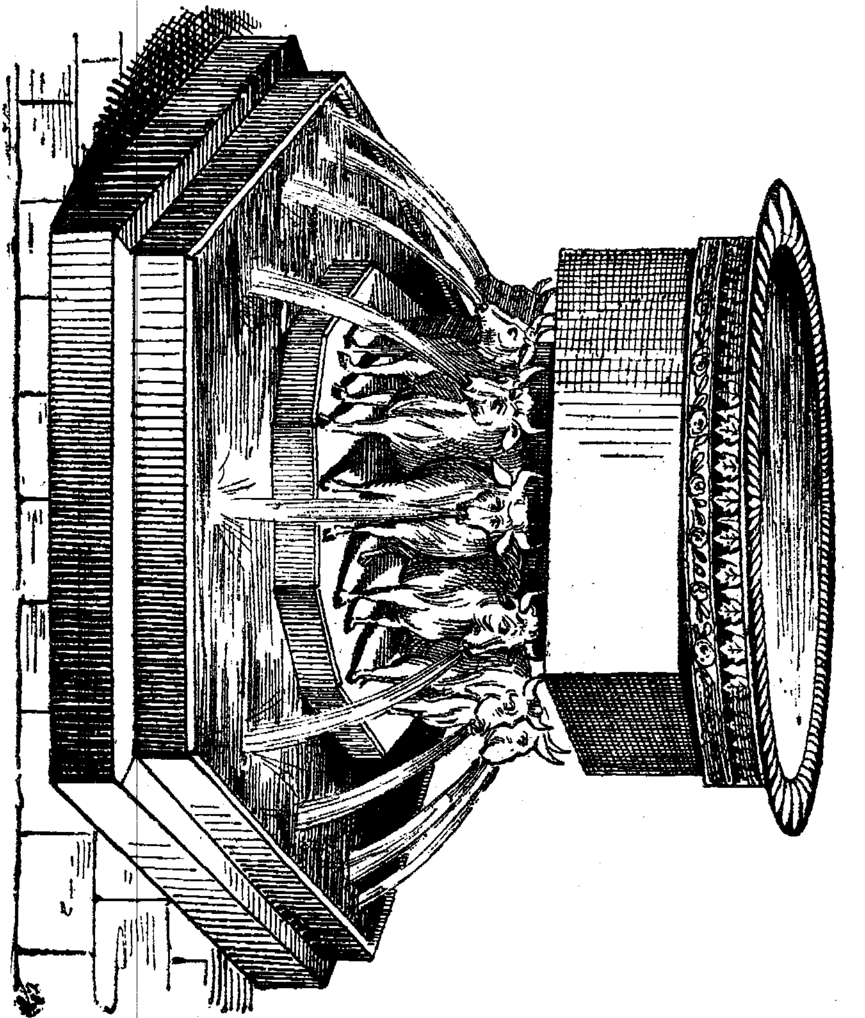

דאָס איז דער ים הנחושת קופּערנער טייך, מען האָט אים גערופען ים הנחושת וויל ער איז געווען דורך פון קופּפער געארבייט, זיין גרויס איז געווען 10 קוואדראַטנע איילין דיא טיעף 5 איילין, אונטער אים איז געווען איין פיער קאַנטיגער קאַסטין פון גאָלד וואָס ער איז געשטאַנען אויף 12 קופּערנע אָקסין צוא 3 פון יעדער זייט אונ פון זייערע מיילער האָט ארויס גערונען וואסער, דאָרטין האָבען דיא כהנים געוואַשין דיא הענד אונ דיא פיסס פאַר דער עבודה.

הַתָּאִים

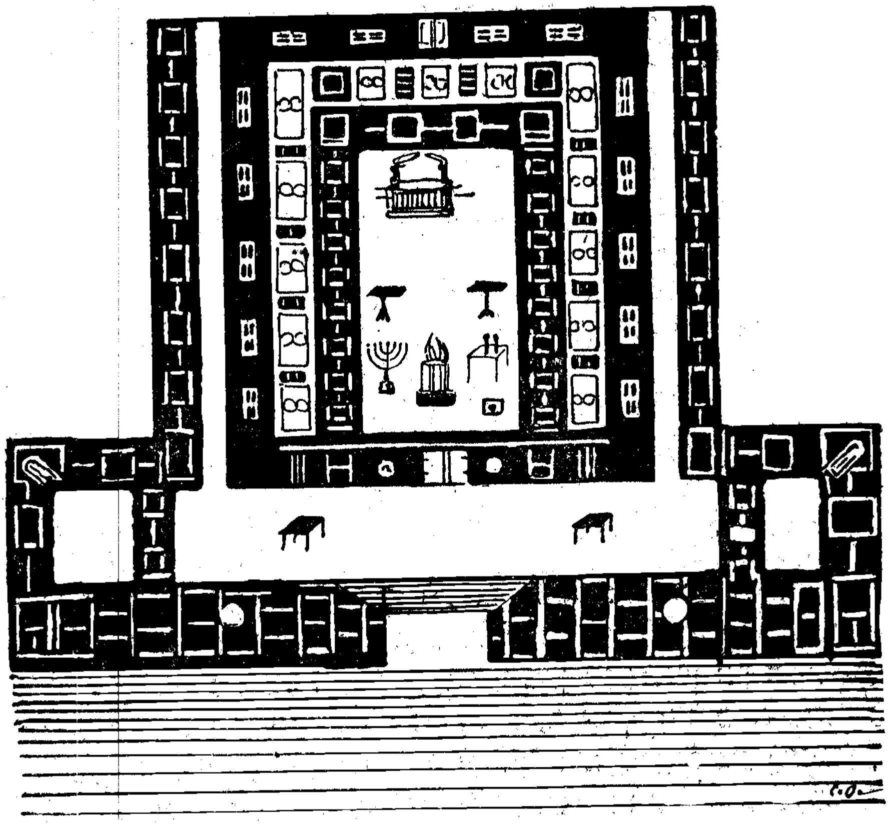

דאָס איז געוועזן 38 צימערין אין וועלכע מען פלעגט־האַלטין דיא זילבער אונ גאָלד אונ אַלע טהייערע כלים וועלכע האָבין געהערט צום בית המקדש, יעדער צימער איז געוועזן אָפּ געטהיילט פון 2־טין מיט אַ מויער וועלכער האָט געהאַלטען 5 איילין.

הָאַרְגָּז הַפְּלִשְׁתִּי

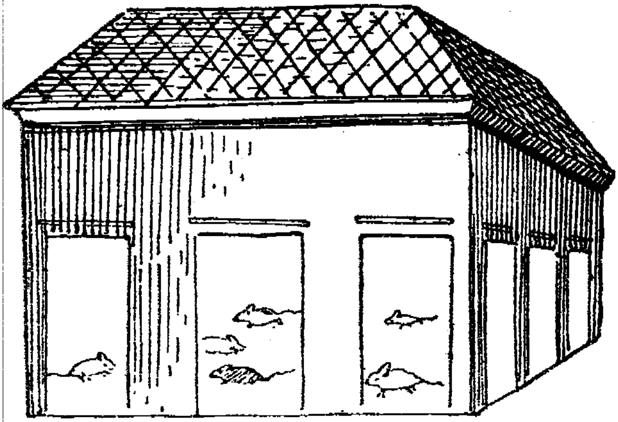

דאָס איז געווען אַ קאַסטען וועלכין דיא פלשתים האָבין ג
אַ מתנה צוא דיא אידען מיט פֿיעל גאָלד אונ זילבער צוזאַמען
אָרון הקודש וועלכין זייא האָבען גענומען געפֿאנגען אין דער כ
מיט דיא אידען אונ זאָלאַנג וויא דער אָרון איז בייא זייא
זיינען זייא אַלע געשלאָגין געוואָרין מיט שרעקליכע קראַנק
אונ צעהנדלינגע טויזענדער פֿון דיא פלשתים זיינען אוים געשט
דאַן האָבען זייא אָבגעשיקט צוריק צוא דיא אידין דעם ארון
מיט דיא מתנה .